

תשורה

משמחת הנישואין של
הרב התמים מ' יעקב ומרת חנה שיחיו
יוסף

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

לתגובות, הארות והערות:
tshure7701@gmail.com

פתח דבר

לזכרון טוב, ליום כלולות צאצאינו החתן התמים הרב יעקב שי' וב"ג הכלה המהוללה מרת חנה תחי', הננו לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק, בתשורה המוסגרת בזה.

תשורה זו כוללת:

א. צילום התשורה שחולקה בחתונת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א עם הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע בשנת תרפ"ט - כתי"ק כ"ק אדמו"ר הזקן צוקללה"ה נבג"מ זי"ע אל החסיד ר' משה מייזליש נ"ע, ועמה הסבר בכתב יד קדשו של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ צוקללה"ה נבג"מ זי"ע אודות כתב היד.

ב. צילומי כתבי יד קדשו של הוד כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בברכותיו לשמחות נישואין - "אשר סגולה יהי' לכל מילי דמיטב מנפש ועד בשרי".

ג. "דבר מלכות" - ב' רשימות מיחידויות לחתנים וכלות - שהוגהו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א².

ד. ליקוט מדברי רבותינו נשיאינו בענין שם הכלה כשם חמותה והמסתעף - בקשר עם שם הכלה ואם החתן שי'.

ה. מכתבי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ללידת אם החתן וקריאת שמה.

ו. סקירה מרתקת אודות קשרי סב-אבי החתן "הרה"ג אי"א נו"נ מלאכתו מלאכת שמים

(1) כלשון כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע (להלן ע' 8).

(2) ע"פ מענה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א להרוצים לחלק בחתונה את נוסח הברכה שזכו לקבל - שידיפסו הנוסח המוגה. שתי יחידויות אלו הן היחידויות לחו"כ היחידות שהוגהו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ולהעיר שבהשגח"פ תאריך היחידות דתשמ"ב הוא יום הולדת הכלה, ודתשמ"ג הוא יום הולדת אם החתן.

מורנו הרב³ "עובדי יוסף זללה"ה - הראשון לציון והרב הראשי לישראל, עם כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לאורך השנים.

ז. סקירה מרתקת אודות סב החתן "הרה"ג הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ רב פעלים וכו' מזה³³ יעקב יוסף זללה"ה, והתקשרותו אל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א.

ח. מכתבים, מענות, יחידויות והתייחסויות מיוחדות ויוצאות דופן מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א אל סב הכלה, הצייר החסידי "הו"ח אי"א נו"נ כו"³³ ר' רפאל ברוך נחשון ע"ה. וכן יומן מפורט מביקורו הנדיר של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בתערוכת הציורים מעשי ידי סב הכלה בו' כסלו תשל"ט - כו"כ פרטים ביומן זה מתפרסמים כאן לראשונה⁴.

ט. סקירה מיוחדת ומרתקת על יחסו החם והמעודד של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א למפעל ההתנחלות בעיר חברון, אשר זקני הכלה היו מראשוני המתישבים שם, בשילוב עובדות ומסמכים בפרסום ראשון.

י. הוספה מיוחדת: יומן מהימים ב'ד' שבט ה'תשמ"ב - 'ויהי בארבעים שנה' (וכקביעות שנה זו), וכן - רשימת הנהגות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בעת תפילת שחרית בשנת תשמ"ג⁵, המתפרסמים כאן לראשונה. היומן ורשימת ההנהגות נכתבו על ידי הרה"ח ר' אהרון שי' קורנט, ונמסרו לידינו באדיבות "המכון להפצת תורתו של משיח" - ותודתנו נתונה להם על כך.

תודתנו נתונה לחברי החתן שי' שטרחו ויגעו בעריכת התשורה, ה"ה: הת' ישראל הכהן שי' ברנדלר, הת' יוסף יצחק שי' אברבי', הת' מאיר משה הלוי שי' אלטמן, הת' יוסף יצחק שי' אסולין, הת' שניאור זלמן שי' אקסלרוד, הת' אברהם חיים שי' אקסלרוד, הת' מרדכי שמואל שי' אקסלרוד, הת' שמואל שי' דורון, הרה"ת חיים אברהם שמואל שי' דיקשטיין, הת' שלום דובער שי' הרשקופ, הת' שמואל שי' וישנפסקי, הת' שניאור זלמן שי' גוימן, הת' יוסף יצחק הלוי שי' סגל, הת' לוי שי' פארסט, הת' מנחם מענדל שי' קירשנזופט, הת' מנחם מענדל שי' שפינדלר.

כמו"כ נתונה תודתנו בזה ל"מכון להפצת תורתו של משיח", למערכת העיתון בית משיח -

3) ל' כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במכתבו.

4) היומן נערך בשילוב כו"כ יומנים (כולל יומנו האישי של ר' ברוך), ותוקנו ונתוספו בו פרטים ע"פ סרט ההקלטה.

5) כן נכתב בראש הרשימה, וכנראה הכוונה לתפילת שחרית בו' תשרי, וייתכן שכולל גם הנהגות ממשך שנת תשמ"ב (שנת הקבוצה' של כתב היומן).

השבועון העולמי להפצת בשורת הגאולה - הרב אברהם רייניץ, הרב שבתאי ויינטראוב, מערכת כפר חב"ד, הרב יצחק הולצמן, ר' עמי מימון ועוד רבים - תהי משכורתם שלמה מעם ה'.

ויה"ר שתיכף ומי"ד ממ"ש נזכה לקיום הייעוד "והיה העקוב למישור", ובקרוב ממש נזכה לראות בבנין "קרית חנה דוד" ובית המקדש עומד על מכוננו ו"יוסיף אדני שנית ידו לקנות את שאר עמו" וגו', בגאולה האמיתית והשלמה על ידי משיח צדקנו - כ"ק אדמו"ר שליט"א - יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש ו"שמחת עולם על ראשם".

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

בשמחה ובברכה

משפחת הושיאר

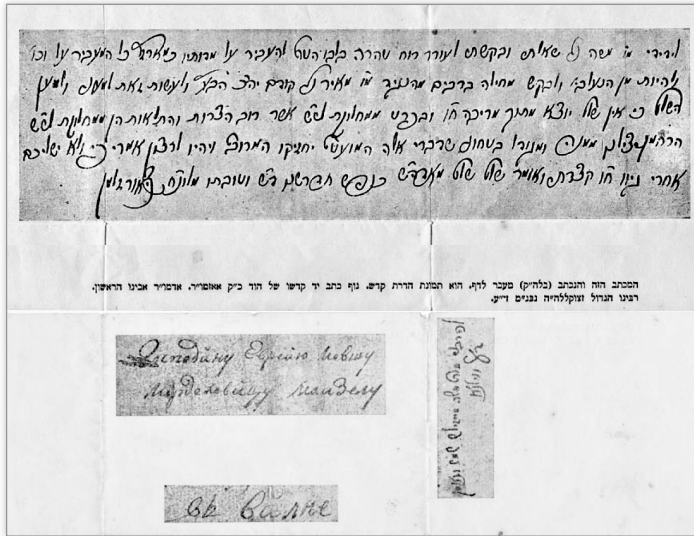
נוף הגליל, אה"ק

משפחת יוסף

בית שמש, אה"ק

"בית אגודת חסידי חב"ד" - 770
ה, ד' שבט, תשפ"ב, כפר חב"ד.

צילום התשורה שחולקה בחתונת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לידידי מו' משה נ"י שאלתי ובקשתי לעורר רוח טהרה בלבו הטה[ור] להעביר על מידותיו כמארו"ל כל המעביר על וכו' ולהיות מן הנעלבי[ם] ולבקש מחילה ברבים מהגניד מו' מאיר נ"י קודם יה"כ הבע"ל [יום הכיפורים הבא עלינו לטובה] ולעשות זאת למעני ולמען השלו[ם] כי אין שלו' יוצא מתוך מריבה ח"ו ובפרט ממחלוקת לש"ש [לשם שמים] אשר רוב הצרות והתלאות הן ממחלוקת לש"ש הרחמן יצילנו ממנה ומגודל בטחוני שדברי אלה המועטי[ם] יחזיקו המרובי[ם] ויהיו לרצון אמרי פי ולא ישליכם אחרי גיוו ח"ו קיצרתי ואומר שלו' שלו' מאדה"ש [מאדון השלום] כנפש תדרשנו ד"ש [דורש שלומן] וטובתו מלונ"ה [מלב ונפש חפצה] שניאור זלמן

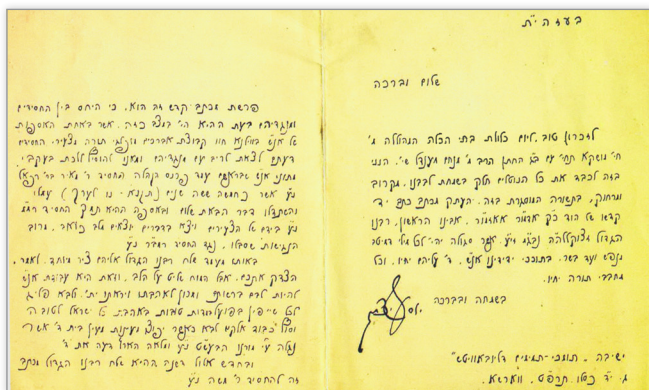
שתי השורות שמימין נכתבו אף הן - מעבר לדף - בגוף כתב יד קודש אדמו"ר הזקן:

להרבני מו"ה משה מייזילש שמש ונאמן דק[הלת] ווילנא

ואלו שלוש השורות שמשמאל - הכתובות בשפה הרוסית - נכתבו ע"י אחר:

לאדון יהודי משה מורדוכוביץ [בן מרדכי] מייזליש בוילנא.

התשורה מחתונת אד"ש מה"מ

בעזה"ת,

שלום וברכה

לזכרון טוב, ליום כלולת בתי הכלה המהוללה מ' ח' מושקא תח' עם ב"ג החתן הרב מ' מנחם מענדל ש"י, הנני בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו. מקרוב ומרחוק, בתשורה המוסגרת בזה, העתק מכתב כתב יד קדשו של הוד כ"ק אדמו"ר אאזמו"ר, אבינו הראשון, רבנו הגדול זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אשר סגולה יהי לכל מיילי דמיטב מנפש ועד בשר, בתוככי ידידינו אנ"ש, ד' עליהם יחיו, וכל מחבבי תורה יחיו.

בשמחה ובברכה

חתימת יד קדשו של הרבי הרי"צ

ישיבה "תומכי"מתימים דליובאוויטש"

ג' י"ד כסלו, תרפ"ט. וואראט

"פרשת מכתב קדש זה הוא, כי היחס בין החסידים ומנגדיהם בעת ההיא הי' במצב כזה, אשר באחת האספות של אנ"ש בוויילנא חוו קבוצת אברכים מופלגי תורה מצעירי החסידים דעתם לצאת לריב עם מנגדיהם ומאנו להוסיף ללכת בעקבי מתוני אנ"ש שבראשם עמד פרנס הקהלה החסיד ר' מאיר ב"ר רפאל נ"ע אשר כחמשה ששה שנים (תקנ"א-נ"ו לערך) עמלו והשתדלו דבר הבאת שלום. ובאספה ההיא תמך החסיד רמ"מ נ"ע בידם של הצעירים ויצא בדברים יוצאים מלב כואב, מרוב הנגישות שסבלו, נגד החסיד רמב"ר נ"ע.

באותו מעמד שלח רבנו הגדול אליהם ציר מיוחד לאמר הצדק אתכם, אבל המוח שליט על הלב, וזאת היא עבודת אנ"ש להיות לבם ברשותם ומכון לאהבתו ויראתו ית', ולבא פליגי לכל שייפין בפועל במדות טובות באהבת כל ישראל לטובה וסוף כבוד אלקים לבא כאשר יפוצו מעינות מעין בית ד' אשר נגלה ע"י מורנו הבעש"ט נ"ע ומלאה הארץ דעה את ד'.

ובחדש אלול דשנה ההיא שלח רבנו הגדול מכתב זה להחסיד ר' משה נ"ע"

לקט כתבי יד קודש
מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
ברכות לחתונה

יהי המעשר קודם
ועליו יבא המעשר

יהא השידוך בשעה טובה ומוצלחת, מנחם שניאורסאהן

למנוחה
טוב השידוך ויהא בשטומו"צ.
קבלה.
אזכיר עה"צ.

לכאו"א שוי
טוב השידוך ויהא בשטומו"צ.
קבלה.
אזכיר עה"צ.

דבר טוב - ובפרט בנין עדי עד ההקדם ישובח

אצל צוד יחי' הקנין
קנין עיני עיני
על יסודי התורה
והמצוה
דחיים מאושרים קפ

מזל טוב יהי הבנין בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה בחיים מאושרים בכל

אצל צוד
הרב מענדל שניאורסאהן

מזל טוב
הרב מענדל שניאורסאהן

**בס"ד. יחידות לקבוצת חתנים וכלות שי'
אור ליום ועש"ק פ' תשא, טו"ב אדר ה'תשמ"ב.**

דער אויבערשטער זאל בענטשן יעדערן פון אייך און אייך אלעמען צוזאמען
אין אלעם וואָס מ'נויטיקט זיך, סיי בגשמיות און סיי ברוחניות.

ובמיוחד – אז אלע הכנות צו דער חתונה זאָלן זיין אין אַ גוטן אופן, אין
אַ הצלחה'דיקן אופן, אין אַ אידישן אופן און אין אַ חסידישן אופן.

די חתונה זאָל זיין בשעה טובה ומוצלחת, און סיי די הכנות צו דער חתונה
און סיי דער לעבן נאָך דער חתונה – זאָלן זיין אין אַן אופן פון „אורה' ושמחה
וששון ויקר“¹, מאַכן ליכטיק און וואַרעם אַרום זיך, דורך פאַרשפּרייטן „נר מצוה
ותורה אור“².

און דאָס וועט נאָכמער צוגעבן אין דעם אויבערשטן'ס ברכות – אַז עס
זאָל זיין אַ בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה, מ'זאָל זיין געבענטשט אין
זרעא חייא וקיימא – בנינים ובנות עוסקים בתורה ובמצוותי', מתוך בריאות נכונה
ופרנסה טובה, ובכל המצטרך, בכל הפרטים.

כולל ועיקר – אַז מתוך בריאות נכונה ופרנסה טובה, ומתוך „אורה ושמחה
וששון ויקר“, זייענדיק נאָך אין די איצטיקע לעצטע טעג פון גלות – זאָל מען
זיך גרייטן צו דער גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,

וואָס דעמולט וועט מען גיין אלע צוזאמען, „בנערינו ובזקנינו בבנינו
ובבנותינו“³, לארצנו הקדושה „ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית
השנה ועד אחרית שנה“⁴.

* * *

אַזוי ווי יעדער הוספה אין תורה ומצוות איז מוסיף אין דעם אויבערשטן'ס
ברכות בכלל, און אין די ברכות האמורות במיוחד –

וועל איך געבן יעדערן פון אייך אַ דאָלאַר – כדי איר זאָלט דאָס אָפּגעבן
אויף צדקה (און מוסיף זיין דערצו פון אייערע אייגענע געלט) ביום החתונה,
ביום החופה (אינדערפרי) – כמנהג ישראל אַז דעמולט איז מען מוסיף אין
צדקה.

(1) אסתר ח, טז. מגילה טז, ב.
(2) ובפרט בבואנו זה עתה מ'ימי הפורים האלה".
(3) משלי ו, כג.
(4) כשם ש'ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר' בימי הפורים – ה' בהיותם במעמד ומצב
דאכתי עבדי אחרורו אנן' (מגילה יד, א).
(5) בא י, ט.
(6) עקב יא, יב.

און דאָס זאָל נאָכמער מוסיף זיין הצלחה אין די הכנות צו דער חתונה, אין דער חתונה עצמה, און אויך לאחרי זה – אריכות ימים ושנים טובות, מתוך שמחה וטוב לבב.

ביז צו דער ברכה העיקרית והשלימה – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, וואָס דעמולט וועט זיין דער גמר הנישואין צווישן דעם אויבערשטן מיט אידן⁷.

וואָס דאָס האָט ספעציעלע שייכות צו אַ חתן וכלה – וויבאַלד אַז יעדער חתן וכלה ביום חופתם זיינען דומה למלך ומלכה, ביז – צום אויבערשטן מיט כנסת ישראל⁸.

וואָס דער פאַרגלייך פון חתן וכלה צום אויבערשטן מיט כנס"י – איז נאָכמער מוסיף אין „ברכנו אבינו כו' באור פניך"⁹, אין אַלעם וואָס מ'נויטיקט זיך.

ובמיוחד אין דער נקודה העיקרית (וועגן וועלכע עם רעדט זיך איצטער) – ברכת מזל טוב מזל טוב צו דער חתונה, און הערן בשורות טובות תמיד כל הימים.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן שטר של דולר לכאו"א מהחתנים והכלות שיחיו].

לקו"ש חיי"ט ע' 518-9

7) שמו"ר ספטי"ו. נתבאר בלקו"ת שה"ש ביאור לד"ה כי על כבוד חופה פ"ג (מח, אי.ב).

8) ראה קונטרס דרושי חתונה תרפ"ט (סה"מ קונטרסים ח"א כ, א) – מפדרי"א ספטי"ז. וראה גם לקו"ש ח"ט ע' 395 ואילך.

9) נוסח ברכת „שים שלום" בתפלת העמידה.

**בס"ד. יחידות לקבוצת חתנים וכלות שי'
אור ליום ועש"ק פ' תשא, טו"ב אדר ה'תשמ"ב.**

[תרגום מאידית]

הקב"ה יברך את כל אחד מכם וכולכם ביחד בכל המצטרך, הן בגשמיות והן ברוחניות.

ובמיוחד – שכל ההכנות לחתונה יהיו באופן טוב, באופן מוצלח, באופן יהודי ובאופן חסידי.

שהחתונה תהי' בשעה טובה ומוצלחת, והן ההכנות לחתונה והן החיים לאחר החתונה – שיהיו באופן של „אורה! ושמחה וששון ויקר“², להאיר ולחמם את סביבתכם ע"י הפצת „נר מצוה ותורה אור“³.

וזה יוסיף עוד יותר בברכות הקב"ה – שזה יהי' בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה, שתהיו מבורכים בזרעא חייא וקיימא – בנים ובנות עוסקים בתורה ומצוותי, מתוך בריאות נכונה ופרנסה טובה, ובכל המצטרך, בכל הפרטים.

כולל ועיקר – שמתוך בריאות הנכונה ופרנסה טובה, ומתוך „אורה ושמחה וששון ויקר“, עוד כשנמצאים בימים האחרונים הללו של הגלות⁴ – יתכוננו לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,

שאו ילכו כולם יחד „בנערינו ובזקנינו בבנינו ובבנותינו“⁵, לארצנו הקדושה, „ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה“⁶.

* * *

מאחר שכל הוספה בתורה ומצוות מוסיפה בברכותי של הקב"ה בכלל, ובברכות האמורות במיוחד –

אתן לכל אחד מכם דולר – כדי שתתנו את זה לצדקה (ולהוסיף ע"ז מממונכם שלכם) ביום החתונה, ביום החופה (בבוקר) – כמנהג ישראל שאז מוסיפים בצדקה.

(1) אסתר ה, טז. מגילה טז, ב.

(2) ובפרט בבואנו זה עתה מ"ימי הפורים האלה".

(3) משלי ו, כג.

(4) כשם ש"ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר" בימי הפורים – הי' בהיותם במעמד ומצב ד,אכתי עבדי אחרורו אנן" (מגילה יד, א).

(5) בא י, ט.

(6) עקב יא, יב.

ושזה יוסיף עוד יותר הצלחה בהכנות לחתונה, ובחתונה עצמה, וגם לאחרי זה – אריכות ימים ושנים טובות, מתוך שמחה וטוב לבב.

עד לברכה העיקרית והשלימה – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יהי' גמר הנישואין של הקב"ה עם ישראל⁷.

שלזה יש שייכות מיוחדת לחתן וכלה – מאחר שכל חתן וכלה ביום חופתם דומים למלך ומלכה, ועד – להקב"ה וכנסת ישראל⁸.

דמיון זה של חתן וכלה להקב"ה וכנס"י – מוסיפה עוד יותר ב"ברכנו אבינו כו' באור פניך"⁹, בכל המצטרך.

ובמיוחד בנקודה העיקרית (שעלי' דובר כעת) – ברכת מזל טוב מזל טוב לחתונה,

ולשמוע בשורות טובות תמיד כל הימים.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן שטר של דולר לכאו"א מהחתנים והכלות שיחיו].

7) שמו"ר ספטי"ו. נתבאר בלקו"ת שה"ש ביאור לד"ה כי על כבוד חופה ג"פ (מח, א-ב).

8) ראה קונטרס דרושי חתונה תרפ"ט (סה"מ קונטרסים ח"א כ, א) – מפדרי"א ספטי"ו. וראה גם לקו"ש ח"ט ע' 395 ואילך.

9) נוסח ברכת "שים שלום" בתפלת העמידה.

**לשון הברכה לקבוצת חתנים וכלות שיחיו
אור ליום הרביעי, כ"ב כסלו התשמ"ג**

דער אויבערשטער זאל בענטשן יעדערן פון אייך און³ אלעמען צוזאמען
בכל המצטרך סיי בגשמיות סיי ברוחניות⁴,
ובנקודה העיקרית – צו מאכן די ריכטיקע הכנות⁵ צו דער חתונה אז זי
זאל זיין בשעה טובה ומוצלחת,
וואס דער עיקר הכנה איז⁶ – צו פארשפרייטן⁷ נר⁸ מצוה ותורה אור⁹ ארום
זיך, און מאכן ליכטיקער¹⁰ ארום זיך,
וואס דאס איז מוסיף נאכמער¹¹ אין דעם אויבערשטן'ס ברכות, אז עס זאל
זיין א בנין עדי עד¹² על יסודי התורה והמצוה.
און דערנאך נאך דער חתונה, צו פארגרעסערן הפצת התורה והיהדות, נאך
מער¹³ ווי איר וועט עס טאן ביז דעמולט,
און דאס וועט אויך מוסיף זיין אין דעם אויבערשטן'ס ברכות צו ביידן (חתן
כלה) צוזאמען ווי זיי זיינען איינס, בכל המצטרך,
ובפרט אין דער נקודה הפנימית – לעשות לו ית' דירה בתחתונים, דורך
דעם בנין עדי עד,
וואס דאס אלעס איז ממחר נאך מער די גאולה האמיתית והשלימה ע"י

1) להעיר מדבר משנה: בתולה נישאת ליום הרביעי (כתובות בתחלתה), ר"ת לבנה (ראה תולעת יעקב הובא בשל"ה שער האותיות (קא, ב) ובאוה"ת ויחי שסא, ב). וראש וסוף שלה ליום הרביעי.
2) ראה לקוטי לוי יצחק אגרות, ע' רה.
3) מעלת הרבים והציבור, וד, כולנו כאחד" (עיון תניא פ' לב).
4) כהסדר דכ"ק מו"ח אדמו"ר ברוב הפעמים ככולם – „בגשמיות וברוחניות“.
5) דבר חשוב צריך הכנה (ביצה ב, ב. וראה אנציקלופדיא תלמודית ערך הכנה בתחלתה. וש"נ).
6) מזה מובן שכלל שתגדל החשיבות – תגדל ההכנה, הכנה רבה וכו'.
7) מתאים לחידוש עיקרי בחתונה ונישואין – גילוי כח הא"ס (נתבאר בארוכה בהמשך שמח תשמח תרנ"ז, ע' 5 (סה"מ תרנ"ז ע' קעז) ואילך).
8) בעצמו ובעולם.
9) משלי ו, כג.
10) כי התומצ' ממשיכים כל הברכות וכלים להם. ועפ"ש"נ אם בחוקתי גו' מצוותי גו' ונתתי גשמיכם (ר"פ בחוקתי וברמב"ן).
11) במקום שכבר ישנם.
12) וכפירוש חז"ל: ויתן לך – יתן ויחזור ויתן (בר' פס"ו, ג. הובא בפרש"י עה"פ תולדות כז, כח).
13) ראה לקו"ת פקודי (ד, ד ואילך). ביאורה"ז – לאדהאמ"צ (וארא לו, ד). להצ"צ (וארא קפח ואילך).
14) שלא בערך – דנעשית מצאיות חדשה נעלית יותר – „ויקרא את שמם אדם“ (בראשית ה, ב).
ולהעיר שנים בידד מגביהים משא יותר מכפלים דכאו"א (סוטה לד, א. הובא בפרש"י שלח יג, כג).

משיח צדקנו, וואָס דעמולט וועט זיין די נישואין של הקב"ה מיט כנס¹⁴, בנין עדי עד, לנצח.

און יעדער פעולה טובה, ובפרט אַ חתונה (בא אידן), איז מוסיף (און אויך ממהר ומזרז) אין דער שלימות הנישואין דהקב"ה וישראל (וואָס וועט זיין בגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש), אַז זי זאָל זיין אין נאָך אַ העכערן אופן¹⁵ ווי מצד די מעשים טובים ביז איצטער.

* * *

מען וועט געבן יעדערן פון אייך אַ דולר אויף אָפּגעבן לצדקה, ומה טוב – אַז ביום החתונה¹⁶ אינדערפרי, זאָל סיי דער חתן און סיי די כלה געבן דאָס אויף צדקה (בהוספה מדילי'),

און מוסיף זיין בהחלטות טובות בכל עניני תורה ומצוותי'.

און דאָס¹⁷ וועט נאָכמער מוסיף זיין בברכות ה' בכל המצטרך, ובפרטיות – אַז די הכנות צו דער חתונה זאָלן זיין בשעה טובה ומוצלחת, די חתונה זאָל זיין בשעה טובה ומוצלחת, ובמזל טוב מזל טוב¹⁸,

און גיין מחיל אל חיל – פאַר דער חתונה און נאָך דער חתונה – בכל עניני תורה ומצוותי'¹⁹, ומתוך שמחה וטוב לבב.

און ס'זאָלן מקויים ווערן די אַלע ברכות וואָס מ'זאָגט אין די שבע ברכות, די ברכות וואָס מ'בענטשט חתן-כלה נאָך פון פריער, און עאכ"כ שפעטער – מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה²⁰,

און זוכה זיין בתוככי כל אחד ואחת מישראל – צו דער גאולה האמיתית והשלימה, וואָס דאָס איז די נישואין של הקב"ה וכנס²¹, במהרה בימינו ממש.

לקו"ש ח"כ ע' 575-6

(14) שמו"ר ספ"טו. נתבאר בלקו"ת שה"ש ביאור לד"ה כי על כל כבוד חופה פ"ג (מח א"ב).
 (15) כי ריבוי דרגות ועליות באופן הגאולה (ובמילא – הנישואין וכו') – וכמובן מריבוי הדרגות שבין „עני ורוכב על החמור“, „וארו עם ענני שמיא“ (סנהדרין צח, א). וראה שעדי אורה ד"ה יביאו לבוש מלכות, פצ"ד ויאלך) באופני הבירור מהר או כו'.
 (16) מדרש תלפיות ענף חו"כ אות ת. שלחן העזר ס"ו סעיף ו' סק"ה.
 (17) כי ההחלטה עצמה בנוגע לעתיד – ממשכה ברכה וכו' (ראה שו"ע או"ח סתקע"א ס"ג).
 (18) כנוסח הרגיל בשייכות לחתונה – כנגד ב' מזלות דנוצר ונקח. ובנישואין ב' המזלות דחו"כ מתאחדין (משא"כ באירוסין – יבמות סד, ב).
 (19) תהלים פד, ח. סיום וחזרת מס' ברכות. וראה שו"ע אדה"ז תאו"ח סקנ"ה.
 (20) ברכה שלישית דברה מ"ז. וי"ל שזהו כנגד ד' אותיות שם הוי"ו מל' (מלאה – שלימות דמקבל). ז"א (פתוחה – משפיע). חו"כ. וראה ס' היעב"ץ. ולהעיר אשר אב ואם וכן (בנים) וכת (בנות) הם בדוגמת ד' אותיות דשם הוי"ו (זח"ג (אד"ז) רצא, רע"א), וכולם ביחד – שם שלם.

**לשון הברכה לקבוצת חתנים וכלות שיחיו
אור ליום הרביעי, כ"ב כסלו התשמ"ג**

(תרגום מאידית)

השי"ת יברך את כל אחד מכם ואת כולכם³ יחד בכל המצטרך הן בגשמיות והן ברוחניות⁴,
ובנקודה העיקרית – לעשות את ההכנות⁵ הנכונות לחתונה שהיא תהי' בשעה טובה ומוצלחת,
שעיקר ההכנה הוא⁶ – להפיץ⁷ נר⁸ מצוה ותורה אור⁹ מסביבכם ולהוסיף¹⁰ יותר אור מסביבכם,
שזה מוסיף עוד יותר¹¹ בברכותיו של הקב"ה, שזה יהי' בנין עדי עד¹² על יסודי התורה והמצוה.
ואח"כ אחרי החתונה, להגדיל את הפצת התורה והיהדות, עוד יותר¹³ ממה שתעשו עד אז,
וזה גם יוסיף בברכותיו של הקב"ה לשניכם (החתן והכלה) יחד כפי שמאחדים יחד, בכל המצטרך,
ובפרט בנקודה הפנימית – לעשות לו ית' דירה בתחתונים, ע"י הבנין עדי עד,

-
- 1) להעיר מדבר משנה: בתולה נישאת ליום הרביעי (כתובות בתחלתה), ר"ת לבנה (ראה תולעת יעקב הובא בשל"ה שער האותיות (קא, ב) ובאוה"ת ויחי שסא, ב). וראש וסוף שלה ליום הרביעי.
 - 2) ראה לקוטי לוי יצחק אגרות, ע' רה.
 - 3) מעלת הרבים והציבור, וד, כולנו כאחד" (עיון תניא פ' לב).
 - 4) כהסדר דכ"ק מו"ח אדמו"ר ברוב הפעמים ככולם – „בגשמיות וברוחניות“.
 - 5) דדבר חשוב צריך הכנה (ביצה ב, ב). וראה אנציקלופדיא תלמודית ערך הכנה בתחלתה. (וש"נ).
 - 6) מזה מובן שכלל שתגדל החשיבות – תגדל ההכנה, הכנה רבה וכו'.
 - 7) מתאים לחידוש עיקרי בחתונה ונישואין – גילוי כח הא"ס (נתבאר בארוכה בהמשך שמח תשמח תרנ"ז, ע' 5 (סה"מ תרנ"ז ע' קעז) ואילך).
 - 8) בעצמו ובעולם.
 - 9) משלי ו, כג.
 - 10) כי התומ"צ ממשיכים כל הברכות וכלים להם. ועפ"ש"נ אם בחוקתי גו' מצוותי גו' ונתתי גשמיכם (ר"פ בחוקתי וברמב"ן).
 - 11) במקום שכבר ישנם.
 - 12) וכפירוש חז"ל ויתן לך – יתן ויחזור ויתן (ב"ר פס"ו, ג. הובא בפרש"י עה"פ תולדות כו, כח).
 - 13) ראה לקו"ת פקודי (ד, ד ואילך). ביאורו – לאדהאמ"צ (וארא לו, ד). להצ"צ (וארא קפח ואילך).
 - 14) שלא בערך – דנעשית מציאות חדשה נעלית יותר – „ויקרא את שמם אדם“ (בראשית ה, ב).
- ולהעיר שנים בידח מגביהים משא יותר מכפלים דכאו"א (סוטה לד, א. הובא בפרש"י שלח יג, כג).

שכל זה ממחר עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יהיו הנישואין של הקב"ה עם כנסי"ה¹⁴, בנין עדי עד, לנצח.

וכל פעולה טובה, ובפרט חתונה (אצל יהודים), מוסיפה (וגם ממחרת ומזרות) בשלימות של הנישואין דהקב"ה וישראל (שתיהי בגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש), תהי' באופן עוד יותר נעלה¹⁵ מכפי שזהו מצד המעשים טובים שעד עתה.

* * *

יתנו לכל אחד מכם דולר כדי ליתנו לצדקה, ומה טוב – שביום החתונה¹⁶ בבוקר, הן החתן והן הכלה יתנו זאת לצדקה (בהוספה מדילי'),

ולהוסיף בהחלטות טובות בכל עניני תורה ומצוות'.

וזה¹⁷ יוסיף עוד יותר בברכות ה' בכל המצטרך, ובפרטיות – שההכנות לחתונה יהיו בשעה טובה ומוצלחת, שהחתונה תהי' בשעה טובה ומוצלחת, ובמזל טוב מזל טוב¹⁸,

וללכת מחיל אל חיל – לפני החתונה ואחרי החתונה – בכל עניני תורה ומצוות¹⁹, ומתוך שמחה וטוב לבב.

ושיקויימו כל הברכות שאומרים בשבע ברכות, הברכות שמברכים את החתן-כלה עוד מלפני זה, ועאכו"כ אחרי זה – מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה²⁰,

ושנזכה בתוככי כל אחד ואחת מישראל – לגאולה האמיתית והשלימה, שזהו הנישואין של הקב"ה וכנסי"ה, במהרה בימינו ממש.

(14) שמו"ר ספטי"ו. נתבאר בלקו"ת שה"ש ביאור לד"ה כי על כל כבוד חופה פ"ג (מח א"ב).

(15) כי ריבוי דרגות ועלויות באופן הגאולה (ובמילא – הנישואין וכו') – וכמובן מריבוי הדרגות שבין „עני ורוכב על החמור“, „ארו עם ענני שמיא“ (סנהדרין צח, א). וראה שעדי אורה (ד"ה יביאו לבוש מלכות, פצ"ד ואילך) באופני הביורר מהר או כו'.

(16) מדרש תלפיות ענף חו"כ אות ת. שלחן העזר ס"ו סעיף ו' סק"ה.

(17) כי ההחלטה עצמה בנוגע לעתיד – ממשיתה ברכה וכו' (ראה שו"ע או"ח סתקע"א ס"ג).

(18) כנוסח הרגיל בשייכות לחתונה – כנגד ב' מזלות דנוצר ונקה. ובנישואין ב' המזלות דחו"כ מתאחדין (משא"כ באירוסין – יבמות סד, ב).

(19) תהלים פד, ה. סיום וחותם מס' ברכות. וראה שו"ע אדה"ז תאו"ח סקנ"ה.

(20) ברכה שלישית דברהמ"ז. וי"ל שזהו כנגד ד' אותיות שם הוי": מל' (מלאה – שלימות דמקבל). ז"א (פתוחה – משפיע). חו"כ. וראה ס"י היעב"ץ. ולהעיר אשר אב ואם וכן (בנים) ובת (בנות) הם בדוגמת ד' אותיות דשם הוי" (זח"ג (אד"ז) רצא, רע"א), וכולם ביחד – שם שלם.

שם הכלה כשם חמותה

ליקוט מדברי רבותינו נשיאינו
בענין שם הכלה כשם חמותה והמסתעף

צוואת ר' יהודה החסיד סעיף כג

סעיף כג: לא ישא אדם אשה ששמה כשם אמו, או שמו כשם חמיו, ואם נשאה ישנה שם האחד אולי יש תקוה.

סעיף כד: שני בני אדם ששמותיהם שוים לא יזדווגו יחד בילדיהם (ס"א: לא יעשו נשואין לשני ילדיהם יחד) וזה ספק אם לזרעו או לכל אדם.

שו"ת צ"צ חאה"ע סימן קמג

בדבר ששאלו ממני על קישורי התנאים שהמחותן נקרא שמואל בנימין. וגיסכם שהוא המחותן השני נקרא ג"כ שמואל ואחותיכם אשת גיסכם הנ"ל חוששת אולי מחמת זה נתגבר עליה החולאת שלה לפי ששמעה שיש לחוש לזה ע"פ צוואת ר' יהודה החסיד נ"ע. הנה בתשוב' שב יעקב חאה"ע סי' כ"ג נשאל על כיוצא בזה ששם החתן והמחותן היו שוים והשיב ששמע מכמה גדולי רבנים שלא הקפידו ע"ז אפילו לכתחלה מטעם המבואר שם ש"ל שצוואה זו היא רק לזרעו דהחסיד נ"ע. וכיוצא בזה כתב בשו"ת נודע ביהודה מה"ת חאה"ע סי' ע"ט והאריך בזה. אך בנדון זה אין צריך לכל זה כיון שאין שמותיהם שוים ממש שזה נקרא שמואל וזה נקרא שמואל בנימין א"כ אין זה כלל שמותיהן שוין. (וכן השיב כאאזמו"ר הגאון נ"ע שגם בענין אם שם הכלה כשם חמותה שבזה יש קפידא יותר משאר שמות שוין לפי שזה הוזכר בספר משנת חסידים גם כן דף פ"ה ע"א ולא הוזכר שם עוד דבר כלל ואפשר הוא מהאריז"ל ולא נזכר שם שיהיה זה לזרעו דוקא. משא"כ בצוואת רי"ח ש"ל שזהו רק לזרעו כו'. עכ"ז אם אין השמות שוין ממש כגון

שהאחת נקראת רחל והב' נקראת רבקה רחל עד"מ אין לחוש. כ"ש בנדון זה דשמות המחוננים [אין] שוין שבלא"ה אין זה קפידא לפ"ד השב יעקב בשם גדולי הרבנים כנ"ל. דכשאין שוין ממש כנדון זה אין שום חשש כלל וכלל). ובחינם היא מצטערת ותולה בוקי סריקי בהשידוך ח"ו על לא דבר ממש. בדנדון זה אין שום חשש בעולם כלל:

וראה ג"כ פסקי דינים להצ"צ יו"ד סי' קטז (ריג, ב ואילך).

שם הכלה כשם חמותה

במענה על שאלתו אודות הצעת שידוך ששם המדוברת הוא אם המדובר, צודקים אלו שלא עושים כזה שידוך, ועדיף לשתיהן לא לעשות כזה שידוך. .

(אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ה ע' קפח - בתרגום חופשי)

במענה על מכתבו אודות שאלת השמות של המדוברת ואם החתן. הדבר נתבאר למדי בספרי הליקוטים של ספר חסידים בשתי הדיעות המחמירים והמקילים וטעמיהם והבוחר יבחר.

(אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ח ע' שנא)

כשיש לא' מהם שם נוסף

. . ובענין השמות¹ במקום שאחת יש לה שני שמות אין בזה שום חשש כלל. .

(אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ט ע' שלב)

בדבר שאלתו אודות השידוך² אם יש איזה שינוי גם קל או בהוספת שם אין לחשוש.

(אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' רכד)

במ"ש אודות השידוך אשר שמה כשם אמו, יש לחשוב אודות שידוך זה רק באם לאחת מהן יוסיפו שם, ועוד זאת שלא ידורו במקום אחד³.

(אג"ק חט"ו ע' קכז)

במ"ש בענין השמות דחתן וחותנו, שלכל אחד ישנם שני שמות ורק אחד מהם שוה הוא בשניהם.

(1) בשם הכלה כחמותה.

(2) כששם הכלה כשם חמותה.

(3) יש להעיר שבש"ת צ"צ, ובכל המכתבים והמענות לא הוזכר התנאי דלא ידורו במקום א' לנדוד"כ"א בנישואי שני אחים לשתני אחיות וכיו"ב), ואולי היא הוראה פרטית.

ידוע בזה פסק רבנו הוקן - בעל התניא והשו"ע - ופסק נכדו הצמח צדק, שאין בזה מקום לחשש (עיי'ן שו"ת צ"צ אבה"ע סי' קמ"ג, ובפסקי דינים להצ"צ שו"ע יו"ד סי' קט"ז).

ובמ"ש בטעם הדבר שאז תקרא האשה לבעלה בשם אבי', ישנ[ו] וויכוח בזה בכמה ספרים, אבל כתב הרמב"ם דה"מ בשם דלא שכיח וראה בזה ג"כ שו"ת צפת פנחה (להגאון הרגובצי) סי' קכ"ח חלק א' ובס' אוצה"פ ח"א ע' ק' ואילך.

(שם ע' רג"ד)

... ועיי'ן פס"ד כ"ק אדמו"ר הצ"צ (שו"ת אה"ע סקמ"ג, ועד"ז בפס"ד שלו ליו"ד סקט"ז) שבנדוד"ד אין מקום לחשש כלל וכלל ששם החתן וחמיו שוין.

(לקו"ש חכ"ד ע' 064. אג"ק ח"י"ט ע' שע)

מענה לכלה שכתבה כי שמה ושם חמותה שוין, והכלה הוסיפה שם:

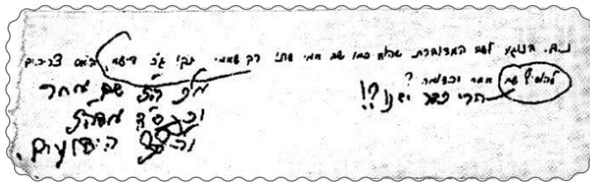
ועי"ז ה"ז יותר משינוי כ"א שם חדש כמפורסם פס"ד אדה"ז והצ"צ.

אזכיר עה"צ.

(ממענה יו"ד אד"ש תשל"ח)

מענה להחתן הת' משה חיים בערגשטיין שכתב: "בנוגע לשם המדוברת שהוא כמו שם

אמי שתי' רק שאמי נק' ג"כ רישא, האם צריכים להוסיף שם אחר וכדומה?":

1) סימן בעיגול את התיבות: "רק שאמי נק' ג"כ רישא", וכתב:

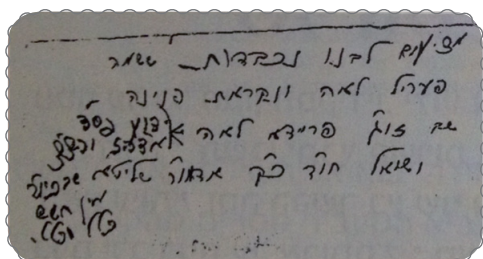
א"כ ה"ז שם אחר וכפס"ד אדה"ז והצ"צ הידועים.

2) סימן בעיגול את התיבות: "להוסיף שם", וכתב:

הרי כבר ישנו?!

(קודם כ"א אד"ש, תש"ל)

מענה לשאלה אודות שמות כלה וחמותה: "מציעים לבנו נכבדות ששמה פעריל לאה ונקראת פנינה, שם זוג' פריידא לאה ושואל חו"ד כ"ק אדמו"ר שליט"א":

ידוע פס"ד אדה"ז והצ"צ
שכני"ב אין חשש כלל וכלל.

זמן הוספת השם

. . . כותב אודות הצעת נכבדות
עם נערה אשר מצאה חן בעיניו,
ובודאי כוונתו שיראת ה' היא
כיאות לבת ישראל כשרה.

אלא ששמה כשם אמו, ומסיים אשר תלמיד הוא ישיבת פורת יוסף,

אם כנ"ל יראת ה' היא ויחליטו שניהם בתוקף הדרוש לבנות בית בישראל על יסודי התורה והמצוה, יוסיפו לה שם, וכמובן שיקבעו שם זה במי שברך בעלי' לתורה של מי מבני המשפחה וכיו"ב ואז - מה טוב, לאחר שלשים יום מפעם הראשונה דקביעות השם הנוסף - יגמרו הענין ויהי' בשעה טובה ומוצלחת, והרי יודעים תשובת כ"ק אדמו"ר הצמח צדק מיוסד גם על פס"ד של זקנו אדמו"ר הזקן בעל התניא (פוסק בנסתר דתורה) והשו"ע (פוסק בנגלה דתורה) שכשאינן השמות שוות אין מקום לחשש כלל וכלל.

והנה כל האמור הוא בהנוגע אפילו לאשכנזים, אבל בתוככי הספרדים ידוע שכמה עדות מהן אין חוששים כלל לשמות שונים דכלה וחמותה.

(אג"ק חט"ז ע' שכט"ש)

במענה למכתבו מכ"ג תמוז, בו כותב שהוא גיל ל' ועד עתה לא התחתן, ומציעים לו נכבדות עם בחורה אשר שם אבי' הוא כשמו, ונתעורר אצלו ספק בקשר עם המבואר בצוואת ר"י החסיד.

והנה כיון שנתאחר כל כך בנשואין, ואם המדוברת יראת ה' ותתנהג כראוי לבנות ישראל הכשרות (בדיוק שמירת תהרת המשפחה, שמירת שבת וכשרות המאכלים ומשקים בתוככי כל מצוות בני ישראל), אזי מהנכון אשר יושיב שלשה רבנים מורי הוראה, ויפסקו הדין, שיוסיפו לו שם אחר ויעלה לתורה ויחתום גם בשמו הנוסף, ומה טוב ששם הנוסף יהי' בראשונה, ואזי אין שייך זה כלל לצוואה האמורה, ובלבד שיעשו התנאים לאחר חזקתו שלשים יום בשם החדש.

(אג"ק ח"ז ע' רעו)

יוסיפו לאחת מהן⁴ - המדוברת או אם המדובר - שם לפני הגמר (הפרסום), וידוע פס"ד

(4) כשכלה וחמותה שמותיהן שוין.

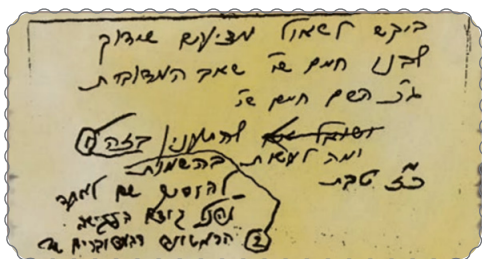
אדה"ו והצ"צ שאין "שום חשש בעולם כלל" (שו"ת צ"צ חאה"ע סו"ס קמג).

(לקו"ש חכ"ד עמ' 460)

. . להוסיף⁵ שם לאחת מהן קודם גמר הטוב בשעטו"מ.

(שם)

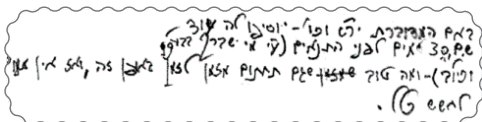
מענה לשאלה: "מציעים שידוך לבנו חיים שי' שאב המדוברת ג"כ השם חיים שי', ושואל אם להתעניין בזה. ומה לעשות בהשמות?"

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מחק את המילים "ושואל אם" וציין חץ והוסיף את המספר 1 ליד המילים "להתעניין בזה". ועל המילים "מה לעשות) בהשמות" ציין כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א את המספר 2 וכתב: להוסיף שם לאחד מהנ"ל קודם הפגישה הראשונה בהמדוברים שי'.

באם המדוברת יר"ש וכו' - יוסיפו לה עוד שם, 30 יום לפני התנאים (ע"י מי שברך בביהכנ"ס וכיו"ב) - ומה טוב שגם תחתום

מזמן לזמן באופן זה, ואז אין מקום לחשש כלל.

שימוש בשם הנוסף

ועל אודות שיווי השמות⁶ הנה בענין קריאת שמות באופן כזה אין לחשוש כלל וכלל כי שם הקריאה עיקר . .

אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"י ע' קמדח)

בענין שאלתו במה שמציעים נכבדות לבתו מרת . . תחי' ושאלתו מכיון ששם המדובר הוא אברהם ושמו הוא . . , אבל בשם אברהם משתמש רק בעלותו לתורה ובחתימה לבד, הנה מכיון ששאר הענינים מתאימים אין צ"ל מניעה מצד זה (יעויין בשו"ת צ"צ (חלק אהע"ז

(5) על השאלה כשאם החתן יש לה כמה שמות, ושמה הרגיל כשם כלתה.

(6) בין הכלה לחמותה. ומיירי שלכל א' מהן היו ב' שמות, וא' מהשמות משותף, אך שם הקריאה אינו משותף.

סימן קמ"ג) שבנדון כזה אין זה כלל שמותיהם שוים ואין מקום לחשוש (ועיין ג"כ פסקי דינים להצ"צ ליו"ד ח"א סי' קצט)).

(אג"ק ח"ד ע' שמט)

ומ"ש שגיל ב"ג תחי' הנה עולה בערך כשנה ממנו, וכן שמה הוא לאה רייזל אבל קוראים לה רק רייזל, ושם אמו הוא מרים לאה, הנה כלשון כ"ק אדמו"ר הצ"צ (שו"ת אה"ע סקמ"ג. ועייג"כ פס"ד ליו"ד סקט"ז מש"כ בנדון דידי"), אין בזה מקום לחשש כלל וכלל.

מ"ש אם צריך הוא להקרא בפני האנשים בשם אברהם מרדכי או שמספיק שיקראוהו בשני השמות רק בעלי' לתורה או בחתימה, הנה אין בזה כללים וכן לא שמעתי בזה הוראות, ובמילא יתנהג כמו שנהג עד עתה.

(לקו"ש חכ"ד ע' 064. אג"ק ח"ו ע' יב)

במענה למכתבו מיום הראשון, בו כותב בענין צוואת ר"י החסיד בהנוגע לשמות כלה וחמותה. ונראה השמועה שאמרו לו בשם כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, שכיון שלאחת מהן שני שמות, הרי בלשונו הק', אין שום חשש בעולם כלל וכלל, עיין שו"ת הצ"צ חלק אבה"ע סי' קמ"ג ופסקי דינים להצ"צ יו"ד סי' קט"ז.

ב) מובן שצריך שלא ישתקע השם השני באופן שישתוו השמות וגדר שם שנשתקע הרי מובא בטור ושור"ע ונ"כ סי' קכ"ט.

(אג"ק ח"ט ע' רצה)

. . תוסיף שם . . וכך תחתום וה' יצליחה.

(לקו"ש חכ"ד עמ' 064)

במענה על מכתבו מט"ז אד"ר, בו כותב אשר כמה מאורעות קרו לו ולב"ב שי' ואינו יודע במה לתלות.

והנה רואה אני במכתבו אשר שם זוגתו תחי' חי' שרה מירל ושם אמו חי' שרה, ואתענין לדעת איך קוראים לזוגתו תחי' בפועל, אם בכל הג' שמות או לא, ובכל אופן יש להשתדל שעכ"פ מכאן ולהבא יקראו לזוגתו תחי' באופן שיהי' שינוי הכי גדול מאופן שקוראים בשמות חמותה תחי', כן מהנכון לבדוק את המזוזות בביתם וכן את התפילין שלו שיהיו כשרים כולם כדין, ושכל יום חול לפני תפלת הבקר יפריש איזה פרוטות לצדקה וכן תעשה זוגתו תחי' קודם הדלקת הנרות בכל ערב שבת וערב יום טוב, והשי"ת יצליחו לבשר טוב בכל האמור.

(אג"ק ח"ד ע' תמו)

עפ"ז הרי ידוע פס"ד אדה"ז ונכדו אדמו"ר הצ"צ (שו"ת צ"צ חאה"ע סקמ"ג שאין חשש. ומהנכון שמכאן ולהבא תחתום א' מהנ"ל בשתי השמות, - גם שם המדובר שי' ואזכיר עה"צ.

שימוש בשני השמות הנוספים

במענה על מכתבו המודיע אשר מציעים לו שידוך ושם אבי המדוברת הוא אברהם ושואל דעתי בענין השמות.

יעויין בהגהות מקור חסד לצוואת ר"י החסיד שמציין להמצדדים להתיר בזה: חת"ס יו"ד סקל"ח ואה"ע ח"א סקט"ז, השיב משה ס"ט, דברי חיים אה"ע ס"ח, אמרי אש יו"ד ס"ס, טוט[ו] ד"ד תליתאי סרס"ג, קנאת סופרים בהשמטות סכ"ו, יד שאול ח"ב סר"מ ס"ד, פ"ת אהע"ז ס"ב סק"ז וס"ב סקי"ד ועוד.

ואנו אין לנו אלא פס"ד כ"ק אדמו"ר הצ"צ (שו"ת א[ה]ע"ז ח"א סקמ"ג, פסק"ד ליו"ד סקט"ז) שכיון ש"אין השמות שווין ממש אין שום חשש כלל וכלל" עיי"ש

אלא שיקבע שיעלה לתורה ויחתום וכו' לא רק בשם אברהם לבד, כ"א גם בשאר השמות שלו (השנים או אחד מהם עכ"פ).

(לקו"ש חכ"ד ע' 954. אג"ק ח"ד ע' קס)

שם האמהות שוה

במענה למכתבו מחמישי בטבת, בו כותב, כי זה מזמן אשר נפגש עם עלמה וכו' וכבר נתדברו לחתונה ואפילו למועד החתונה, ולאחרי זה חזרה בה מדברי' ונפרדו וכו'.

וכנראה מדבריו, שלא הי' ביניהם גם קישורי תנאים, כן אין ברור כ"כ, אם אחותה הבכירה של העלמה האמורה, כבר נשתדכה בינתיים, ואם לא היתה מחילה בפה מלא או כמו שכותב שאמרה לאחותה שלא לחכות עלי' וכו'.

ובהנוגע לפועל, באם אחותה הבכירה של הנ"ל השתדכה או שעכ"פ תמחול בלבב שלם, אזי כדאי להוסיף שם למי שהיא מהאמהות, כי רואה אני במכתבו ששם אם העלמה ושם אמו שוה הוא... ולאחרי זה לבוא עוד הפעם בדברים עם העלמה, כיון שהטעם להפרידה שנתנה, קלוש הוא מדי.

(אג"ק ח"ח ע' קלו)

מכתבים ללידת אם החתן

בר כוכבה - ירוח"ו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ב' דחנוכה תשל"ד
ברוקלין, נ.י.

הו"ת א"א-נו"נ וכו'
מוה' / דוד שי

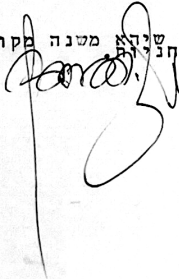
שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולדה להם בת למזל טוב ,

הנה יה"ר מהשי"ת שיגדלה ביחד עם זוגי תי' לתורה
ולחופה ולמעשים טובים מהון הרחבה.

-ידוע מכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, אשר מנהגו
הוא לאמר גם בלידת בת לתורה ולחופה ולמעשים טובים,
ע"פ מרז"ל (ברכות יז' א) נשים במאי זכיין באקרובי' כו'
באתנוי' כו' ונסריין כו'.

משנה מזל טובה להצטרפתם לדירה חדשה - שיהא משנה מקום
ובברכה מזל טוב וברכות בגשמיים ורוחניים.

בר כוכבא - ירות"ו
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, כא' טבת תשל"ד
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' חיים מאיר דוד שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולדה להם בח למזל טוב
ונקרא שמה בישראל חי' חנה מלכה חי',

הנה יה"ר מהשי"ת שיגדלה ביחד עם זוג' חי'
לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

-ידוע מכ"ק גדלו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, אשר מנהגנו
הוא לצמר גס בלידה בח לתורה ולחופה ולמעשים טובים,
ע"פ מרז"ל (ברכות יז' א) נשים במאי זכייין באקרול' כו'
באתנוי' כו' ונסרין כו'.

ולוודעתו ע"ד הכנסס בקרוב לדירה חדשה,

הנה יה"ר מהשי"ת שיהי' משנה מקום משנה מזל
לטובה ולברכה בגשמיות וברוחניות.

בברכת מזל טוב

הגר"ע יוסף טב"אבי החתן

מסכת קשריו עם כ"ק אדמו"ר מלך
המשיח שליט"א לאורך השנים

”ספרי הרב עובדי’ שיי”

הרב עזריאל זעליג סלונים ע”ה, ממייסדי קרית חב”ד בעיה”ק ירושלים וממנהלי כולל חב”ד, ה’ שלוחם של רבותינו נשיאינו ובא-כחם בשליחויות שונות ומיוחדות.

אחת משליחויות אלו הייתה שילוח ספרים חדשים לאוסף שבספריית רבותינו נשיאנו, אשר כבר באגרותיו של כ”ק אדמו”ר מוהריי”צ וכן באגרות מראשית שנותיו של כ”ק אדמו”ר מלך המשיח שליט”א בארה”ב ניכרים ההשתדלות והעיסוק הרב בהשגת ספרים חדשים לספריה.

במכתב מתאריך כ”ג ניסן תשט”ז (אג”ק חי”ב ע’ תכח), כותב הרבי שליט”א מלך המשיח לרע”ז סלונים אודות שילוח ספרי הוצאת מוסד הרב קוק וכן ספריו של סב-אבי החתן, הרה”ג רבי עובדי’ יוסף ע”ה, כאשר מלשון האגרת ניכרת החביבות המיוחדת לספריו של הגר”ע:

ב”ה, כ”ג ניסן, תשט”ז

ברוקלין.

ש”ב הרה”ח אי”א נו”נ עוסק בצ”צ מו”ה
[שאר בשרי הרב החסיד איש ירא אלוקים
נחמד ונעים עוסק בצרכי ציבור מורנו הרב]
עזריאל זליג שיי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מערב פסח.

ת”ח [תשואת חן] על טרחתו בשילוח

ספרי מוסד הרב קוק, וספרי הרב עובדי’ שיי’ אף שפלא קצת שמתארך השקו”ט [השקלא וטריא] בזה והמשלוח כ”כ...

- כחלק מההשתדלות להשיג ספרים נוספים לספריה, נקבע נוהל אשר מחברי ספרים שישלחו את ספרם לספרי’ יוכלו לקבל בתמורתו ספר הנדפס בהוצאת ספרים קה”ת (כפי שאכן נכתב בסיום אגרת זו אודות נוהל חילוף הספרים: ...בטח מתעניין גם בשאר מחברים לעוררם שישלחו ספריהם להספרי’ דכאן, עכ”פ בתור חילוף בספרי קה”ת).

כנוהל המקובל, גם הגר”ע יוסף ביקש לקבל בעבור ספריו - חזון עובדי’ ושו”ת יביע אומר אותם שלח אל הרבי שליט”א מלך המשיח, את ספרי הוצאת קה”ת, בבקשתו לקבל

הרב עזריאל זעליג סלונים

את עשרת כרכי סט שו"ת צמח צדק. את בקשתו העביר הרע"ז סלונים אל הקודש במכתב, עלי' ענה הרי שליט"א מלך המשיח באגרת זו:

...במ"ש [במה שכתב] שהרב עובדי' שי' רוצה להחליף הספרים בספרי שו"ת צ"צ, הנה אף שמחד גיסא אין צריך להזויל מחיר ספרי קה"ת כיון ששו"ס [סוף סוף] יכול להתקבל הרושם שאין מייקרים אותם, אבל לאידך גיסא צריך שיגיעו ובפרט לאלו שמורים הלכה בפועל והשפעה להם בסביבה, ובודאי להנ"ל וכן עד"ז [על דרך זה] בעתיד ישנם עוד ספרים שהו"ל הוא או מהשייך אליו, ובמילא יש לצאת שתי נקודות האמורות... ז"ע [זה עתה] נתקבלו ספרי הרב עובדי' שי'...

ספריו אלו של הגר"ע יוסף נשלחו בצירוף מכתב לבבי בכתב ידו, מלא הערכה אל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א:

ב"ה יום ה', ג' בניסן תשט"ז

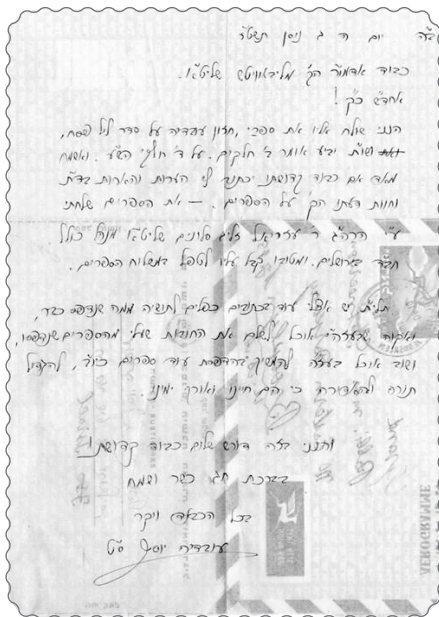
כבוד אדמו"ר הק' מלויובאוויטש שליט"א.

אחר דרישת שלום כבוד קדושתו!

הנני שולח אליו את ספרי, חזון עובדי' על סדר ליל פסח, ושו"ת יביע אומר ב' חלקים, על ד' חלקי השולחן ערוך, ואשמח מאד אם כבוד קדושתו יכתוב לי הערות והארות בדברי תורה וחוות דעתו הקדושה על הספרים.

את הספרים שלחתי על ידי הרה"ג ר' עזריאל זליג סלונים שליט"א מנהל כולל חב"ד בירושלים. ומטובו קבל עליו לטפל במשלוח הספרים.

תודה לה' יתברך יש אצלי עוד ככתובים בכפל כפלים לתושי' ממה שנדפס כבר, ואקוה שבעזה"י אוכל לשלם את החובות שעלי מהספרים שנדפסו, ושוב אוכל בעזרת ה' להמשיך בהדפסת עוד ספרים כיוצא בזה, להגדיל תורה ולהאדירה כי הם חיינו ואורך ימינו.

מכתב הרב עובדי' אודות משלוח ספריו אל כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א

והנני זה דורש שלום כבוד קדושתו, בברכת חג כשר ושמה.

בכל הכבוד ויקר, עובדי' יוסף ס"ט.

מספר ימים לאחר שליחת המכתב אל הרע"ז סלונים, בתאריך כ"ז ניסן תשט"ז, שלח כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א אל הגר"ע את המכתב הבא, בו מפרט אודות קבלת ומשלוח הספרים:

ב"ה. כו' ניסן תשט"ז, ברוקלין

הרה"ג אי"א נו"נ [הרב הגאון איש ירא אלקים נחמד ונעים] מלאכתו מלאכת שמים מוה' עובדי' שליט"א

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו ואח"כ גם הספרים, ונעם לי לקרות במכתבו של ש"ב הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ [שאר בשרי הרב החסיד איש ירא אלקים נחמד ונעים עוסק בצרכי ציבור] רב פעלים מוהרע"ז סלונים שליט"א, שקיבל כת"ר ספרי חסידות תמורתם. ובודאי יקבע בהם שיעור לימוד ככל הדרוש, ובפרט בדורותנו אלה אשר הודיע האריז"ל שמצוה לגלות זאת החכמה (ראה אגרת הקדש לרבנו הזקן ס' כו' עמוד ועבדי' שמו של

כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א מאשר את קבלת הספרים ומוסיף הערות

קמ"ב ע"ב) והוא במכש"כ וק"ו [במכל שכן וקל וחומר] מדין תורתנו (מרדכי, הובא להלכה בשו"ע חו"מ סי' רצ"ב סעיף כ') בספרים המופקדים ועאכו"כ [ועל אחת כמה וכמה] שהם שלו.

כדרכי במילי דחביבותא כגון דא, באתי באיזה הערות בשולי הגליון בעברי בין הדפים בחפזה מתאים לרשיון וכמרז"ל עה"כ [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה על הכתוב] ואת והב בסופה.

בברכה, [חתימת יד קדשו]

לצערנו, טרם הגיע לידינו המשכו של המכתב ובו הערות יקרות ערך אלו.

תרומת סט 'טור' לבית-כנסת חב"ד שהולידה שיעור קבוע

לפני תקופה התגלה במחסן מאובק בבית פרטי בירושלים אוצר ספרים נושן, בהם ספרים שונים שנועדו לגניזה. בין הספרים נמצא ספר 'טור אורח חיים' שנדפס בוילנא בשנת תר"ס, שנתרם לבית הכנסת חב"ד "בית יוסף" ברחוב זוננפלד בירושלים על ידי הגר"ע, לעילוי נשמת בתו הפעוטה רחל ע"ה שנפטרה בגיל מספר חודשים זמן קצר לפני כן.

הספר, בחתימתו של הגר"ע (שהי' אז דיין צעיר בעיר הקודש), נושא את סיפור תרומתו לבית הכנסת וחושף פרטים נוספים על על קשריהם של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א והגר"ע באותן שנים קדמוניות.

בהקדשת הספר, בצדה הפנימי של כריכתו המתפוררת מיושן, נכתב כך:

ב"ה. אייר תשט"ו. הוקדש לבית הכנסת "בית יוסף" החסידי חב"ד בירושלים עיה"ק תובב"א בנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א, לזכות התורם החשוב המג"ש [=המגיד שיעור] הרב ר' עובדי' יוסף וב"ב [=ובני ביתו] תח', בעבור טובת נשמת בתו התינוקת רחל ע"ה שהלכה לבית עולמה בדמי ימי' מתוך ייסורים קשים. נפשה תהא צרורה בצרור החיים. על דעת התורם ר' עובדי' שי' לא להוציא את הספרים מבית הכנסת בשום אופן. וכן בשעה אחר שחרית היות והרב ר' עובדי' שי' ייסד שיעור יומי כאן והקים חבורת לימוד טור על הסדר לטובת נשמת בתו ע"ה והכל ברשותו ובקשת רשות מכ"ק אדמו"ר שליט"א. יישר כח להרה"ח לר' עזריאל זעליג שי' סלוניס שדאג לתרומה, והתרים את המשפחה.

בין המסמכים המרתקים שנמצאו באותו מחסן בו נמצא ספר ה'טור', נמצאה מחברת ובה רישומי יומן מהמאורעות שקדמו לייסוד השיעור בבית הכנסת חב"ד "בית יוסף" המוזכר בהקדשת הספר. מרישומים אלו עולה כי יסוד שיעורו של הגר"ע בביהכ"ס הי' בהסכמתו של נשיא בית הכנסת - כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. וכך נכתב:

ב"ה. אייר תשט"ו.

היום התפללתי שחרית והי' מאורע חשוב לנו. הגיעו להתפלל אתנו ר' שלמה יוסף שי'

זעווין ור' עזריאל זעליג שי' סלוניס ורב חשוב ודיין של עדות המזרח הרב ר' עובדי' שי' יוסף, והרב ר' עזריאל זעליג שי' כיבד את הרב הדיין הספרדי באמירת שיעור תהלים לאחר התפלה, וזה לעילוי נשמת בתו התינוקת ע"ה שנפטרה החודש מתוך ייסורים קשים.

ועשינו כינוס כאן בבית כנסת,

בית הכנסת חב"ד בית יוסף ירושלים

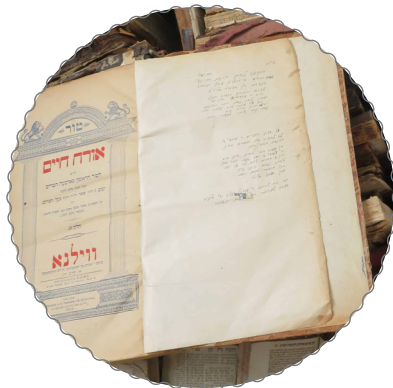
ולכבוד ייסוד שיעור קבוע בטור מפי הרב הספרדי ר' עובדי' שי' שהציע למסור השיעור אצלנו לעילוי נשמת בתו ע"ה.

תחילה דיבר הרב ר' חנני' יוסף שי' היילפרין והודה להרב ר' עובדי' על תרומתו לבית הכנסת שלנו טור השלם לטובת נשמתה של ביתו של הרב ר' עובדי' שי'. ולאחר מכן הרב ר' שלמה יוסף שי' זעווין ואמר שזכות לנו עדת חסידי חב"ד שרב תלמיד חכם אמיתי מעדת הספרדים ימסור שיעור קבוע אצלנו והוא אמר שהוא מכיר אותה הרבה זמן, ונבחר אצלו פעמים רבות והוא דן דין אמת והי' זה למעשה שנלמד ונקיים את הנלמד. והאריך בעניין ההלכה.

ואחר כך דיבר הרב ר' עזריאל זעליג שי' ודיבר בהתרגשות גדול שמכיר הרבה את הרב ר' עובדי' שי', והוא מרא דכולא תלמודא. והזכיר שכמה פעמים כתב לכ"ק אדמו"ר שליט"א על הרב ר' עובדי' ומסר לו דברי תורה הרי ר' עובדי' שישלח לכ"ק אדמו"ר שליט"א שיתן דעתו הרחבה על מה שכתב וסידר שכ"ק אדמו"ר שליט"א מאד נהנה ושמו וכתב מכתב להרב ר' עובדי' שי' וחיזקו ועודדו ואמר שבהנהלת כולל חב"ד כמה פעמים התייעצו אתו בעניני ההלכה והוא מרא דכולא תלמודא.

לאחר מכן דיבר הרב ר' עובדי' שי' ודיבר בכבוד כ"ק אדמו"ר שליט"א בגדולתו וקדושתו ודעתו הרחבה בכל מכמני התורה וכמה שרוח אלוקים מדברת מגרונו, ואמר שכל מטרת השיעור להחדיר ההלכה וזה הכי עושה נחת רוח לנשמה לביתו רחל ע"ה שהרבה סבלה בעוונות הדור ולא טעמה טעם חטא.

והוסיף שמא השם של בית הכנסת קא גרים שנפתח שיעור בהלכה, כי שם בית הכנסת "בית יוסף", וזה שם ספרו של מרן ר' יוסף קארו. וגם אמר שכ"ק אדמו"ר שליט"א הסכים לשיעור וחיזק ובירך שזה יהי' לתמידות לעובדא ולמעשה.

כרך ה'טור' ועליו מימין ההקדשה

ואמר שמודה לחשובי אנ"ש שהגיעו לכבוד ייסוד השיעור ה"ה ר' שלמה יוסף שי' ור' עזריאל זעליג שי' ולאכסניית בית הכנסת חב"ד הגבאי ר' חנני' יוסף שי'.

בהמשך דפי היומן מופיע, כי שנה לאחר מכן נערך בבית הכנסת כינוס מיוחד שציין שנה לייסוד השיעור, ובו נשאו דברים הגר"ע והרע"ז סלונים - בהזכירם את ענין שילוח ספרי הגר"ע אל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, ועל כך שקיבל תמורתם את הערותיו הק' וספרי חסידות, על מנת

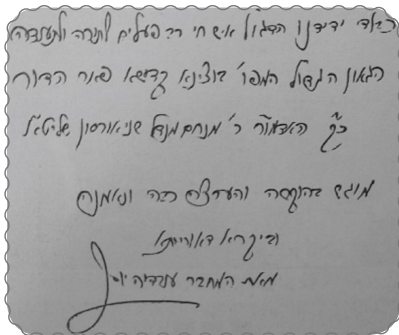
לקבוע בהם שיעור לימוד קבוע:

אייר תשט"ז.

היום עשינו כינוס במלאות שנה לשיעור מהרב הגאון הגדול הרב ר' עובדי' שי' והגיע לדבר ר' עזריאל זעליג שיח' ואמר שבחודש שעבר כ"ק אדמו"ר שליט"א קבל משלוח ספרים שחיבר הרב ר' עובדי' שי' וכ"ק אף רשם לו הערות וגם שלח לו ספרי חסידות של רבותינו נשיאנו לקבוע בהם שיעור קבוע...

הרב יוסף נשא דברים בכינוס ובהם הודה למתפללי בית הכנסת שהשתתפו בארגון השיעור ודאגו לכיבוד קל למשתתפים. מדבריו בכינוס: "זוכינו שבתוך שנה ה' יתברך זיכנו להקים חבורת שיעורים בכמה בתי כנסת, וגולת הכותרת זה הייסוד שזכינו להקים כאן בבית הכנסת של חסידי חב"ד שהם דבקים באמת ובתמים".

"פאר הדור"

ההקדשה על הספר 'יביע אומר'

במשך השנים שלח הגר"ע עוד מספריו אל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וצילום ההקדשה אותה כתב באחד מהם - יביע אומר חלק ה' (נדפס בשנת תשכ"ה), מגלה לנו על הערצתו הרבה של הגר"ע אל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א:

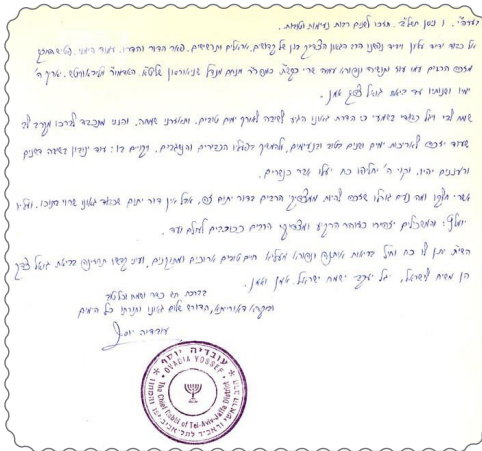
כבוד ידידנו הדגול איש חי רב פעלים לתורה ולתעודה הגאון הגדול המפורסם בוצינא קדישא פאר הדור כ"ק האדמו"ר ר' מנחם מענדל שניאורסון שליט"א.

מוגש בהוקרה ובהערצה רבה ונאמנה וביקרא דאורייתא,

מאת המחבר עובדי' יוסף.

"אין דור יתום שכבוד גאוונו שרוי בתוכו"

לקראת י"א ניסן תשל"ב שלחו רבנים ואישי ציבור מכובדים את ברכתם ואיחוליהם הנלבבים, לרגל היום הגדול בו מלאו שבעים שנה להולדתו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. במכתבו של הגר"ע - הרצוף בתשבחות והלל אודות בעל יום ההולדת - שנשלח באותה העת אל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, מוצאים אנו ביטויים מיוחדים ונדירים ביותר (המכתב נדפס ב'ספר הברכות לשנת השבעים', הנמצא בספריית כ"ק אדמו"ר מלך

מכתבו לקראת י"א ניסן תשל"ב - שבעים שנה

המשיח שליט"א):

בעזה"י. ו' ניסן תשל"ב. תזכו לשנים רבות נעימות וטובות.

אל כבוד ידיד עליון וידיד נפשנו הרב הגאון הצדיק בנן של קדושים. אראלים ותרשימים. פאר הדור והדרו. עמוד הימני. פטיש החזק. מזכה הרבים עמו עוז ותושי' ונהורא עמי' שרי, כקש"ת כמהר"ר [כבוד קדושת שם תפארתו כבוד מורנו הרב רבי] מנחם מנדל שניאורסון שליט"א. האדמו"ר מליובאוויטש. יאריך ה' ימיו ושנותיו עד ביאת גואל צדק אמן.

שמח לבי ויגל כבודי בשמעי כי הדרת גאונו הגיע לשיבה לאורך ימים טובים. ותאזרני שמחה. והנני מתכבד לברכך מקרב לב שעוד יזכה לאריכות ימים ושנים בטוב ובנעימים, ולהמשיך בפעוליו הכבירים והנשגבים. ויקוים בו: עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו. וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים.

אשרי חלקו ומה נעים גורלו שזכה להיות ממצדיקי הרבים בדור יתום זה, אבל אין דור יתום שכבוד גאונו שרוי בתוכו. ועליו יומלך: והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד.

השי"ת יתן לו כוח וחיל בריאות איתנה ונהורא מעליא חיים טובים ארוכים ומתוקנים. ועיני קדשו תחזינה בביאת גואל צדק הן משיח לישראל, יגל יעקב ישמח ישראל, אמן ואמן.

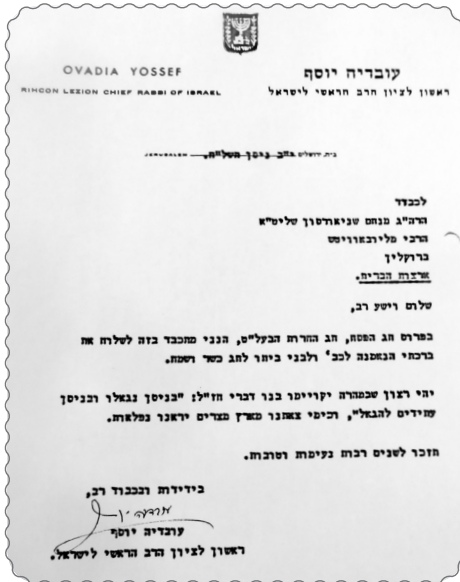
בברכת חג כשר ושמח וכל טוב,

וביקרא דאורייתא, הדורש שלום גאונו ותורתו כל הימים,

עובדי' יוסף.

מכתבי ברכה וידידות

לאורך השנים שלח הגר"ע מכתבים רבים אל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, לרגל מועדי השנה ולימי דפגרא.

איחולים לקראת חג הפסח תשל"ח

בימים הסמוכים לחג הפסח תשל"ח, שלח הגר"ע מכתב ברכה לרגל החג הקרב ובו "ברכת הנאמנה" לחג הפסח כשר ושמח:

י"ב ניסן תשל"ח

לכבוד הרה"ג מנחם שניאורסון שליט"א, הרבי מליובאוויטש.

ברוקלין, ארצות הברית.

שלום וישע רב,

בפרוס חג הפסח, חג החרות הבעל"ט, הנני מתכבד בזה לשלוח את ברכתי הנאמנה לך ולבני ביתו לחג כשר ושמח.

יהי רצון שבמהרה יקויימו בנו דברי חז"ל: "בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל", וכימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות.

תזכו לשנים רבות נעימות וטובות.

בידידות ובכבוד רב,

עובדי' יוסף

ראשון לציון הרב הראשי לישראל.

בשנת תש"מ, כתב הגר"ע מכתב ברכה מיוחד לרגל מלאת שלושים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. במכתבו האריך לבאר על פי דברי חז"ל את מעלתם של מזכי הרבים, והוסיף והבהיר אשר "בראש מזכי הרבים אלה עומד ומנצח האדמו"ר שליט"א":

ראש חודש ניסן תש"מ, שנת "כאיל תערוג" על אפיקי מים לפ"ק.

הריני מתכבד בזה להצטרף למברכים את כבוד האדמו"ר מלויבאוויטש רבי מנחם מנדל מלויבאוויטש שליט"א לרגל מלאות לו שלשים שנה להכתרתו כאדמו"ר לשלומי אמוני ישראל, ומאחל לו מקרב לב עוד רבות בשנים נעימות וטובות, להגדיל תורה ולהאדירה, ויקיים בו מה שכתוב, עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו.

מכתב הברכה במלאות "שלשים שנה להכתרתו" - תש"מ

למפורסמות אין צריך ראייה, הם פעולותיו הנשגבות של כבוד האדמו"ר שליט"א בהפצת תורה ודעת בכל תפוצות ישראל, ממזרח שמש ועד מבואו, בכל הארץ יצא קום ומקצה תבל מליהם ובזיכוי הרבים לאלפים ולרבבות, ובקירוב רחוקים מבני עמינו לצור מחצבתם, על ידי תלמידיו הרבים, ה' עליהם יחיו, העושים גדולות ונצורות לחזק ידיים רפות ולאמץ ברכיים כושלות, בדרכי נועם. וכאמור: דרכי דרכי נועם וכל נתיבותי שלום. אשריהן ואשרי חלקם!

ידוע מה שהפליגו הז"ל בזוהר הקדוש בשבח מזכיי הרבים, וכמו שנאמר, והמשכילים יזהירו זוהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד. ובפרט בדורות אלו שגם המעט יחשב להרבה, כמו שכתב רבינו האר"י זצ"ל (בשער הגלגולים דף סב ע"ב), שמעשה טוב קטן שבדורות אלו שקול כנגד כמה מצוות גדולות שבדורות הקודמים, כי בדורות אלו הסטרא אחרת גוברת מאד מאד עד לאין קץ, מה שאין כן בדורות הראשונים (וכיוצא בזה כתב מרן החיד"א בספרו חומת אנוך). וכן אמרו חז"ל במדרש שיר השירים (פ"ז פי"א) ראשך עליך ככרמל, אמר הקב"ה אפילו הרשים שבך חביבים עלי כאליהו בהר הכרמל, ודלת ראשך כארגמן, אפילו הדלים והרשים שבך חביבים עלי כדוד ודניאל, דכתיב באדין אמר מלכי' ואלבישו לדניאל ארגונוא.

בראש מזכ"ה הרבנים אלה עומד ומנצח האדמו"ר שליט"א, וזכות הרבים תלוי בו. השי"ת יזכהו לראות בביאת משיח צדקנו ובבנין בית מקדשינו, ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. ויקויים בנו מקרא שכתוב: כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות במהרה בימינו אמן.

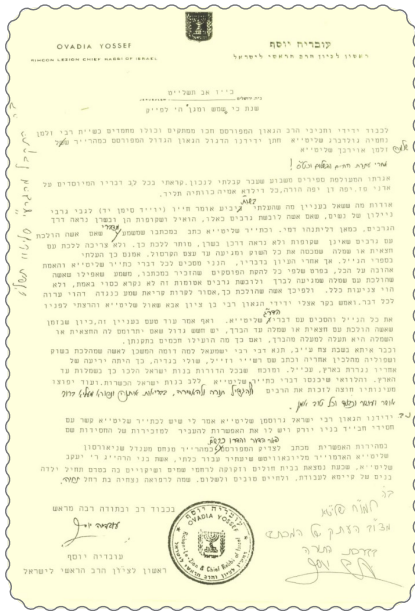
בכבוד רב וביקרא דאורייתא.

בקשות ברכה דחופה

קשרי ידידות קרובים שררו בין הגר"ע לבין ידידו ורעו הרה"ג ר' זלמן נחמ"י גולדברג ע"ה. לזה האחרון היו קשרים מיוחדים וקרובים עם חסידי חב"ד, בהיותו תלמיד חכם עצום ונאמן לדברי קדשו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א.

מכתבי הלכה רבים נכתבו מהאחד לרעהו, ואחד מהם - הנושא את התאריך כ"ו באב תשל"ט, נסוב אודות שאלה הלכתית שעלתה לשולחן פוסקי ההלכה באותה העת. בסיומו של המכתב, באופן לא שגרתי, הוסיף הגר"ע בקשה אישית אל הגרו"ן, שבעזרת קשריו יעביר אל הקודש את שם כלתו - אם אבי החתן, אשת הרה"ג יעקב יוסף ע"ה - לברכה דחופה ללידה קלה ומהירה כשורה ובנקל.

"...נ.ב. ידידנו הגאון רבי ישראל גרוסמן שליט"א אמר לי שיש לכת"ר שליט"א קשר עם חסידי חב"ד בניו יורק ויש לו את האפשרות להעביר למזכירות של החסידות שם במהירות האפשרית מכתב לצדיק המפורסם פאר הדור והדרו קש"ת כמהר"ר [כבוד קדושת שם תפארתו כבוד מורנו הרב רבי] מנחם מענדל שניאורסון שליט"א האדמו"ר מליובאוויטש שיעתיר עבור כלתי, אשת בני הרה"ג ר' יעקב שליט"א, שכעת נמצאת בבית חולים וזקוקה לרחמי שמים ושיקויים בה בטרם תחיל ילדה בנים של קיימא לעבודתו יתברך, ולחיים

מבקש מהגרו"ן שהרבי יברך את כלתו, זקנת החתן

טובים ולשלום. שמה לרפואה נצחי' בת רחל תחיה.

בכבוד רב ובתודה רבה מראש,

עובדי' יוסף

ראשון לציון הרב הראשי לישראל".

דוד החתן ר' יהונתן יוסף (כיום חבר עיריית ירושלים עיה"ק), מספר על הרקע למכתב:

במשך שבע שנים אימי הפילה שלושה עוברים בחודש התשיעי. אבא נסע לבבא סאלי שיברך שהיא תפקד שוב בהריון ותלד עובר בריא ושלם. אמא נפקדה, אך הרופאים לא לקחו סיכון ואשפזו אותה החל מהחודש החמישי להריונה לשמירת הריון.

החשש במשפחה מסיפור נוסף של לידה שקטה, גרם לסבא להפוך עולם ומלואו בתפילות שאמא תלד לחיים טובים ולשלום.

זו הסיבה שסבא ביקש מהרב זלמן נחמיה להפעיל את קשריו ולקבל ברכה מהרבי מליובאוויטש – ברכה שהתקיימה עם לידתי בשעה טובה ומוצלחת.

מצטרף
למבצעי
הקודש

לרגל חגיגת
הסיום המחזור השני
בלימוד הרמב"ם
היומי, יצא לאור

קובץ 'קרית מלך על הרמב"ם' (על-ידי ישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש קרית גת), לפי בקשת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, ובו ביאורים ועיונים בספר משנה תורה להרמב"ם.

בספר מובאים גם דברים שאמרו אדמו"רים ורבנים חשובים בקשר עם לימוד וסיום הרמב"ם. גם הגר"ע נמנה עליהם, וכך נכתב:

"הגאון רבי עובדי' יוסף שליט"א – העלה על נס את המבצע הכביר של כ"ק האדמו"ר שליט"א ללמוד את ספר ה"יד החזקה" ו"ספר המצוות" לרמב"ם, באמרו כי כ"ק אדמו"ר שליט"א הצליח להפוך את הרמב"ם לנחלת כלל ישראל, ולא כפי שהיה עד עתה נחלת ראשי הישיבה ולומדיה בלבד".

בנו של הגר"ע, הגאון הרב דוד יוסף שליט"א, ראש כולל יחוה דעת, רבה של שכונת הר נוף וחבר מועצת חכמי התורה:

"יכול הנני להעיד כמה מו"ר אבא זצ"ל העלה על נס את התקנה של האדמו"ר מליובאוויטש ללמוד רמב"ם בכל יום. אחרי שהרבי תיקן את התקנה, אבא שמח שמחה גדולה ומאוד אהב את הדבר".

בשיעורו השבועי (במוצאי שבת קדש פרשת נח תשנ"ח) ששודר למקומות רבים, אמר הגר"ע:

"אם פוגשים אדם לא דתי, יש לשאול אותו "האם הנחת תפילין היום"? ואם משיב שלא הניח, יש לתת לו תפילין שנייה בברכה, כי כל ישראל ערבים זה בזה.

וכן נוהגים חסידי חב"ד בכותל המערבי ובכמה מקומות שמניחים תפילין לאנשים שלא הניחו. וזהו ואהבת לרעך כמוך, כמו שאוהבו בדברים גשמיים כן יש לאהוב את אחיו בדברים רוחניים. וכן בלולב נוהגים כן חסידי חב"ד.. וכל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו. ולכן יש לומר לחסידי חב"ד הללו יישר כח, שמזכים את הרבים".

בעיתון כפר חב"ד משלהי תש"מ, אנו מוצאים את התיאור הבא, בקשר למבצע טהרת המשפחה:

התעוררות גדולה מורגשת בציבור הרחב עקב קריאתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א בנושא טהרת המשפחה.. במסגרת פעולות נשי חב"ד בירושלים, נערך כנס מרשים בהיכל שלמה, שם השתתפו מאות נשים, ושמעו את דברו של הרב הראשי הרב עובדיה יוסף שליט"א.

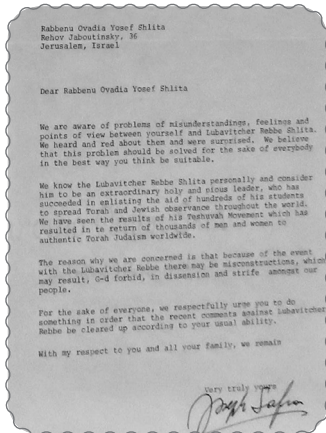
כמו"כ חתום הגר"ע על קריאת קודש: "גדולי ומאורי הדור, רבותינו שבארץ ישראל, בתי דין הצדק בקרתא דשופריא ירושלים תובב"א, מתלכדים סביב קריאתו ואזעקתו הגדולה של ראש גולת ישראל הגאון האמיתי עטרת תפארת ישראל כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש, קוראים בזה להרחבת המשפחה בישראל, יחד עם הגברת תודעת טהרת ישראל..."

בספרו "יחוה דעת" ח"ו סימן ט"ז דן הגר"ע בענין נסיעת אניות ישראליות בשבת, ומציין את דברי הרבי מלך המשיח שליט"א – שלחם נגד ענין זה רבות – "וכבר האדמו"ר מליובאוויטש שליט"א פירסם חוות דעת אצל רבני ארץ הקודש.. ודחה בשתי ידיים בראיות נכוחות טענת האומרים.. והביא בשם חותנו הגאון הצדיק.."

”אנו אוהבים שלום ורודפים שלום”...

פרשה מרתקת מגלה לנו על היחס המיוחד של כ”ק אדמו”ר מלך המשיח שליט”א אל הגר”ע, יחס שהתגלה בדיעבד ובדרך מיוחדת במינה:

זמן לזמן הי’ מגיע הגר”ע לדרוש בבית הכנסת ”בורוכוב” בשכונת הבוכרים בירושלים, בית הכנסת בראשותו של בנו הרב יעקב, וכן הי’ גם ביום הפורים תשמ”ט. בשיעורו זה התייחס הגר”ע לאי אלו טענות שנטענו באותו הזמן על ליובאוויטש, והתבטא בביטויים - שנשמעו כהיפך הכבוד - על כ”ק אדמו”ר מלך המשיח שליט”א. לאחר מכן התפרסמה הקלטה מדבריו בכל אתר ואתר ונגרם מכך חילול השם גדול רח”ל.

מכתבו של מר ספרא אל הגר”ע

עסקני חב”ד באותה העת פנו אל כ”ק אדמו”ר מלך המשיח שליט”א בשאלה כיצד יש להגיב על הדברים, והציעו שלוש אפשרויות: פרסום מכתב מחאה בעיתונות בארץ הקודש, הפגנות מחאה על יד ביתו, או האם לדבר עם תורמיו של הגר”ע - וכ”ק אדמו”ר מלך המשיח שליט”א בחר באפשרות השלישית.

העסקנים ניגשו למלאכה, ולאחים יוסף ואדמונד ספרא - נדבנים עצומים וממקורבי הגר”ע - נודע מכל העניין.

במכתב מיוחד ויוצא דופן פנה מר יוסף ספרא אל הגר”ע ובו תמה על התקרית אשר ארעה, ולאחר שמאריך לתאר את הערכתו הרבה אל כ”ק אדמו”ר מלך המשיח שליט”א ומפעל השליחות, מבקש מר ספרא מהגר”ע כי יואיל להתנצל על דבריו שנשמעו רח”ל בגנות כ”ק אדמו”ר מלך המשיח שליט”א (תרגום מאנגלית):

ס. פאולו, 12 אפריל 1989

רבינו עובדי’ יוסף שליט”א היקר

אנחנו מודעים לבעיות של חוסר הבנה וחילוקי דעות בינך ובין הרבי מליובאוויטש שליט”א. שמענו וקראנו עליהם והופתענו. אנחנו מאמינים שצריך לפתור את הבעיה הזאת למען כולם בצורה הטובה ביותר כפי שראוי להיות.

אנחנו מכירים אישית את הרבי מליובאוויטש שליט”א, ורואים בו מנהיג קדוש יוצא

דופן שהצליח לגייס את תלמידיו להפצת התורה ושמירת היהדות ברחבי העולם. ראינו התוצאות של תנועת התשובה שלו שהביאה אלפי אנשים ונשים ברחבי העולם לשוב אל היהדות האמיתית.

הסיבה שאנחנו דואגים כעת הינה עקב המאורע אודות הרבי מליובאוויטש, ממנו יכולות להיגרם אי הבנות העלולות לגרום ח"ו למחלוקת ומריבה בתוך עמנו.

למען טובת כולנו, אנו מבקשים מכבודו לפעול בענין בכדי שהתגובות האחרונות אודות הרבי מליובאוויטש יתבררו בהתאם ליכולות שבאפשרותך.

בכל הכבוד לכבודו ולמשפחתו ובנאמנות,

יוסף ספרא

במענה למכתבו של מר ספרא הגיב הגר"ע במכתב התנצלות והסבר על כל המאורע, בו חזר בו מדבריו והזכיר את העובדה כי אף שיבח את כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בספר מיוחד שיצא לכבוד י"א ניסן, וכי אינו מתכווין לבזות ח"ו את חב"ד ונשיאה כי אם להיפך:

י"ד אייר תשמ"ט, פסח שני.

לכבוד ידידי וחביבי רב הפעלים לתורה ולתעודה אוהב התורה ולומדי' רודף צדקה וחסד משכיל נבון וחכם מר יוסף ספרא הי"ו, ס. פאולו ברזיל.

שלום וברכה. הריני מאשר בזה את קבלת מכתבך, אשר התקבל במועדו, וכאשר התכוונתי להשיב למכתבך, קרבו ימי החגים והמועדים, וגם לאחר מכן שרדות הצבור לא נתנוני להתפנות לענות לך, ואחר עד עתה, ומאתך הסליחה.

וכעת לעצם הענין שכתבת אלי, הנה אין מקום לדאגה, כי באמת הדברים שאמרת לא נמסרו לפרסום כהוייתם, ואנשים מסויימים הוציאו את הדברים מהקשרם. וגם הפרסום שניתן לדברים שאמרת הי'

הגר"ע משיב לנגיד במכתב

מוזגם מאד. וכמה דברי שבח שאמרת אי על הפעולות הטובות שעושים חסידי ליובאוויטש הושמטו במתכוין...

עובדיה יוסף
הראשון לציון, שישא מנצח חבדי החרוץ

בפי' י"ד אייר תשמ"ט, פסח שני...

לכבוד ידידי וחביבי רב הפעלים לתורה ולתעודה אוהב התורה ולומדי' רודף צדקה וחסד משכיל נבון וחכם מר יוסף ספרא הי"ו, ס. פאולו ברזיל.

שלום וברכה. הריני מאשר בזה את קבלת מכתבך, אשר התקבל במועדו, וכאשר התכוונתי להשיב למכתבך, קרבו ימי החגים והמועדים, וגם לאחר מכן שרדות הצבור לא נתנוני להתפנות לענות לך, ואחר עד עתה, ומאתך הסליחה.

וכעת לעצם הענין שכתבת אלי, הנה אין מקום לדאגה, כי באמת הדברים שאמרת לא נמסרו לפרסום כהוייתם, ואנשים מסויימים הוציאו את הדברים מהקשרם. וגם הפרסום שניתן לדברים שאמרת הי'

מוזגם מאד. וכמה דברי שבח שאמרת אי על הפעולות הטובות שעושים חסידי ליובאוויטש הושמטו במתכוין...

בפי' י"ד אייר תשמ"ט, פסח שני.

מכל מקום לא היתה לי כל כוונה לפגוע חלילה באדמו"ר מליובאוויטש, ולכמה מחסידיו שהם ידידים ותיקים שלי אשר פנו אלי בענין זה, הסברתי להם הדברים בטוב טעם ודעת, והם קבלו את ההסבר ברוח טובה, ונתבקשתי מהם לכתוב מאמר אשר יהי נדפס בספר שיצא לאור בקרוב לכבוד יום הולדת השמונים ושבע של האדמו"ר, ולכתוב כמה דברי שבח על פעולותיו הטובות בהרבצת התורה והפצת היהדות בכל קצויה תבל, ונענתי לבקשתם ברצון, וכתבתי מאמר בהלכה עם דברי שבח והערכה לאדמו"ר. ועל ידי כך התפייסו חסידיו נאמניו, וראו שאנו אוהבים שלום ורודפים שלום, וסולדים ממהלוקת ושנאת חינום. כי תורתנו הקדושה דרכי' דרכי נועם וכל נתיבותי' שלום.

...ידידכם הכותב וחותם באהבה רבה ובכבוד רב, עובדי' יוסף.

העתק: למר אדמונד ספרא הי"ו.

הספר המוזכר, הנקרא בשם "כבוד מלכים - עטרת פז", הינו ספר ייחודי שיצא לאור לכבוד י"א ניסן תשמ"ט - פ"ז שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, ובו לוקטו דברי תורתם של גדולי וחשובי הרבנים, ראשי הישיבות וגדולי התורה דאז. לספר זה כתב גם הגר"ע פלפול עיוני בהלכה, כשבתחילת דבריו הקדיש מספר מילים בשבחו של נשוא הספר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א:

הרב עובדיה יוסף
הראשון לציון, נשיא מועצת חכמי התורה

תשובה זו מוקדשת לספר "כבוד חכמים" לכבודו של פאר הדור והדרו, ראש גולת אריאל, הוד כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש שליט"א. להנעימו בעיה לשנת תש"ז זכות מעשיו והבטיחם להפצת התורה ואמונה מרובה בכל קצויה תבל תעמוד לו, לאורך ימים השנות חיים בבריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת הגואל בבי"א.

עובדיה יוסף

בדיקת הפסק בטהרה בין השמשות

נשאלתי אודות אשה שעשתה הפסק כנראה משום שיש שיטות שונות בין בין בטהרה אחר שקיעת החמה, מחמת דקות עד השמשות, ובגידול השולחן (סעיף כא) כתב

הקדמת הגר"ע לדבריו בספר "כבוד חכמים עטרת פז"

תשובה זו מוקדשת לספר "כבוד חכמים" לכבודו של פאר הדור והדרו, ראש גולת אריאל, הוד כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש שליט"א, להגיעו בע"ה לשנת תש"ז. זכות מעשיו הכבירים להפצת התורה ואמונה מרובה בכל קצויה תבל תעמוד לו, לאורך ימים ושנות חיים בבריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת הגואל בב"א. עובדי' יוסף.

אחר הדברים האלה, שככה מעט הסערה והאמת והשלום אהבו.

בקשר למאורעות אלו מספר ר' יוסף יצחק אליטוב (עורך עיתון 'משפחה'): "באחת הפעמים, בשיחה אישית שבה דיבר בהערצה של ממש על הרבי, הרב עובדיה סיפר לי שהיו מכניסים אליו - בתשמ"ט - והוא נקב בשמו של אותו אחד - כתיבי יד מזויפים של הרבי, שלא היו ולא נבראו, ובהם ביטויים שעשויים להיות צורמים לאוזן. אך זמן, וכשגילה את זה הכריז: 'לא אסלח לו לעולם'. הרב עובדיה הורה אז לבנו הרב דוד, שלא יאפשרו לאותו מזייף להיכנס אליו לבניין. הוא לא רצה לראות אותו".

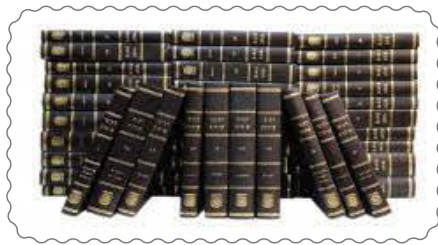
במכתב מאותה תקופה כתב העסקן החבר"י ר' שלום דובער וולף ע"ה מכתב אל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, ובו דו"ח מפעילותו השוטפת במסגרת תפקידו כדובר חב"ד באותה העת. במכתבו כתב כי הרב יעקב יוסף בן הגר"ע (וסב החתן), פנה אליו בעניין העיכוב בפרסום הספר הנ"ל ומתוך כך גם פרסום דבריו של אביו הגר"ע (בימים הסמוכים ל"א ניסן ניתנו דבריו של הגר"ע לידי מערכת ההוצאה-לאור, כשבפועל ראה הספר אור הדפוס בט"ו תמוז תשמ"ט).

בנוסף מדווח ר' בערקע גם אודות ביקורו הצפוי של הגר"י בחצרות קודשנו ופגישתו המתוכננת עם כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בעת חלוקת הדולרים - דבר שלבסוף לא יצא אל הפועל, על אף שאכן כן ביקר הגר"י בבית משיח 770, אך לא הספיק להתראות עם כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א פנים בפנים:

כ"ק אדמו"ר שליט"א

הרב יעקב יוסף שי' התקשר אליי הבוקר ושאל אותי למה אני מחכה בפרסום הספר שמונח לפניו "כבוד חכמים עטרת פז" בו ישנו הקדשה מאביו לכ"ק אדמו"ר שליט"א, וחבל שעוד לא יודעים מזה ברחוב. אמרתי לו שאנו נעשה זאת ושלא יהיה מוטרד אבל הוא אומר לי דבר כזה היו כבר כולם צריכים לדעת ומה שיותר מוקדם...

סיפורו של 'ליקוט'

סט הספרים 'ליקוטי שיחות'

כחודש לאחר מכן, בשבוע פרשת שלח תשמ"ט, התרחש המאורע המרתק הבא:

הסדר מזה שנים בצאתן לאור של שיחות הקודש, שלכל שבת במהלך השנים יצא ממכש הדפוס 'ליקוט' - שיחה בודדת בנושאי פרשת השבוע או בענין שהזמן גרמא, ועם השנים הודפסו השיחות מכל השנים יחדיו בסדרת ה'ליקוטי שיחות' על פי סדר הפרשיות והמועדים.

בחוברת ה'ליקוטי שיחות' שיצאה לאור לקראת שבת פרשת שלח תשמ"ט, דן כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א אודות אופן לבישת טלית-קטן ובעיקר אודות הציציות, האם יש ללבושם מעל הבגדים או תחתיהם.

[היו שקישרו זאת להנהגה מיוחדת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בסמיכות זמן להוצאת ה'ליקוט': ביום חמישי דשבוע פרשת שלח תשמ"ט, מעת אמירת "ויברך" עד "ישתבח", משך זמן ארוך במיוחד, התעסק כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בקשר הציצית, כשהוא פותח את הקשר הראשון ואח"כ קושרו מחדש וכו'].

בפתחת הדין והשקלא וטריא בשיחה, מופיעה ההערה הבאה (הערה 3):

א. כתב המחבר בשו"ע ה' ציצית "עיקר מצות טלית קטן ללבשו על בגדיו כדי שתמיד יראה ויזכור המצות". וב' מג"א שם, "ובכתבים (היינו כתבי ה' ארז"ל), זטלית קטן דוקא תחת בגדיו".

ובפשוטו, חילוק שיטות זה הוא ה' מקור לשינוי מנהגים שמצינו בלבישת ט"ק: הנוהגים ללבוש הט"ק על בגדיהם למעלה, אולי כפסק המחבר בשו"ע; וה' לובשים הט"ק מתחת לבגדיהם, נוהגים כדעת המג"א ע"פ כתבי הארז"ל.

3) וזאת למודעי: כל הביאור שבהשיחה לא בא לקבוע ולהוכיח אך שצ"ל המנהג בלבישת טלית קטן, כי נהרא נהרא ופשטי, אלא רק להסביר טעמי חילוקי המנהגים הקיימים בזה. לכללות השאלה – ראה שרית יתוה דעת (לה' גריע שיי' יוסף) ח"ב ס"א ובס' שנפמנו שם.

הציון לדברי "הגר"ע שיי"
בלקוטי שיחות

"וזאת למודעי: כל הביאור שבהשיחה לא בא לקבוע ולהוכיח אך שצ"ל [=שצריך להיות] המנהג בלבישת הטלית קטן, כי נהרא נהרא ופשטי [=כל אחד כמנהגו נוהג], אלא רק להסביר טעמי וחילוקי המנהגים הקיימים בזה.

לכללות השאלה – ראה שו"ת יתוה דעת (להגר"ע [=להגאון רבי עובדיה] שיי' יוסף) ח"ב ס"א ובס' שנפמנו שם".

בלשון זו הוכנה השיחה להגהת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וכך אכן הוגשה להדפסה, אלא שבעת ההדפסה בפועל – נשמט הציון לספרו של הגר"ע מלשון ההערה.

כשנודע הדבר אל הקודש, הורה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א להשמיד מיידית את כל ה'ליקוטים' שהודפסו, ולהדפיסם מחדש בתוספת ההערה שהושמטה!

סוף דבר

שמע ההערה עם אזכור הגר"ע, גניות ה'ליקוטים' המודפסים והדפסתם מחדש וכדבעי – הגיע לארץ הקודש והי' לשיחת הכל.

אבי החתן שיחי' בירר באותה העת אצל נהגו של הגר"ע כיצד הגיע שמע ה'ליקוט' המיוחד אל בעל המעשה עצמו, ונענה, כי כשמע מכך הגר"ע הגיב: "אני יודע שהרבי צדיק המשלם טובה תחת רעה..."

"יחיד בדור, לא קם כמוהו!"

לכבוד סיום לימוד הרמב"ם – מחזור ה-30 (במסלול לימוד שלשה פרקים ביום), כפי תקנתו הקדושה של הרבי מלך המשיח שליט"א, התקיים ב"א ניסן תשע"ב – יום הולדתו

של הרבי מה"מ, כינוס חגיגי בהיכל יד אליהו בתל אביב (בארגון צעירי אגודת חב"ד). לקראת הסיום, משלחת רבני חב"ד נפגשו עם הגר"ע בביתו, להזמינו להשתתף במעמד מיוחד זה, לכבוד הסיום ולכבוד הרבי מלך המשיח. הגר"ע קיבל את המשלחת בהתרגשות יוצאת דופן. הוא ישב עם הרבנים משך שעה ארוכה, ופתח בדברי שבח נפלאים ונרגשים על הרבי.

להלן תמלול מדבריו, מתוך סרט הווידאו:

עם הגרמ"ש אשכנזי ע"ה, רבו של כפר חב"ד

"אשריכם ואשרי חלקכם. תעמוד זכותו של האדמו"ר מליובאוויטש שעשה את הדברים האלה. הוא יחיד בדור בהרצת התורה בישראל. לא קם כמוהו! כל העולם כולו, כל יושבי תבל, נהנים מזיו תורתו.

"הגמרא אומרת שה' יודע שהצדיקים מועטים, ושתל אותם בכל דור ודור. והוא (האדמו"ר) שתל את התלמידים שלו ותלמידי-החכמים שלו, בכל

מקום ומקום. אין מקום בעולם שלא הוגים בתורה הודות למפעלו.

"שנזכה גם אנחנו ללכת בדרכיו, להגדיל תורה ולהאדירה, כי הם חיינו ואורך ימינו".

בתגובה להזמנה לחגיגת הסיום, אמר הגר"ע יוסף ע"ה: "כמה שמחה יש לי כשאני אבוא. אבל אני תלוי ברופא. נקווה שהוא ירשה - ואני אבוא בשמחה רבה. כבוד גדול בשבילי שאני אבוא".

את דבריו בפני חברי המשלחת סיים בדברי ברכה והערצה על הרבי שליט"א:

"אשרי חלקכם ומה נעים גורלכם. מסתופפים בצילו של אותו צדיק והולכים בדרכיו, להגדיל תורה ולהאדירה ולזכות הרבים. הקב"ה יאריך ימיכם בטוב ושנותיכם בנעימים, ללכת מחיל אל חיל".

עקב מצבו הרפואי, רופאו לא אישר לבסוף את בואו. הגר"ע שלח אפוא את בנו, רבה של חולון הגאון רבי אברהם יוסף שיחי', כשבידו מכתב ברכה מיוחד מאביו.

במכתב כתב הגר"ע יוסף בין היתר: "לאחינו בית ישראל המתאספים לכבודה של תורה לרגל סיום הרמב"ם. באו לפניי משלחת של רבני חב"ד בארץ הקודש ובראשם הגאון רבי יצחק יהודה ירוסלבסקי שליט"א, ועל ידו ידידי מזכה הרבנים הגאון רבי שמעון אליטוב שליט"א, אודות כנס הסיום ללימוד יומי של כל הרמב"ם, בפעם השלושים, על-פי דרכו של האדמו"ר מליובאוויטש, אשר רבים השיב מעוון מכל רחבי העולם, ותיקן ללמוד בכל יום שלושה פרקים ברמב"ם".

הגר"ע משגר ברכות חמות למשתתפים ומאחל להם: "שחפץ ה' בידם יצלה, וזכות מורנו הרמב"ם, הנשר הגדול, תגן בעדכם".

ליווי וסיוע אישי - בשליחות חשאית מהרבי מלך המשיח

מספר הגאון הרב שלום דובער הלוי שיחי' וולפא: "סיפור מעניין על דאגתו של הרבי ל"כבוד התורה" ובאופן של "מתן בסתר", נודע לי בהשגחה עליונה, בעת ביקורי בלונדון לפני שנים רבות.

התארחתי אז בביתו של השליח הנודע מי שכונה בחב"ד 'השליח הנודד' הרב אברהם יצחק הכהן גליק ז"ל. הוא הראה לי מכתב מקורי מהרבי, שקיבל שנים רבות לפני שהגאון הרב עובדיה יוסף נתמנה לרב ראשי. הרבי כותב לו שהיות שביום פלוני יגיע הגאון הרב עובדיה יוסף ללונדון, ומשם ימשיך בנסיעה לכמה ממדינות אירופה, על כן מבקש הרבי מהרב גליק לקבלו בנמל התעופה, ולשמש אותו במהלך כל נסיעתו במדינות השונות עד שיחזור חזרה לארץ ישראל. וכן היה אחר כך במשך כמה פעמים כשהרב יוסף נסע לאירופה כדין, או כרב ראשי של תל אביב, היה הרב גליק מגיע בשליחות הקודש של הרבי להתלוות אליו ולשמשו, וזאת מבלי לספר מי שלח אותו למטרה זו.

"באחת משיחותי עם הגאון רבי עובדיה יוסף, שאלתי אותו אם הוא אכן מכיר את הרב גליק מלונדון, וענה לי: "כן בודאי, הוא היה בא אלי מפעם לפעם לקבל אותי בהגיעי ללונדון, ולקח אותי ממקום למקום". שאלתי את הרב מה היה הקשר של הרב גליק עמו ומהיכן הכיר אותו, השיב לי הרב עובדיה יוסף שהוא באמת לא יודע למה בא ומי שלחו, ומי הודיע לו על בואו. ואז חשפתי בפניו את מה שהתגלה לי אודות ההוראה החשאית של הרבי ללוות את הרב עובדיה במסעותיו. הרב עובדיה התפעל מאד מדאגתו של הרבי אליו בלא שאיש ידע מכך, ואילולי נחשפתי לכך, איש לא היה יודע זאת לעולם כולל הרב עובדיה יוסף בכבודו ובעצמו.

מימין הגר"ח נאה, משמאל הרב עובדיה

חב"ד ירושלים

הקשר של הגר"ע הראשל"צ הרב עובדיה יוסף זצ"ל עם חסידות חב"ד ועם רבני חב"ד התחיל עוד בימי קדם, בשנות אברכותו. הרב עובדיה היה בידידות נפלאה עם גדולי רבני חב"ד של הדור הקודם.

היו אלה גאוני עולם: הדיין הרה"ח אברהם חיים נאה – "בעל השיעורים", הרה"ח שלמה יוסף זווין – עורך "האנציקלופדיה התלמודית" וכן הרה"ח עזריאל-זעליג סלונים, מייסד שיכון חב"ד בירושלים – מדמויות ההוד של ירושלים בימים ההם.

בהיותו אברך צעיר התגורר הרב עובדיה ברחוב אלקנה בירושלים, השוכן צפונית לרחוב בר אילן – עוד לפני שהפך לשיכון חב"ד. מאוחר יותר, בשנות השישים, השתתף הרב עובדיה באירוע הנחת אבן הפינה לשכונה החב"דית, שבחלוף השנים תהפוך להיות מוקד מרכזי לכל דבר שבקדושה – ישיבה, תלמוד תורה, בית כנסת מרכזי שהפך ל"שטיבל" לכל העדות והחוגים, כולל, מקווה טהרה ועוד.

לאחר שהוקם שיכון חב"ד היה מתפלל הרב עובדיה עם אנשי חב"ד. כשילדיו גדלו הוא אף שלח אותם ל"ישיבת ערב" שהתקיימה מדי יום ע"י חסידי חב"ד, בראשות הרב נפתלי רוט – יו"ר צעירי אגודת חב"ד בירושלים.

"משכמו ומעלה גבוה מכל העם"

"בהזדמנות אמר הגר"ע: "כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש הוא גאון אמיתי בכל מקצועות התורה בנגלה ובנסתר. גאונותו זאת משתקפת מתוך עשרות הספרים מתורתו שיצאו לאור. הוא מנהיג משכמו ומעלה גבוה מכל העם, וזכה להקים עולה של תורה בכל רחבי תבל. אלפים ורבבות מאחינו בית ישראל זכו לשוב בתשובה שלימה לאבינו שבשמים, בזכות שלוחיו הרבים הפזורים ברחבי העולם, אשר הקימו ישיבות ומוסדות תורה, והצילו רבים מהתבוללות ושמד". (מתוך הספר שמן ששון מחבר'ך)

”הרב עובדיה יוסף מרבה לספר בשבחו”

לפני למעלה מארבעים שנה, בוקר אחד לאחר תפילת שחרית, ניגש מזכירו של הרבי מלך המשיח שליט”א - הרב גרונר - אל הרה”ח ר’ שבתאי אלפרין, השליח הראשי לברזיל ובידו פתק קטן. זה היה מסר לא שגרתני, אולי גם מפתיע, שביקש הרבי להעביר אל השליח שפעל בברזיל כבר תשע-עשרה שנה.

הגר”ע בביקור ביטנק’ החבידי בברזיל
מימין: הנדיב ספרא, מאחור: השליח הרב אלפרין

”הרב עובדיה יוסף מרבה לספר בשבחו”, היו מילותיו של הרבי בכתב ידו הקדושה בפתק.

שבועות אחדים קודם לכן ביקר הגר”ע יוסף זצ”ל בברזיל. זה היה ביקור ארוך והיסטורי של הרב הראשי

לישראל בקהילות היהודיות של המדינה הדרום-אמריקנית. חלק מרכזי מהביקור הוקדש לבית חב”ד בעיר הגדולה ס’ פאולו, בניהולו של הרב אלפרין. חב”ד פעלה באותם ימים גם בקרב בני הנוער בקהילה הספרדית היהודית בעיר.

במסגרת זו ביקר הגר”ע יוסף בטנק’ מבצעים’ ואף נשא נאום נלהב ומתקשר בבית חב”ד שבו הפליא במעלת הפעילות. מברזיל המשיך הרב יוסף זצ”ל ליעדים שונים בארה”ב. הוא שיגר מכתב אל הרבי ובו תיאר, בין היתר, את התרשמותו הרבה מפעולות השלוחים.

נוסף על כך, בביקורו בניו יורק, בנאומו בבית הכנסת הגדול של הקהילה הסורית בברוקלין, בראשותו של הרב אברהם דב העכט ע”ה, הזכיר הגר”ע את התפעלותו מפעילות חב”ד בברזיל וחלק מילות הוקרה רבות לפעילות השלוחים בעולם. הרב העכט ע”ה העביר את תוכן הדברים לרבי במכתב ששיגר. שני דיווחים אלו, כך מספר הרב אלפרין, היו כנראה הסיבה לאזכור השבח של הגר”ע בעקבות הפעילות בברזיל, בפתק שכתב הרבי.

”הגאון הגדול המופלא, המאור הגדול..”

שנות המ”מים. לראשונה נדרש בית המשפט העליון לפסוק בעניין תוקפו של גיור שאינו אורתודוקסי. גברת שהתגיירה בארצות הברית בגיור רפורמי ביקשה להירשם בארץ כיהודייה.

שר הפנים - מטעם מפלגת ש"ס, הרב יצחק פרץ, סירב בתחילה לרשום אותה כיהודייה, ואולם לאחר שהבין שלא יוכל להימנע מכך קבע כי לצד המילה 'יהודייה' בתעודת הזהות תופיע המילה 'נתגיירה'.

בסופה של הפרשה קבע בית המשפט כי ר"ל יש לרשום אותה כיהודייה לכל דבר ועניין, אולם עם זאת הצהרתו של שר הפנים החרדי הובילה לשטף מחאות ולקריאה להתפטרותו. באותה תקופה הגיע לארץ הרב אברהם העכט ע"ה, ששמר על קשר עם הגר"ע, ונפגש עימו בניסיון להשפיע באמצעותו על שר הפנים שיפרוש מתפקידו.

בתיאור את המפגש אמר הרב העכט בין היתר: "במהלך הפגישה הפליא הגר"ע בדברים על "היות כ"ק אדמו"ר שליט"א צדיק הדור שעליו נאמר 'כמה גדולים מעשי חייא'. הוא ציין כי הרבי שליט"א בעיניו הוא שזכה להעמיד בדורנו את התורה על תילה.

בהתרגשות סיפר כיצד בכל מקום שאליו מגיע הוא מוצא את נציגו של הרבי, והם אלו השומרים בכל עיר ועיר בעולם על גחלת היהדות שלא תכבה".

בהמשך לפגישה דיווח הרב העכט לרבי על שיחתו עם הגר"ע. הרב סלונים סיפר על כך לרב עובדיה. לאחרונה נחשף מכתבו של הרב יוסף לרב העכט ובו תארים מופלגים על הרבי מלך המשיח שליט"א:

"שמחתי לשמוע מידידי הרב הגאון ר' עזריאל זעליג סלונים, מנהל כולל חב"ד בירושלים, שכבוד תורתו שליט"א נפגש עם ידיד נפשנו הגאון הגדול המופלא בוצינא קדישא בנן של קדושים אראלים ותרשישים, פאר הדור, עמוד הימיני, המאור הגדול לממשלת התורה ממצדיקי הרבים ככוכבים ועל ישראל הדרתו, כבוד קדושת רבינו מנחם מענדל שניאורסון שליט"א האדמו"ר מליובאוויטש, והעביר לו את עיקרי הדברים שיצאו מהפגישה שנערכה בינינו, בעת ביקורו האחרון בארץ בעניין גיורי הרפורמים והמסתעף".

הרב עובדיה ציין בהמשך מכתבו כי בשנת תשל"ל, עם ניסוח החוק מחדש, בהיותו רבה של תל אביב יפו, "הייתי בקשר רציף עם האדמו"ר ועם חסידי חב"ד ובפרט עם ר' אפרים

בביקור במוסדות חב"ד במילאנו

וולף שליט"א, ואף קיימתי כמה כנסים חרום עם כל רבני ישראל אחרי הפסק של הממשלה בחוק זה".

הרב הוסיף כי בשנת תשל"ד, בעת שכבר כיהן בתפקיד הרב הראשי, כאשר הגיעה אל חברי הכנסת הצעת פשרה במהלך משא ומתן קואליציוני בעניין 'מיהו יהודי', הוא שהתנגד לכך בכל תוקף. "ובאותו זמן", כתב הרב עובדיה לרב העכט, "האדמו"ר

שליט"א אמר לידידו הרה"ג ר' יוסף בר סולובייצ'ק שליט"א וכן לידידו הרה"ג ר' יעקב קצין שליט"א, לומר לי שצריך לעורר אצל הרבנים והדיינים על עניין חוק זה שצריך לתקנו ולשנותו מהיסוד וחפץ ורצון צדיק עשיתי, ואכן אז שלחתי מכתבים לגדולי הרבנים בארצות הברית עם העתקים לכ"ק אדמו"ר שליט"א ולרבנים הנ"ל. הגר"ע הוסיף והדגיש במכתבו הארוך: "לא השתנתה דעתי מאז ועד עתה במאומה".

בהמשך סיפר על פגישה שנערכה יום קודם לכן בביתו עם הרב משה ובר והרב עזריאל זעליג סלונים ובה טענו לפניו כי "עדיין קול צווחה ברחובותינו על דבר הצהרתו של ר' יצחק פרץ, שר הפנים של תנועת ש"ס, בעניין הכרת גיורי הרפורמים", ולכן חזר והדגיש: "אני על משמרת אעמודה, כולל מועצת חכמי התורה, ונתנגד נחרצות לכל מעשה הגרות של קהילה רפורמית או קונסרבטיבית, שהם לא שרירין ולא קיימין, ואף הוריתי לשר הפנים שאם בג"צ יורה לו לרשום גויים שגורו באופן רפורמי כיהודים שיפרוש מהממשלה ללא משא ומתן".

המקווה החב"די

מספר ר' יוסי אליטוב: "פעם פרסם אחד התלמידים שלו פסק הלכה שאסור לטבול במקווה חב"ד, בשיטת הרבי הרש"ב. הפסק הזה הזיק לשלוחים, ואני זוכר שהגעתי אז לביתו של הרב והראיתי לו את הפסק הזה. הוא מיד הגיב: 'תביאו לי אותו (את אותו רב פוסק) לטלפון'. כעבור תקופה שוב התקשר אל אותו רב וציווה עליו שיפסיק לדבר בשמו נגד המקוואות. הצעתי אז לרב שאולי יוציא פסק מפורט שבו יתייחס באופן מקיף לסוגיית המקווה ולכשרותו של בור על גבי בור.

"הרב דוד יוסף, בנו, שנכח בחדר, מיד נעמד והרצה את עיקרי השיטה. באותה תקופה פניתי לרב גלובובסקי והוא ריכז את כל הפסקים הכתובים שיש בעניין הזה. אני זוכר שהשעה הייתה שתיים-עשרה בלילה – בכלל הרב עובדיה היה הולך לישון בשעות מאוחרות – כאשר הגעתי לביתו עם ערמת הספרים. הוא הסתגר בחדרו במשך ימים עד שניסח פסק הלכה

מפורט, שהופנה באופן רשמי ללב לבייב. הוא התבטא אז, בהתייחס למתנגדים לשיטת המקוואות החב"דית, 'על מי הם מדברים? על חב"ד? על מי שכל הספרדים שלנו איפה הם היו היום בלעדיהם? הרי לאיפה הם באים? לחב"ד?'

"סיוע לשלוחים ולמינוי הרבנים"

אחד הנושאים המרכזיים ביותר שפעל בו הגר"ע בשנים האחרונות למען חב"ד היה נושא מינוי רבני הערים החב"דיים. "אנשים אולי לא יודעים", אומר אליטוב, "אבל כל המהפכה של מינוי רבנים חב"דיים לרבני ערים ויישובים, כמו בקריית גת, בקריית אתא, בצפת ובעוד שורה ארוכה של מקומות – שבכולם מכהנים רבנים חב"דיים, נעשתה בהשראתו ובהכוונתו ובהנהגתו, וזה לא דבר מובן בכלל. אבא שלי שליט"א יושב כחבר מועצת הרבנות הראשית במשבת של ש"ס, וזה משום שהרב עובדיה אמר שצריך שיהיה רב חב"די במשבת הזו. והוא שילם מחירים כבדים על כך מול הציבור הליטאי. בסופו של דבר, רב חב"די בעיר זה בהכרח על חשבון רב אחר ממגזר אחר."

אני יכול להצהיר שלא הייתה בקשה אחת שהעליתי בפניו וביקשתי בעבור שליח, או בכלל דברים כלליים לחב"ד, שהוא לא יצא מגדרו אם היה צורך כדי לכבד ולסייע. במיוחד אני זוכר את מינוי הרבנים, שהוא ממש נלחם על כל קול בעבור המועמדים החב"דיים, ומי שמתמצא במפת הפוליטיקה החרדית מבין עד כמה זה צעד שהוא בכלל לא מובן מאליו. הרב ממש יצא מגדרו כדי לסייע."

יחי המלך!

בשנים תשמ"ג - תשד"מ שקד הרב שלום דובער הלוי וולפא שי' על כתיבת ספרו "יחי המלך" בעניין מלכות דוד וביאת המשיח. הרעיון המרכזי אליו חותר הספר הוא - שביאת והתגלות המשיח היא עי"ז שהעם רואים כי הנצר מבית דוד הנמצא בדורנו זה יש בו את התכונות שמונה הרמב"ם, ואז העם בטלים אליו באופן שיודעים ש"בחזקת שהוא משיח" - כמו רבי עקיבא שהכריז "דין הוא מלכא משיחא". ועי"ז מתגלה המשיח עד שנעשה משיח בוודאי. מסר המסביר את הרקע התורני והרעיוני של אמונת החסידים שכ"ק אדמו"ר שליט"א

הוא המלך המשיח והפצת אמונה זו בקרב כלל ישראל.

בקיץ תשד"מ, בסדרת תשובות ומענות קודש חריפים וחד משמעיים, שלל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א את רעיון הדפסת הספר. כיוון שהדבר יגרום לריחוק יהודים מלימוד תורת החסידות ולמחלוקת.

בקיץ תנש"א - לאחר שיחת כ"ח ניסן הידועה בה עורר הרבי את החסידים "עשו כל שביכלתכם" למען הבאת והתגלות המשיח, כשבשבתות אח"כ הבהיר שכוונתו במיוחד ללימוד התורה (בכלל, ובפרט) בענייני משיח וגאולה - עלה רעיון הדפסת הספר שוב. הדבר הובא להכרעת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, שהפעם ענה שהדבר כדאי - תוך התנייה שישמטו מהספר קטעים אחדים בהתייעצות עם ידידים מבינים.

הסכמת הגר"ע לספרים "יחי המלך" ו"יחי המלך המשיח"

הספר עבר ביקורת של כמה מידידי המחבר (הרב אברהם מ"מ וועכטער, הרב יצחק גולדברג ור'

מנחם ברוד - שי') שהעירו את הערותיהם המועילות לפיהם תוקנו תיקונים והושמטו קטעים, אך עדיין תוכנו הכללי היה ונשאר (כנ"ל) בענין הצורך בקבלת המלכות של מלך המשיח ע"י העם, כשבספר אף פוזרים אי אלו רמזים על זהותו של המשיח שבדורנו - דור הגאולה.

הרב וולפא אסף הסכמות לספרו מחשובי הרבנים, וביניהם מהרב יוסף, וכך כתב במכתבו אל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מתאריך י"ז מרחשון תשנ"ב, שנשלח בצירוף מצילום הספר לפני הדפסתו, בו גם הזכיר את הסכמת הגר"ע יוסף לספר ייחודי זה:

כ"ק אדמו"ר שליט"א. מצורף בזה צילום מהספר "יחי המלך" על הלכות מלכים בענין מלכות דוד וביאת המשיח. כפי שהזכרתי כמה פעמים הספר כולו עבר ביקורת של הרבנים וועכטער, גולדברג, ברוד שי', וכל אחד בפני עצמו העיר כמה עניינים ותיקנותי מה שביקשו או שהשמטתי קטעים וכו'.

הביקורת שלהם הייתה במטרה שלא יהיו קטעים שעלולים להרחיק אחדים מבני שי' מלימוד דא"ח.

בינתיים יש הסכמות מהרבנים עלבערג, פיקארסקי, ואב"ד דעברעצין שי', (מלבד מה שקיבלתי בעבר מהגר"מ פיינשטיין והגרז"ש דווארקין ז"ל).

כמו"כ ביקשתי הסכמות משני הרבנים הראשיים ומהגר"ע יוסף ועוד.

בתכניתי להפסיק בע"ה באמצע שבוע הבעל"ט, ואם אקבל ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א ארגיש שיש בזה אולי תיקון על העגמת נפש שזה גרם בעבר לפני למעלה מ-7 שנים.

שלום דובער הלוי בן שיינדל מושקא וולפא.

על כך הואיל לענות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א -

בקשר לצירוף צילום הספר: "נתקבל ות"ח ת"ח [ותשואות חן ותשואות חן], מצו"ב שיו"ל [מצורף בזה שיוצא לאור] שיחליפו במכורך - ות"ח מראש".

בקשר למה שנכתב אודות הרבנים שנתבקשו לתת את הסכמתם לספר והגר"ע ביניהם, הגיב כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א כשמותח קו תחת התיבות הללו שבמכתב ("כמו"כ ביקשתי הסכמות משני הרבנים הראשיים ומהגר"ע יוסף, ועוד") וכתב: "?? התוצאות".

ואכן, הגר"ע העניק את הסכמתו הכתובה בכתב ידו לספר "יחי המלך" (וכמו"כ העניקו שני הרבנים הראשיים את הסכמתם).

על מה שכתב - "אם אקבל ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א ארגיש שיש בזה אולי תיקון על העגמת נפש שזה גרם בעבר לפני למעלה מ-7 שנים", הקיף כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א את המילה "ברכת", וכתב: "ויהא בהצלחה ולבשו"ט [ולבשורות טובות]. אזכיר עה"צ להנ"ל [על הציון לכל הנזכר לעיל]".

שנה לאחר מכן כתב הרשד"ב וולפא את ספרו הנוסף על הלכות מלך המשיח, ונקרא בשם "יחי המלך המשיח". גם לספר זה הואיל הגר"ע להעניק את הסכמתו, כאשר בהשגחה פרטית מופלאה תאריך נתינת ההסכמה הינו בג' מרחשון תשנ"ג - יום פטירתו של הגר"ע זצ"ל, לאחר 19 שנה!...

במהלך שנת תשנ"ג אישר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לכמה מהשלוחים לתרגם פרקים מספר זה לשפתם עבור הקהל הרחב.

הגאון הרב יעקב יוסף

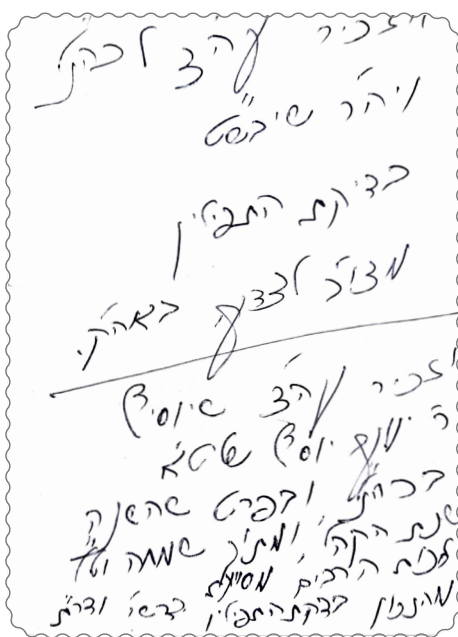
סב החתן

תולדותיו וקשריו עם כ"ק אדמו"ר מלך המשיח
שליט"א לאורך השנים

מענה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א משנת תשמ"ח
לסב החותן - הגאון ר' יעקב יוסף זללה"ה

בפרסום ראשון

יזכיר ע"ז אבתי
ויהי ש"ק
בדיקת התפילין
מצו"ב לצדקה באה"ק.
אזכיר עה"צ שיוסיף
ר' יעקב יוסף שליט"א
בכהנ"ל, ובפרט שהשנה
שנת הקהל, ומתוך שמחה וט"ל
וזכות הרבים מסייעת
מהנכון בדיקת התפילין דרש"י
ודר"ת

המענה בכתב-יד המזכיר

פענוח המענה:

אזכיר עה"צ לכהנ"ל

ויה"ר שיבש"ט

בדיקת התפילין

מצו"ב לצדקה באה"ק.

אזכיר עה"צ שיוסיף

ר' יעקב יוסף שליט"א

בכהנ"ל, ובפרט שהשנה

שנת הקהל, ומתוך שמחה וט"ל

וזכות הרבים מסייעת

מהנכון בדיקת התפילין דרש"י

ודר"ת

”אלה תולדות יעקב יוסף”

הגאון הרב יעקב יוסף זצ”ל נולד בירושלים בכ”ג תשרי תש”ז, כבנם השני של הרה”ג עובדיה יוסף ומרת מרגלית ע”ה. בבחרותו למד בישיבות ‘פורת יוסף’ ו’קול תורה’ בירושלים, שם קנה את תורתו. בגיל עשרים ושתיים נשא את בתו של הרב עמרם אזולאי – הרבנית נצחיה, ולאחר הנישואין נכנס ללמוד בכולל ‘קול יעקב’ ובמוסד הרב קוק בירושלים, והוסמך לרבנות.

בגיל עשרים ושש החל במסירת השיעורים בציבור, לאחר שאביו הגר”ע התמנה לתפקיד רבה הראשי של תל אביב, והשאיר לבנו את מסירת שיעוריו במקומו בירושלים. בעיקר ביקשו “לפחות לשמור על המניין” בבית הכנסת ‘בורוכוב’. הגר”י נטל על עצמו את המשימה ברצינות רבה, והחל להשקיע בשיעורי תורה במקום, כאשר מלבדו, הביא עוד מגידי שיעורים רבים, והחל להפיח רוח חיים במקום. שיעורים אלו משכו אליהם קהל רב.

הרב נואם בכנס חירום למען שלימות הארץ

ברבות השנים נקרא אל הדגל הפוליטי לבקשתו של אביו, וכיהן כחבר מועצת העיר ירושלים מטעם ש”ס. לקראת הבחירות לכנסת האחת עשרה - בשנת תשד”מ - שובץ ברשימת ש”ס, שהתמודדה אז לראשונה בבחירות לכנסת, ובמסגרתה נבחר לכנסת. קדנציה אחת בלבד פעל בכנסת - במשך כארבע שנים, בסופן פרש מהחיים הפוליטיים הפעילים.

במהלך פעילותו הפרלמנטרית, כיהן כחבר בוועדת חוקה, חוק ומשפט, וועדת החינוך והתרבות ועוד, אך מעל כולם, (פעל למען עניני התורה כש)פעולתו העיקרית היתה למען תיקון חוק “מיהו יהודי” (=להוסיף את המילה [יהודי הוא מי שנולד לאם יהודיה, או שנתגייר] כהלכה), בהתאם לקריאתו ומלחמתו של הרבי שליט”א מלך המשיח. אז הוסיף והתקשר בעבותות לנשיא הדור ומנהיגו, וכפי שעוד יפורט לקמן.

כאמור, בשנת תשמ"ח - לאחר ארבע שנים בלבד - פרש הרב יעקב מהחיים הפוליטיים, אך גם לאחר הפרישה הרשמית, מעורבותו ונסיונותיו להשפיע על המצב המדיני, לא שקטו לרגע.

לאחר הפרישה מהכנסת ייסד את ישיבת 'חזון יעקב', לזכרו של סבו הרה"ג יעקב עובדיה ע"ה. במקביל החל לכהן כרב שכונת גבעת משה בירושלים, ובנוסף לכך כחבר במערכת הכשרות "בד"ץ ישא ברכה". לעיתים רבות אף ישב בהרכבי מושבי בית הדין של 'קהילת היראים' בירושלים.

את יומו העמוס בהרצת התורה התחיל בתפילת שחרית כוותיקן, בציון התנא הקדוש שמעון הצדיק, הסמוך לביתו, שבשכונת שמואל הנביא. במהלך השנים אף פעל רבות למען מקום קדוש זה.

יחד עם גאונותו בתורה, היה בעל מידות תרומיות, עניו ושפל ברך בפני כל אדם. גם שיעוריו העמוקים ביותר, נאמרו בסגנון עממי ופשוט. לא יפלא אפוא שהצליח להתחבר על קהל אלפים רבים שהיו שומעי לקחו הקבועים. מאות רבות של שיעוריו על חלקי השולחן ערוך, פורסמו באלפי דיסקים, ודבריו מהווים נר לאלפי לומדים.

בשנת תשע"ב התגלתה בגופו המחלה הנוראה, ממנה סבל ייסורים רבים. במשך זמן מחלתו, כשנה וחצי -

המשיך בפעילותו ללא לאות ומסר למעלה מאלף שיעורי-תורה. ביום שישי ערב שבת קודש ("מת בערב שבת סימן יפה לו"), ב' אייר תשע"ג - יום הולדת כ"ק אדמו"ר המהר"ש - רבינו שמואל מליובאוויטש, "תפארת שבתפארת", נלקח לבית עולמו והוא כנן שישים ושש בלבד.

עם לכתו, כתבה אבוקת האמת, אותה נשא בגאון במשך עשרות השנים, גם כששילם מחיר אישי, כשלחם למען שלושת השלמויות - שלימות התורה, שלימות העם ושלימות הארץ - בהצטרפו למאבקיו של הרבי מלך המשיח שליט"א.

במהלך השבעה נהרו אלפים לבית המשפחות האבלות, ובהם חסידי חב"ד רבים. משלחת מיוחדת של רבני חב"ד קיימה ניחום אבלים אצל אביו הגר"ע ובניו.

כחסיד לרבו

היכרותו עם חסידי חב"ד החלה עוד מילדותו, כאשר התגורר בסמיכות לשיכון חב"ד בירושלים. בהמשך - לאחר נישואיו - אף שלח את ילדיו ללמוד בתלמוד התורה החב"די - תורת אמת. בנו יהונתן שיחי' (כיום חבר עיריית ירושלים), אף זכה ללמוד לימים בישיבת חסידי חב"ד ליובאוויטש צפת.

מכתב ברכה לרב יוסף מהרבי מלך המשיח שליט"א

מיהו יהודי

היכרותו האישית עם נשיא הדור ומנהיגו - הרבי שליט"א מלך המשיח - התחזקה רבות בשנים בהם ישב בכנסת, עת פעל רבות למען שלושת השלמויות ובעיקר לתיקון חוק 'מיהו יהודי' שעמד אז על הפרק, תוך קבלת הוראות ועצות אישיות ותכופות דרך מזכירות הרבי. הרה"ח ר' יצחק הולצמן מחברי "הועד למען שלימות העם" שפעל גם הוא רבות בענין, מספר: "הרב יעקב היה איש מאוד צנוע, שפעל רבות למען תיקון מיהו יהודי. הוא היה חייל נאמן לרבי, ועשה כל מה שהרבי רוצה. בלי להתפעל משום דבר".

בין פעולותיו הרבות בענין, מוצאים אנו מכתב בכתב ידו לחבר הכנסת הרב אברהם ורדיגר: "זה עשר שנים בדיוק שהליכוד הבטיח לתקן את חוק 'מיהו יהודי' ועד עתה לא נעשה דבר.

אני מציע ששנינו ביחד נגיש אולטימטום לליכוד, שאם יימשך המצב שירשמו גוי כיהודי - אנו נתמוך בהקדמת הבחירות".

הוא פעל במלוא המרץ לדבר עם

הח"כים מהסיעות השונות, להצביע בעד גיור כהלכה, גם עם אלו שלכאורה נראים כ"אנטי- דתיים", והם האזינו לו בקשב רב כי ידעו שהמדבר לפניהם הוא איש אמת מורם מעם ולא פוליטיקאי.

בראיון ל"כפר חב"ד" מאותה תקופה, אמר: "ש"ס לא תסתפק בתיק הפנים. היא תתנה את המשך השותפות בממשלה בחקיקה דתית ובראשה: תיקון "מיהו-יהודי".

לבסוף - לאחר ניסיונות רבות לפעול בענין - אף התפטר מהקואליציה, בעקבות אי-תיקון החוק.

כשנשאל מהיכן הוא שואב את האומץ ללכת נגד הזרם? ענה הרב יעקב: "אין לי שום הסבר מלבד סיעתא דשמיא. כשאני חושב על מה שעשיתי ואיך עשיתי - אני לא מוצא הסבר הגיוני. אינני יודע אם אדם אחר היה מסוגל לעשות את הדברים הללו. אבל לנו הייתה את הברכה של הרבי מליובאוויטש שבירך אותי, הייתה לנו סיעתא דשמיא, אני קורא לזה נס".

כפר חב"ד
שבועון צעירי אגודת חב"ד באר"י

ג' כסלו ה'תשמ"ה
גיליון מס' 169
400 שקל
מחיר: 1.5 דולר
בחי"ל

חבר הכנסת הרה"ג ר' יעקב יוסף שליט"א בראיון מיוחד ל"כפר חב"ד":
**ש"ס לא תסתפק בתיק הפנים.
היא תתנה את המשך השותפות בממשלה
בחקיקה דתית ובראשה: תיקון "מיהו-יהודי"**

קס* חדשות* מבוקשים* חדשות* מבוקשים* חדשות* מבוקשים* חדשות* מבוקשים* כ

**הכנות קדחתניות לקראת ההצבעה בכנסת על
התיקון לחוק "מיהו-יהודי" בעוד שבועיים
השבוע מתכנס הלווי המיוחד ביוזמת חב"ד מרוב הסיעות**

כיום עדי מחלוקת על עמדתם הנגדית מול פס"ה	הצבעת החוקה ביום שישי הבוקר	התכנס ביום שישי הבוקר	התכנס ביום שישי הבוקר	התכנס ביום שישי הבוקר	התכנס ביום שישי הבוקר	התכנס ביום שישי הבוקר	התכנס ביום שישי הבוקר	התכנס ביום שישי הבוקר	התכנס ביום שישי הבוקר
---	--------------------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------

חסידיו חב"ד בהפגנה למען תיקון החוק

גם אחרי פרישתו מהכנסת, המשיך לפעול בענין 'שלימות העם', כשעורר על גיור כהלכה בלבד, ולא 'ג'וירים' שאינם כאלה.

"הקשר הראשוני שלנו החל כשהוא עבר לגור בסמיכות לשיכון חב"ד", סיפר הסופר החסידי הרב חנוך גליצנשטיין, "היינו קופצים מידי פעם אחד לשני, מנהלים שיחות בנושאים שונים, מחליפים ספרים וכדומה. במשך השנים הקשר הלך והתחזק, במיוחד בתקופת המאבק בסוגיית 'מיהו יהודי'. לאחר שפרש מהממשלה, הפעילו עליו לחצים מאוד גדולים,

וגם על רעייתו. אבל הרב יוסף הלך
'על כל הקופה', בעיקר בגלל שידע
כי זוהי דעתו הקדושה של הרבי.
הרב זצ"ל היה חם מאוד לענייני
ליובאוויטש".

על ההערצה הגדולה של אביו
לרבי מלך המשיח שליט"א, מספר
בנו הבכור, אב החתן, הגאון הרב
עובדיה יוסף, ראש כולל 'תפארת
אהל משה' בבית שמש:

"אבא מאוד העריץ את הרבי,
גם כגאון וגם כצדיק, ובפרט לאור
הפעולות הגדולות של הרבי.
אבא היה נוהג כל הזמן להשתמש
במילה 'שליחות', כשדיבר על
פעולותיו-שלו, למען הכלל. אבא
טס רק פעם אחת בחייו לארה"ב,
וכמובן שנסע לקראון-הייטס בכדי לראות את הרבי. היה זה זמן קצר לפני שעת הטיסה

לארץ, ולא הסתייע להיפגש לבסוף.

"לאורך השנים היה קשר רצוף בין אבא לרבי. הרבי שלח לו מספר פעמים יין מ'כוס של
ברכה', מכתבים ודולרים לצדקה. באחד המכתבים, כתב לו הרבי בכתב-יד: 'על הצד היותר
טוב לבדוק את התפילין'.

הדביקות של אבא במסרים של הרבי, התבטאו במישורים שונים. לאחר שאבא התפטר
מממשלת שמיר על רקע סוגיית 'מיהו יהודי', נוצר רעש גדול. למרות שהממשלה מנתה אז
חברי-כנסת רבים, פרישתו חוללה הד ציבורי. למחרת פרישתו, בא אליו עסקן עם מסמך
ואמרו לו 'מחכה לך דירה עם שבעה חדרים בהר-נוף, תחתום על המסמך שאתה חוזר...'
באותה תקופה, היו לאבא חובות וההצעה לכאורה הייתה מאוד מפתה. אבא 'זרק' אותו
מהבית ואמרו שבשום אופן לא חוזר.

"אבא שילם מחיר יקר בגלל מאבקו על שלימות הארץ. לא סוד שאם היה 'מיישר קו',
היה יכול להיות מזמן הרב הראשי של העיר ירושלים.

"בתקופה האחרונה לפני פטירתו התחלתי לערוך איתו את הספר 'בעתה אחישנה' – ובו
הלכות שכתב על השולחן-ערוך. את השם בחרנו, לאור העובדה שאבא היה מדבר רבות על

הגאולה וביאת משיח צדקנו. התוכנית שלנו להוציא-לאור בעזרת השם כרכים נוספים".

ביקור ב-770 בית משיח

לאחר פרישתו מהכנסת, יצא הרב יעקב את גבולות ארץ ישראל - בפעם היחידה בחייו - עבור מוסדות התורה שבראשותו. את מסעו ערך בשלהי שנת תשמ"ט, ובתכנוניו היה לשהות במהלך הימים הנוראים בחצרות קדשנו במחיצת הרבי שליט"א מלך המשיח, ואף לקבל מידיו הק' דולר לברכה והצלחה (בסופו של דבר רצונו לא יצא אל הפועל, והוא הגיע רק פעם אחת לביקור בבית משיח-770, ביקור קצר בו לא הספיק לפגוש את הרבי מלך המשיח).

תיעוד מרתק ונדיר מאותם ימים, בדמות דיווח ששלח הרה"ח ר' בערקע וולף למזכירות כ"ק אד"ש מה"מ ערב נסיעתו של הרב יעקב מאה"ק, חושף בפנינו פעולה 'קטנה' שלו - ממנה ניתן ללמוד רבות על אישיותו ושאירותיו:

"כ"ק אדמו"ר שליט"א. הרב יעקב יוסף שי' התקשר אלי הבוקר, ושאל אותי למה אני מחכה בפרסום הספר שמונח לפניו כבוד חכמים עטרת פז בו ישנו הקדשה מאביו לכ"ק אדמו"ר שליט"א וחבל שעוד לא יודעים מזה ברחוב. אמרתי לו שאנו נעשה זאת ושלא יהיה מוטריד, אבל הוא אומר לי דבר כזה היו כבר כולם צריכים לדעת ומה שיותר מוקדם... כן הוא מסר לי, שהערב הוא טס לברוקלין וישהה במחיצת כ"ק אדמו"ר שליט"א בתפילות הימים הנוראים, וביום ראשון הבא ייגש לכ"ק אדמו"ר שליט"א לקבל דולר".

הספר המדובר בדיווח -
"כבוד חכמים עטרת פז" - הוא
מאסף תורני, בו כתבו עשרות
רבנים מופלגים בידיעת התורה
ובפסיקת הלכה לכבודו של הרבי,
לרגל יום הולדתו הפ"ז בי"א ניסן
תשמ"ט. את הספר כיבד במשא
תורני אביו של הרב יעקב -

הרה"ג עובדיה יוסף כאשר בראש דבריו כתב שורות ארוכות לכבודו של הרבי וגדולתו (כמסופר לעיל בקובץ). כחסידי שהבין את עוצמת ופעולת פרסום הדברים, ביקש הרב יעקב לפרסם עד כמה שאפשר "מה שיותר מוקדם", וביוזמתו טרח ליצור קשר טלפוני עם ר' בערקע לעורר אותו אודות העניין.

שכולם ייצאו לשליחות

עיסוק מרכזי בחייו - אם לא עיקר מעיינותיו - היה הפצת המעיינות וקירוב לב ישראל לאביהם שבשמים. ימים ולילות טרח במסירת שיעורים ובהפצתם, כאשר כל העת ידו אוחזת "על ההדק" בחיפוש אחר נשמות תועות. גם בתחום זה פעל רבות בקשר רצוף עם הרבי מלך המשיח.

נואם בהתוועדות לרגל י"ט כסלו בקרית גת

לאחר פטירתו, חשף אביו הרה"ג עובדיה, כמה מן הפעולות שעשה בנו בענין זה. בתוך הדברים סיפר על נערה בוגרת שלמדה במוסד לא דתי, והרב יעקב ניסה לדאוג לה למקום לימודים מתאים, אך בכל הסמינרים דחו את בקשתו על הסף, מתוך חשש שהנערה תפעל חלישות ברמה הרוחנית של שאר התלמידות. במהלך

מסע החיפושים נכנס הרב יעקב לסמינר חב"די ודרש מהמנהל במפגיע לקבל את הנערה. כאשר גם הלה לא הסכים, ביקש ממנו לשאול את פי קדשו של הרבי מלך המשיח. כאשר חזר לסמינר לברר את תשובת הרבי, נענה כי התקבלה התשובה "לקבל את הנערה מיד". אביה של הנערה, שהיה בחדר עם המנהל, הציע להביא מחר את הבת שלו. אך הרב יעקב כחסידי בטל נזעק, "תביא אותה עכשיו, הרבי אמר מיד!" וכך, בעיצומו של יום לימודים, הוציא הרב יעקב את הנערה מהסמינר הקודם, והעביר אותה לחממה של יראת שמים, מתוך דקדוק על קצו של יו"ד במענה של הרבי שליט"א. סופו של הסיפור היה שאותה הנערה נישאה לימים לאברך והקימה בית של תורה ויראת שמים, עם אחד עשר ילדים בלעה"ר.

שלא כמו אחרים שניכסו לעצמם ולסביבתם הקרובה את העיסוק ב"קירוב רחוקים", הרב יעקב חזר והדגיש כל העת את מוביל המהפכה - הרבי מלך המשיח, אשר הוא נשיא הדור כולו, והוא אשר דאג ודואג לכל יהודי ויהודי דרך צבא השלוחים ברחבי העולם. "הכל בהוראת האדמו"ר - הוא הראשון שפרץ את החומה. אחריו יש מאות ארגונים ברחבי העולם", התבטא לא פעם.

בדברו על השלוחים של הרבי מלך המשיח שליט"א, אמר הרב יעקב:

"על השלוחים להמשיך ולהפיץ את מעיינות החכמה. מה שעושים השלוחים בעולם, עם

כל הפעולות שלהם – זהו עבודת קודש. צריך להכפיל ולשלוש ולא לנוח על זרי הדפנה. התמונה השנתית של כל השלוחים עומדים יחד בחזית בית 770 – מאוד מרשימה, אבל זה לא מספק אותנו. עם-ישראל לצערנו נמצא היום בשלבים נוראים של התבוללות. אם היה פי שתיים או פי שלוש שלוחים, היו בוודאי יכולים להציל עוד ועוד.

”לכן צריך להפנות את כל הדור של חב”ד שייצא לשליחות. זה לא אפשרות, או אולי, זה דבר שבחובה. הרבי ראה ברוח קודשו שהמפעל של השלוחים יכול להציל את עם-ישראל, ולכן צריך לשלוש בעזרת השם את כמות השלוחים. והלוואי שנצליח, גם בעולם וגם בארץ. יש התבוללות וחייבים את

השלוחים ואת המערכת המסועפת הזאת כדי להמשיך ביתר שאת וביתר עוז עם הפעולות הברוכות של השלוחים, וזה מה שיקרב את ביאת המשיח”.

במהלך השנים כיבד בנוכחותו לא פעם ביקורים במוסדות ואירועי חב”ד שונים. גם בשנותיו האחרונות, כאשר ביקשו ממנו לכבד בנוכחותו את המעמד הגדול שנערך באצטדיון רמת גן ע”י ‘מטה משיח בארץ הקודש’ לרגל יום הולדתו של הרבי שליט”א מלך המשיח בי”א ניסן, נענה להזמנה והשתתף בכינוס, תוך פינוי זמן מתוך סדר יומו העמוס, לכבודו של הרבי מלך המשיח.

במערכה על שלימות ארץ הקודש

בעיון קל באסופת כתבות ותיעודים מחייו, נראה בבירור כי הנושא שהיה קרוב לליבו יותר מכל היה שלימות הארץ. במשך שנים רבות, ולמעשה עד יומו האחרון, לא פסק לרגע ממלחמתו העזה - מלחמת

ה’ ממש - למען ארץ ישראל השלימה. תקצר היריעה מלסכם את מאמציו של הרב יעקב במשך עשרות בשנים בענין זה. בשורות הבאות נעשה ניסיון ראשוני להציב נקודות

קדם * חדשות * מבוקים * חדשות * מבוקים * חדשות * מבוקים * חדשות * מ

רבינו בע”ט מעוררים את הברית ה”כ הרב יוסף בכנסת

הה”כ הרב יעקב יוסף שולל בתקיפות מסירת שטחים ביהודה ושומרון לאוייבים

וכן נצטרך ריגוש תחת
ביתנו שיש להגנה ביחוד על
יחיד ויחידים ויש להגנה
חיות ויחידים “אליהם”
אשר הוא מוכן ללחוץ עליהם
יחיד, ויש להגנה נכבד נאם
השם שיש להגנה נכבד נאם

מחנה ויחידים - נפגשו ונאו
הקמת על צד הברית וכו’ על
הקמת בני הברית
הקמת בני הברית
הקמת בני הברית

הקמת בני הברית
הקמת בני הברית
הקמת בני הברית
הקמת בני הברית

ציון מרכזיות במלחמה זו, שהשפיעו רבות על חייו האישיים, ועל המפה הפוליטית ברחבי ארץ ישראל.

מלחמתו על שלימות הארץ החלה עוד בשבתו בכסא הכנסת, בשעותיה הראשונות של מפלגת ש"ס החדשה, אז התנהלו ויכוחים עזים בין חברי המפלגה שישבו בכנסת - מהי עמדת המפלגה בנוגע לזיתור ונסוגה משטחי ארץ ישראל עבור הערבים. הרב יעקב עמד כמובן על כך שדעת תורה - בשלילת הענין מכל וכל, וכי

בציון שמעון הצדיק

זהו פיקוח נפש - היא זו שתקבע בענין, אך חברי המפלגה האחרים לא ראו זאת בעין יפה. בימיה הראשונים של המפלגה, היו מי מחבריה שביקשו להציג את המפלגה כ"מתונה", והכינו עבור הרב יעקב נאום כתוב, בו יפרסם את עמדת המפלגה בנושא, אך הרב יעקב נטל את הנאום הכתוב, ובעלותו לדוכן הכנסת הניח אותו בהפגנתיות על הצד, ובכושר הדיבור הרהוט בו ניחן פתח בנאום מפוכח ובהיר בו הוכיח כי הדיבורים על 'פיקוח-נפש' מחייבים - לא את מסירת השטחים, אלא להיפך - את החזקתם ואי מסירתם לאויב.

הרב יעקב יצא בחריפות רבה, שפורסמה אף בעיתונות של הימים ההם, כנגד התבטאות ח"כ (מהמפלגות החרדיות) שתמורת 'שלום' כביכול, הוא מוכן לשבת עם שונאי ישראל.

כאשר ברבות השנים תמכה מפלגת ש"ס במסירת שטחים לאויבי ישראל, יצא כנגדם הרב יעקב בקול תקיף, ואף התבטא באחת ההזדמנויות כי מפלגת ש"ס איבדה את זכות הקיום שלה. הוא קרא להקים מפלגה חדשה, שתשרת נאמנה את רצון הציבור, הירא לדבר ה'. ולמרות הקושי שבדבר מבית ומבחוץ, נותר נאמן, ורק חזר והתריע בפני הסכנה.

פרק מסעיר במלחמתו היתה קריאתו המפורשת לחיילי צה"ל, עוד בהסכמי אוסלו, ובהמשך גם בשעת תכנית הגירוש מחבל יישובי גוש קטיף ובמלחמת לבנון השנייה - שלא להישמע להוראות הפיקוד! כל העת נצמד בנאמנות להלכה שבתורה, וגם בענין זה ציטט ללא הרף את דברי הרמב"ם "הורה המלך לעבור על דברי תורה אין שומעין לו". מלבד ההלכה אף התריע שוב ושוב כי מי שימסור שטחים וקרקות לערבים, או יעביר להם כלי נשק, או יפנה ישובים ואפילו מאחזים הרי הוא עובר על דין תורה והינו מגודה ואין לו חלק לעולם הבא. היה זה בעיצומה של מלחמה, ואיימו עליו במעצרים ובמאסר, ואף בשלילת המשכורת

מתפקידו הרשמי כרבה של שכונת גבעת משה, אך שלא כרבנים אחרים שמשכו את חתימתם

- הוא נותר איתן ותקיף בדעת
- ששיקפה כל העת אך ורק את
דעת התורה.

נואם בכנס חירום למען חברון

גם במהלך המלחמה נגד
גירוש יהודים מחבל גוש
קטיף וצפון השומרון - תכנית
ההתנתקות, אליה הצטרפו
רבנים רבים מכל גווי הקשת,
בלטה דמותו בניהול המאבק,
בהתייצבותו לכינוסים, הפגנות
ומחאות שנערכו סביב הגירוש,
ובראיונות הרבים שהעניק לכלי
התקשורת בהם התריע ללא

הרף על הסכנה שבדבר, לא חושש משום כינוי והגדרה נכונה, גם כאשר מדובר בנכבדים
ביותר: "הם פחדנים", "הם שותפים מלאים לרצח", "ככל שמזקינים - דעתם מטרפת
עליהם", ועוד כהנה וכהנה.

לאחר שבוצע הגירוש הנורא בפועל, ביוזמת עסקנים מספר הוקם מוזיאון גוש קטיף.

הרב חרג ממנהגו וסדר יומו הצפוף - והגיע באמצע היום לביקור ארוך מאוד במוזיאון
יחד עם המשפיע הרה"ח זלמן
נוטיק ע"ה, ולהבחל"ח ר'
שבתי ויינטראוב. בביקור זה
ביקש לעודד את ידיהם של
העוסקים במלאכת הקמת
המוזיאון, ועודד רבות את
העסקנים החב"דים שפעלו
בענין - לפרסם על המוזיאון,
דבר שלדעתו מונע את הגירוש
הבא. כך גם התייצב לכינוס
שנערך לאחר הגירוש תחת
הסלוגן "לא נשכח ולא נסלח".

במוזיאון גוש קטיף

לאחר שמפלגת אגודת

ישראל תמכו בהסכם חברון, הרב יעקב משך את ידיו ממפלגה זו וחדל להצביע עבורה.

מני אז החל להתריע בכל מערכת בחירות כי אסור להצביע עבור מפלגה שתתמוך בהחזרת שטחים, עד כדי כך שבשנת תשע"ב הודיע על תמיכה רשמית במפלגה שאיננה ש"ס, שהבטיחה להילחם במסירת השטחים.

בכלל, הרב יעקב ניצל את כשרון הדיבור בו ניחן על מנת להתריע מעל כל במה אפשרית על הסכנה הטמונה במסירת שטחים ובניהול משא ומתן עם המחבלים. שפע עצום, יכול של ממש, ניתן למצוא בארכיונם של כל עיתוני התקופה ההיא.

הרב היה מראשי קונגרס הרבנים 'פיקוח נפש' מאז היווסדו, כמו"כ היה חבר חלק מהשנים ב'מטה העולמי להצלת העם והארץ'.

הרב יוסף גערליצקי, שליח הרבי מלך המשיח שליט"א תל אביב-יפו, יו"ר קונגרס הרבנים 'פיקוח נפש', התבטאויותיו החריפות בכינוסי הרבנים של הקונגרס, בהם זעק ומחה בכל תוקף, נבעו מעומק ליבו פנימה, ולא היה בהם כל שיקול פוליטי ח"ו, הוא היה דוגמא של רב ומנהיג אמיתי הכואב את כאב עם ישראל. באחד הכינוסים, דובר אז בתקשורת ובמשרדי הממשלה על כך שאין לרבנים זכות להביע את דעתם בשלילה בנושא, שהרי הם מקבלים משכורת מתקציב המדינה. הרב יוסף זצ"ל עמד אז כארי, בכינוס בנוכחותם של מאות רבנים וכלי תקשורת וזעק "על פיקוח נפש נאמר ש'מצוה בגדול'! – דווקא הרבנים וגדולי התורה הם אלו שצריכים להרים קולם כשופר ולמחות בכל כוחם". הוא הביא את דברי הרמב"ם

בפירוש המשנה, ששם נאמר שאם צריך לחלל את השבת בשביל חולה, ויש במקום תלמיד-חכם, חייב לעשות זאת התלמיד-חכם דווקא, ולא אדם אחר. "אף אחד לא ישלול מאיתנו את הזכות והחובה לעמוד בראש המערכה על שלום עם ישראל בארצו", אמר בתוקף. ומעניין, כמדומני שמאז לא דובר בתקשורת, אודות הגבלת ומניעת רבנים מלדבר נגד מסירת שטחים.

הוא עצמו זצ"ל עמד ושכנע רבנים לחתום על פסק-הדין ועורר אותם להשתתף בכינוסי המחאה של הרבנים באומרו שזוהי חובתם על-פי הלכה.

כמו"כ הגיע עם משלחת של רבני הארגון לראש הממשלה בנימין נתניהו בכדי למסור לו את פסק ההלכה ולהבהיר

את חומרת מסירת שטחי ארץ ישראל במסגרת ההסכמים האומללים. למרות אופיו הנוח והסבלני ומאור פניו, בנושא זה של פיקוח נפש היה תקיף ביותר. וממש היה ניכר עליו שמוכן לתת את כל כולו עבור עניין זה."

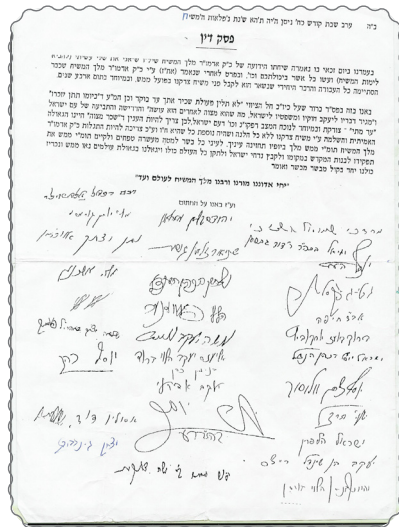
מראשי החותמים על פסק הדין שהרבי הוא מלך המשיח

כפשוט שאמונתו בדבריו של הרבי היו כחסידי לכל דבר וענין. ואם הדברים אמורים בכל נושא, על-אחת-כמה-וכמה ב"ענין הכי עיקרי" - גאולה האמתית והשלימה, בו נסחף אחרי אש האמונה בביאת המשיח והיות דורנו דור הגאולה - כנבואתו העיקרית של הרבי מלך המשיח שליט"א. בכל ראיון ובכל שיחה חזר על כך שאנחנו נמצאים ממש על סף הגאולה, וכל המאורעות בעולם הם חלק מחבלי משיח האחרונים, כך שחובה עלינו להתכונן לביאת המשיח במהרה. גם ספרו נקרא 'בעתה אחישנה' - לאור העובדה שהיה מדבר רבות על הגאולה וביאת משיח צדקנו, כאמור.

מספר הרב שמעון אליטוב, רב המועצה האזורית מטה בנימין וחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל:

"לא אשכח איך בשנת תש"נ הגיע רבי יעקב זצ"ל לביתי במפתיע, וביקש שאמסור שיעור שבועי קבוע בענייני גאולה ומשיח על פי תורת החסידות - בבית הכנסת הגדול בורוכוב, שם הרביץ תורה. בתחילה היו שניסו להפריע, אבל הוא כאיש אמת ניצב כאריה והיה משתתף בשיעור עד שהדבר הפך לקבוע במרוצת השנים."

בראיון שהעניק לעיתון 'בית משיח', הסביר שעל פי דרך הטבע, אם ימשיכו את דרך הנסיגות מהשטחים, לא יוכלו להמשיך לחיות בארץ ישראל. אבל לאיך גיסא ביקש להדגיש גם את ההסתכלות ממבט של גאולה: "ברור שמשיח צריך לבוא במהרה ולהביא את הגאולה, ולכן אסור לעזוב את ארץ ישראל. גם לפני מלחמת ששת הימים היה מצב קשה ביותר, ורבים עזבו או עמדו לעזוב, אבל הרבי מליובאוויטש הבטיח

פסק הדין מתשנ"ה

מדברי הרב יעקב יוסף על הרבי מלך המשיח שליט"א

הרבי הוא בעל מעלות גדולות. מלבד היותו ממשפחה מיוחסת - דור שביעי לאדמו"ר הזקן בעל התניא - הוא עצמו תלמיד חכם גדול ועצום, בעל ידע בש"ס ופוסקים להלכה ולמעשה.

הרבי יודע את התורה גם פשט ובנוסף גם בקבלה, הרבי נחשב ידען עצום בתורת הסוד. חלק מדברי התורה שאמר נכתבו והודפסו, וספריו שהודפסו הגיעו כבר לכמאה שמונים כרכים, ועדיין לא הכל יצא וממשיכים להוציא לאור את הספרים. אשריהם ישראל.

הרבי הוא בעל כישרון מדהים. חכמתו אינה מגיעה בכפיפה אחת עם אמות המידה שלנו, ולכן מנת המשכל שלו איננה מהממוצע וגם לא למעלה מהממוצע אלא משהו מדהים.

הרבי פרץ דרך כדי לקרב את ישראל לאבינו שבשמים. עד לפני 60 שנה בודדים ידעו לקרב ולהחזיר בתשובה והרבי הוא הראשון שהעלה את הנושא, הרים את הדגל ונתן הוראה לכל אחד ואחד מחסידיו ללכת ולהתמקם בכל עיר ושכונה למען קירוב רחוקים.

יש היום 4000 חסידי חב"ד מפוזרים בכל העולם. למשל לפני שנה היה האסון בהודו במומבי. אבל לא רק שם, אלא בכל מקום יש את אותם החסידים, ויש להם את השיטות שלהם לעשות את עבודות הקודש, וכל אחד מהם בקיא במקצוע.

ובאמת לפועל רואים שעשרות אלפי יהודים מתקרבים וחוזרים בתשובה. וזה לא בא ממקרה שחסיד

אחד החליט, אלא זה הוראה של הרבי. מה שהאדמו"ר אומר זה פקודה, זה הוראה, אין דבר כזה סירוב פקודה.. החסיד מגיע לבית מודיע לאשתו אורזים את הכל, ובתוך יומיים נוסעים.

זו הדרך וזו השיטה וככה הרבי כיוון וחינך את החסידים לשיטה הזאת. ובנושא הזה הרבי הראשון שפרץ את החומה, והיום יש כבר מאות ארגונים בכל העולם שברוך השם למדו את השיטה, וגם הם היום מקרבים יהודים לאבינו שבשמים.

הזוהר הקדוש אומר שאם היו מכירים במעלת קירוב הרחוקים, היו רודפים אחרי זה כמו אדם שרודף אחרי החיים. כמשל לפרופסור שיכריז שיש לו תרופה שכל גלולה שאדם לוקח מהתרופה ניתנת לו עוד שנת חיים, היה האדם מוכר את הבית וקונה מאה גלולות כדי לחיות מאה שנה. כך ממשיך הזוהר את ההחזרה בתשובה של היהודי.

ואותם החב"דניקים מצילים נפשות, באותם המקומות אם לא היו חב"דניקים אותם האנשים היו נטמעים והולכים לאיבוד לגמרי, גם שם וגם כאן בארץ אנחנו רואים שהם מצילים נפשות באם זה בזכות הנחות התפילין או בשאר דברים ברוך השם. וכל זה נוקף לזכותו של הרבי הגדול שראה למרחוק מה שאחרים לא ראו.

לפני יותר משלושים שנה ראה הרבי שהולכת להיות כאן התבוללות, ולכן הוא יזם שיתקנו את חוק השבות - אז המאבק נקרא 'מיהו יהודי' בשביל שלא יביאו גויים מחו"ל לארץ ישראל.

לצערנו הממסד הדתי וכל המפלגות הדתיות לא הבינו אותו אז, הבעיה הייתה עדיין בכמות קטנה, היו מגיעים מרוסיה מספר נמוך יחסית של גויים מידי שנה, ואנשי המערך והליכוד התנגדו ולא רצו לעשות שינוי בחוק מפני מעט אנשים. כמה שהרבי צעק והתחנן! בסוף לא שמעו בקולו.

כיום לצערנו יש 'ערב רב' של גויים, ומידי שנה יש בארץ כעשרת אלפים נישואי תערובת, כך עולה מהנתונים הרשמיים רחמנא ליצלן.

והרבי שראה את הנולד, אמר יבוא יום ויפתחו את השערים מרוסיה ויבואו גם הרבה גויים, אבל חברי הכנסת הדתיים דאו לא קיימו את עצת הרבי, ועד היום לא מבינים ולא מקיימים אלא יושבים בקואליציה מחלקים את השלל ביניהם, אבל לפעול לתיקון החוק, למען לא יבואו עוד גויים אינם מתקנים. וכך מגיעים עוד עשרות אלפים מידי שנה עוד ועוד, והם מתבוללים בינינו והבנים שלהם לומדים בבתי הספר של הילדים שלנו, והתוצאות נראות בשטח. לא רק שלרבי יש גדולה בתורה, אלא גם רואה למרחוק ודאג לתוצאות.

ר' ברוך נחשון

סב הכלה

מכתבים, מענות, יחידויות והתייחסויות מיוחדות ויוצאות
דופן מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א אל סב הכלה, הצייר
החסידי ר' רפאל ברוך נחשון ע"ה

מכתבים מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מוחם מענדל שניאורטאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, עש"ק פ' עלי באר ענו לה, ה'תשכ"ח
ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נב"נ כו'
מו"ה ברוך שי'
דו"ג הי'

שלום וברכה!

אשר הנני קבלת מכתבו

אביע תקותי חזקה, אשר בימי סגולה, ימי הגאולה יב-יג חמוז
הבע"ל, וכך בימים שלפניהם ושלאחריהם,

חעלה בזכרון כאו"א פרשה הגאולה, פרשה המאסר שקדם לה ופרשת
הסיבות שגרמו להם,

זכרון המביא לידי התבוננות, התבוננות ו"לימוד" פרשות אלו המביא
לידי מעשה,

מעשה בפועל בפעולות שהן היסוד והפנימיות של הפרשות האמורות: הפצת
היהדות, החזרה (הנגלה והפנימית) ומצותי ועד כדי מסנ"פ,

מסנ"פ (רצונו וכל עניינו) מחוץ הרחבה אמיתית, שהרי גם במצב שמחיימת
במילואה ההבטחה: פחדם ומוראם יתן ה' וגו' צ"ל קבוע בלבד חמיד ממש ענין
מסירת נפש לה',

לעמוד חזק נגד כל מונע ומעכב, אויב ומתנכס - הן מחוץ והן מבית,
וליהיות בטוח אשר סוף יבטלו כל המניעות ועיכובים ותצלחנה

הפעולות הלוך והוסיף ואור
ובם מספר הפועלים בזה - פעלי דימא, מאכען ליכטיג - יגדל הלוך
וגדל עד כי חדל לספור -

עדי לקיום היעוד כי תרבה הדעה והחכמה והאמת ומלאה הארץ דעה אח אה",
בגאותנו תקרובה האמת והשלימה עלי משיח צדקנו.

ויהי"ר שירבן - הוא וחבריו שי' שבתברון - בחזרה (הנגלה והחסידות)
ומחפלה ברעו"ד בעיר האבות שעי"ז יבטסו ביבשה ברוחניות וככתוב לעיל זהו
ג"כ הדרך לבטל המונעים מבית לכיבדוהם לצמיחות כשטוט (כי מונעים ולהצים
מבחי"ת אין"ע ע"כ"ם - כי אם קול עלה נרף) וכתו"ב שבתברון (גם יחד)
שהרי מקורב עץ גלוהונו, גלוה אה"י שבאה"ת

עלי באר: שיעור היום (בשיעורי חת"ת הידועים). עלי באר ענו לה: באר
נקרא כנ"י וכמש"נ מעין גנים באר מים חיים וענו לה שמעוררים אותם
מלמעלה, וע"י תומ"צ עולים ממאסר הנה"ב לאור באור החיים-ע"י לקו"ח

ואו"ח עה"פ. פרשת הגאולה, והסיבות: ראה בזה רשימות המאסר (לקו"ח
ח"ד). קונטרס יב חמוז, תרצ"א (בס' הקונטרסים). מסנ"פ (רצונו: ראה
ד"ה פי"מ ס"ג לאדה"ז (בונה ירושלים סע"א, מאה שערים סמ"ג), ד"ה

עתידים צדיקים, ה'תש"ב. ההבטחה: פחדם: ראה בכ"ז תניא ספכ"ה ופמ"א. אויב
ומתנכס: ראה ד"ה וקבל היהודים, תרפ"ז. פעלי ליכטיג: עירובין סה, א.

וכפי" הצ"צ (הובא בלקו"ח ח"ב עה"כ. ונאמר ויקרא אלקים לאור יום).
תרבה: אה"ז ראה רמב"ם הל' חשובה פ"ט, ה"ב. שם בסיום וחותם הל'
מלכים. פיה"מ סנה" ר"פ חלק (קרוב לסוף ההקדמה ל"ג היסודות). מו"נ

ח"ג ספי"א תרבה. ההכמה: דעה את ה' בזח"א (קמ, סע"א): אותו זמן ישג
החכמה בעולם כ"ה. אלא שמשמע שמדבר בחקופת הח"מ (וכן מוכח בזח"א

ק"ב, ב, קל, סע"א). משא"כ ברמב"ם, הדעה והחכמה והאמת: הוסיף ביאור
בסוף יסו"ח פ"א ה"ה: עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד (להעיר
הרב הגמ"י ולפיכך יהיו ישראל חכמים כו' ושיגו דעה בוראם כו' (להעיר

מל"י יסו"ח פ"ג. ה"ס). ובהו יובן ג"כ מה שרק בהל' מלכים ובמ"נ הובא
סיום הכתוב: כמים לים מכמים.

מכתבים למשפחת נחשון

נחשון חברון

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

נחום מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, י"א שבט תשכ"ט
ברוקלין, נ.י.

הו"ת אי"א נו"נ וכו'
מוה' ברוך ש"י

שלום וברכה!

במענה על הודעתך אשר נולד להם בן למזל טוב
זשכניסוהו לבריתו של אברהם אבינו, ונקרא
שמו בישראל שניאור חברון ש"י.

הנה יה"ר מהש"ח שכשם שהכניסוהו לברית
כן יכניסוהו לחורו ולחופה ולמעשים טובים,
ויגדלו ביה עם זוג' ה"י מתוך הרחבה.

בברכה מזל טוב ואהבה אסתר וצביקה
[Handwritten signature]

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

נחום מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, י' אלול תשכ"ט
ברוקלין, נ.י.

הו"ת אי"א נו"נ וכו'
מוה' ברוך ש"י
וזוג' ה"י

שלום וברכה!

במענה על הודעתך אודות יום הולדת שלו,

בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון
ביום ההולדת. ויה"ר מהש"ח שהה"י שנה הצלחה
אצלו הן בגשמיים והן ברוחניים ויוסיף בלימוד
החורה וקיום מצוה"י מתוך החובה.

בברכה כוח"ט
[Handwritten signature]

ב

הרשב"א ס"ט. וראה ד"ה בכ"ה בכסלו, תר"ס. ד"ה ויהי ביום השמיני, הש"ד.
 ליום בשורה: ראה שו"ת מן השמים כ"ט. ומבואר במ"א. וכלשונו במכתבו: נדפס
 בבית רבי ח"א פי"ח. כמה ענינים: ראה אוה"ח (להצ"צ) בראשית ד"ה ויאמר אלקים
 חדשא. וראה פיה"מ להרמב"ם ריש פאה. ממחז"ל: קידושין מ, א. תורה (לקח טוב):
 אבות פ"ו מ"ג. מעשים טובים: ראה חו"א ד"ה יביאו לבוש. שערי אורה שם.
וכלולתם - מצות הצדקה: בל"ג אגה"ק סל"ב: כל הגוף נכלל בימיו. וראה חניא זל"ז.
 ובכ"מ. ובל"ג אדמו"ר הזקן: אגה"ק סוס"ה. כלול מחברו: להעיר מזח"א ר"פ נ"ך:
 הרחוקים מצדקה דמחרקיי מאורייתא. ושם קצט, סע"א. וראה המשך והחרים חרל"א
 (מאמר דפ"א אזור - בסופו) בפ"י וצדקה נכחל איתן. גמ"ח דאברהם: סוטה י, ב.
 ובתרגום ירושלמי (וירא כא, לג) שלא היו זזין משט עד שגירי אוהם. אמר להם
כו' משל כו': הרי זה לימוד תורה (דו' מצוות דידהו). ואחת: דחיבות ללמוד
 הלכות הצריכות להן כו' וכל מ"ע שאין הזמ"ג כו' (הל' ת"ח לאדה"ז ספ"א). והרי
המצוות ליצע שיש שם מצוי ראשון כו' ולייחדו ולאהבו וליראה אותו ולדבקה בו
 ולהדמות בדרכיו - הראשונות במצות (בכלל), והאיך היא הדרך לאהבתו ויראתו
 בשעה שיתבונן האדם כו' (רמב"ם יסוה"ת רפ"ב). וראה קונטרס לימוד החסידות.
וביתר שאת וביתר עז: ראה לקוטי לוי יצחק לחניא רפנ"ג. שהיא. מ"ע: קונטרס
 אחרון (בתניא קטב, סע"א). שקיומה. הוא כו': חניא פ' לב. כדבעי לי' למיעבד:
 כתובות סז, רע"א. וכתוראת ימי חנוכה: שהתחלתן בחון שבעת הימים (ההיקף - בל'
 הרשב"א שם) ד"ט כסלו, הנס הי' בשמן - הרומז על פנימיות התורה (בכרות נז, א.
 זח"ג לט, א. ובכ"מ) ועוד. דמנהג הפשוט: רמ"א שו"ע או"ח סרע"א ס"ב. הדלקת
נרות חנוכה: על פתח ביתו מבחוץ ועי"ז מאיר להעוברים ברה"ר (ועד דכליא - ומכלה
 בחוץ - רגלא דתרמודאי, תדמור אותיות מורדה (קהלת יעקב בערכו. אוה"ת חנוכה
 [כך ה') ע' 1882 סוף ס"ד. סד"ה מצוה מששקע, רע"ח. התמים חו"ג ג' ע' נו
 288]). והעיר מתורת הבעש"ט בהמעלה (בנוגע ליעקב עצמו) דקיפל הקב"ה לכל
 א"י והניחה תחת יעקב - דלא הי' צריך לנסוע ממקום למקום לברר הניצוצין דשם
 (כחונת פ"ט - לבעל התולדות - פ' בהעלתך. ודוקא יעקב - תורה).

ג.ב.

ז"ע נתקבל המכתב מט"ו טבת.

הסבא לייסד ישיבה כו' - יכולה להביא לגירושם בכלל כו' ולכן מופרכת

היא.

הפ"נ שבמכתבו יקרא/ בעת רצון על הציון הק', וכך/ דיום ההילולא.

מכתבים למשפחת נחשון

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ביץ פורים קטן לפורים גדול,
ה'תשל"ו. ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ כו'
מו"ה ברוך שי'

שלום וברכה!

והמצו"ב *אֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ הִשְׁלַח וְכוּ*
מכ" / נחקבלו, ויהי רצון שיבשר טוב בתוככם,

ובפרט שנמצאים אנו כעת בימי חודש אדר – ובשנה זו, שנת עיבור,
הרי שני חדשי אדר – שמרבים בהם בשמחה, ושנקודתם, בלשון המגילה, "ליהודים
היתה אורה ושמחה וששון ויקר". וידוע פירוש רבותינו ז"ל, **נוסף** על פשוטו
של מקרא: "אורה – זו תורה כו' ויקר – אלו תפלין", שהוקשה כל התורה
(ומצותי') לתפלין.

ושני הפירושים עולים בד בבד, כי התורה ומצותי', נוסף על העיקר
שהם ציווי השי"ת, הרי הם גם כן הצנורות והכלים לקבלת ברכות ה' בגשמיות
וברוחניות גם יחד.

ומוכן שנכלל בהאמור קיום מצות ואהבת לרעך כמוך, כלל גדול בהורה
– הזכות והחובה על כל או"א להיטיב לזולתם בטוב האמתי על ידי הפצת התורה
ומצותי' ככל אשר ידם מגעת.

בברכה לימי פורים שמחים ומוצלחים
ולבשורות טובות בכל האמור

תשורה משמחת הנישואין של יעקב וחנה יוסף

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubovitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyochin 34250

מנחה מענדל שניאורסאהן
ליכאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ט"ו אלול, ה'תש"ם
ברוקלין, נ.י.

שרה
מרת מרתשה חיי' נחשון

ברכה ושלום:
אף שכסובן נכללת היא במכתבי לכל המארגנות כינוסי נשי
ובנות חב"ד-באת"ק ת"ו, אבל כיון שתשקבת מיוחדת להברון
עיר הקודש, עיר האבות, מאשר אני גם בנסרד קבלה שכחבה,
ויחולו עלי' ועל כל בני ביתה שיהיו כל הברכות האטורות
בסכתב הנ"ל, ובנקודה ענימיה שביחד עם בעלה טו' יגדלו
ילדיהם התורה ולחופה ולמעטים טובים מחוך כנוחה ושלוח
בשכחה וטוב לבב.

בברכה לכהיבה והתימה טובה
לשנה טובה ופתוקה ולבשורות
טובות

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"ג מ"ח תשד"ח
ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נוי"נ כו'
מו"ה ברנך שלי
רדוג' א

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכ' ובו בקשת ברכה
פ"נ מ"א מ"ח (והמצוי"ב),

ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ברכה
אברהם ורחל
אברהם ורחל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"ט אד"ש תשד"ח
ברוקלין

הו"ח אי"א נוי"נ כו'
מו"ה ברנך שלי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכ' מ"ח באד"ה ותי"ח על
הבשוי"ט משיעורים בתורה ועידד הצירים.

ודבר בעתו -

בשמכות לימי הפורים שבהם ליהודים הייתה אורה
ושמחה וששון ויקר-כפשוטו, וככל דחז"ל בזה
כן תהי' לנו.

ולכתבו ע"יד מר פאלוועל והארגון שעומד בראשו -

לאחרונה (בקשר עם ההצעה בטענאט כאן אודות תפלה
בדבור דוקא בביה"ט הממלכתיים כאן) השמיע נאומים חריפים
וכו' - ואין הזמן מתאים כלל לקשר אתו. וכיו"ב.

הפ"נ שבמכ' יקראו בעת רצון על הציון הקי'.

כנועם שיח

לקט מיוחד המתעד את היחס האבהי והקירוב הגדול שקיבל סב הכלה ר' ברוך נחשון בשיחות עם כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

י"ב תמוז תשכ"ג

בין השיחות בהתוועדות חג הגאולה י"ב תמוז הכריז כ"ק אדמו"ר שליט"א (בלשון הקודש):
"ברוך בן לאה נחשון שייקח על עצמו שליחות להפיץ חסידות ב-770, ויאמר לחיים על חשבון זה".

ליל שמחת תורה תשכ"ד

ההקפות הסתיימו בשעה 3:55. כשיצא כ"ק אדמו"ר שליט"א את בית הכנסת, עצר ליד ר' ברוך נחשון ומשך פעמיים במגבעתו. ליד חדרו סימן לילדים לשיר.

מוצש"ק י"ד כסלו תשכ"ד

בשעה 22:30 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביקור בבית אמו והלך ל-770. בדרכו ניגש ר' ברוך נחשון והחל לשוחח עם כ"ק אדמו"ר שליט"א, בנושא המכתבים אותם רוצה לשלוח לחבריו מהקיבוצים שבאה"ק, כיצד יוכל לכתוב להם. בנוגע לקיבוץ שמיר שאל "איך אוכל לכתוב להם הלא הם ודאי יתקיפו אותי מיחס הדתיים שעושים הפגנות בשבת?". כ"ק אדמו"ר שליט"א ענה: שלא יכתוב בענין שמירת שבת אלא בענין תפילין וקיום המצוות. ובאם יכתבו לו חבריו בענין שבת, עליו לכתוב להם את כל האמת בענין זה, ע"פ מה שכתבו כאן בעיתונים", ואפילו מה שנכתב בעיתונים זה לא הכל, וזה נכון שנותנים מכות לדתיים. כ"ק אדמו"ר שליט"א התבטא על כך בחריפות "ס'איז געווען א פאגראם" [=הי' זה פוגרום], והדגיש זאת כמה פעמים. ובאם יקבל מהם תשובה, שיכניס את המכתבים אל כ"ק אדמו"ר שליט"א. ר' ברוך נחשון ביקש שכ"ק אדמו"ר שליט"א יראה את המכתבים שכותב, וענה ש"אם כן אני הכותב ולא אתה". לסיום איחל "שבוע טוב" ונכנס לחדרו הק'.

ט"ז תשרי, בדחה"ס תשכ"ה

בהתוועדות-קודש שנערכה בסוכה הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א שיעלה ילד קודם בר-מצווה וישיר. עלה ילד והחל לשיר, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הי' במצב של שמחה. לפתע הבחין בר' ברוך נחשון שנתלה על קורת העץ של הסוכה מפאת הדוחק במקום. כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן בו מבט מיוחד, חייך אליו והורה לו לשיר בחזק.

אדר"ח מרחשון תשל"ט

ר' ברוך נחשון מחברון נכנס ליחידות שארכה כ-15 דקות. כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לו שיעשה תערוכות מצויריו באמריקה, קנדה, צרפת ודרום אפריקה. אח"כ דיבר איתו אודות חינוך בנו.

הלה שאל מכ"ק אדמו"ר שליט"א שברצונו להקים ישיבת ליובאוויטש בבניין שלו בחברון (קרוב למערת המכפלה), וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לו שהממשלה עכשיו חלושה וההחלטות אינן ברורות, ובגין מגיע לני. ובזמן האחרון גירשו משם את היהודים שרצו לתקן את בית הכנסת של אברהם אבינו, ולכן אין הזמן גרמא לזה. ר' ברוך נחשון אמר שבבית הכנסת של אאע"ה נכנסו בלי רשות ולכן הוציאו בכח אבל זה בבנין שלו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר שבאם יוציאו בכח זה לא יהי' טוב וכיון שהחזיק את המקום הרבה זמן אז שיהי' סבלן.

בעת יציאת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מבית המדרש - נראים מאחור ציורי ר' ברוך נחשון

הלה אמר לכ"ק אדמו"ר שליט"א שברצונו להראות לו את ציוריו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הורה לו עם מי לדבר שיכניסו את הציורים לבניין הסמוך והוסיף: מכיון שאין לי לחץ של הגבאים, אבוא לבקר שם...

כ"ק אדמו"ר שליט"א שאל מה הוא עושה מחר וענה שעושה תערוכה לשעתיים אל ר' ריסקין וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לו שהוא הי' כאן וכדאי לנצל את הקשרים איתו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א שאל כמה זמן מתכנן להישאר כאן וענה שלא יודע. כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר שאם יהיו בעיות יתקשר עם אלבום כשאמר ר' ברוך נחשון ששמע שהלה הוא אדם קשה, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: עס לוינט זיך עם ניט... [=זה לא תלוי בו...] ושישתדל ע"י המרכז [נוסח אחר: שיסדר הדברים עם המזכירות].

כ"ק אדמו"ר שליט"א נסע לביתו בשעה 12:45. כשהגיע למכונית "הצדיע" לר' ברוך נחשון ולעיתונאי חיים יונק שהיו באותו לילה ביחידות ועמדו מעבר לכביש.

ג' תמוז תשמ"ב

כ"ק אדמו"ר שליט"א הגיע מביתו בשעה 10:10, עצר ליד ר' ברוך נחשון ושאל מה שלום בנו (שנפצע במלחמה בלבנון). ר' ברוך ענה "בסדר" ואמר שהוא נמצא בצידון. כ"ק אדמו"ר שליט"א שאל "ומה עם הבריאות?" וענה "ב"ה טוב".

מוצאי שמח"ת תשד"מ

בחלוקת 'כוס של ברכה' בסיום ההתוועדות העניק כ"ק אדמו"ר שליט"א לר' ברוך נחשון בקבוק משקה באומרו שיערב את המשקה בצבעי הציורים.

ו' טבת תשמ"ח

בחלוקת דולרים לצדקה עבר ר' ברוך נחשון. כ"ק אדמו"ר שליט"א לו נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

(דברי משיח תשמ"ח ח"ב ע' 506)

ש"פ שמות, ו"ט טבת תשמ"ח

בהתוועדות קודש, לאחר שיחה ב', הורה כ"ק אד"ש מה"מ לר' ברוך נחשון לומר "לחיים".

(שם ע' 575)

כ' טבת תשמ"ח

ר' ברוך נחשון עבר עם כמה מחבריו והציגם לפני כ"ק אדמו"ר שליט"א, וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לאחד מהם (באנגלית) שיעזור לו.

ר' ברוך נחשון מסר בקבוק יין באומרו שזהו מחברון, וכשהלך – קרא לו כ"ק אדמו"ר שליט"א בחזרה ונתן לו דולר נוסף באומרו (בערך): "היות ו'שונא מתנות יחי', תיקח עוד דולר".

(שם ע' 506)

ש"פ וארא, כ"ו טבת תשמ"ח

בהתוועדות קודש, בחלוקת המשקה שבסיום ההתוועדות, ר' ברוך נחשון היה בין מקבלי המשקה. כ"ק אד"ש מה"מ חייך אליו ונתן לו את הבקבוק. ר' ברוך אמר, כשהוא מסתכל על כ"ק אד"ש מה"מ, שעם המשקה הזה נזכה להשלים את הכוונה העליונה בתערובות. כ"ק אד"ש מה"מ חייך ואמר לו שיאמר איפה, והוא אמר "במיאמי, ובכל מקום אפשרי", וכ"ק אד"ש מה"מ חייך.

(שם ע' 581)

ח' כסלו תשמ"ח

בחלוקת דולרים לצדקה, כאשר עבר ר' ברוך נחשון, הרים כ"ק אד"ש מה"מ את הדולרים לגובה לפני שנתנם לו. ר' ברוך מסר "כרטיס" קטן (אולי ציור), וכ"ק אד"ש מה"מ הביט על זה לרגע בהנידו את ראשו הק', והכניסו מתחת למעטפה שנמסרה לו מקודם.

(דברי משיח תשמ"ט ח"ב ע' 426)

ט"ז טבת תשמ"ט

בחלוקת דולרים לצדקה, ר' ברוך נחשון מסר בקבוק יין מחברון, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זה הבן או שלך? זה עשה הבן או אתה עשית?". ר' ברוך ענה שבנו עשה את זה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו (בחינוך): "אזי זה בשביל הבן".

(דברי משיח תשמ"ט ח"ה (מילואים) ע' 621)

י"ד אדר ראשון תשמ"ט

בחלוקת דולרים לצדקה, נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לר' ברוך נחשון שני דולרים באומרו: "הצלחה רבה", ושני דולרים נוספים באומרו: "בשביל התערוכה".

(דברי משיח תשמ"ט ח"ג ע' 308)

ערב ראש השנה תש"נ

בנו של ר' ברוך נחשון מסר בקבוק יין, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הכניסו לחדרו הק'.

(דברי משיח תש"נ ח"א ע' 353)

ג' טבת תש"נ

בחלוקת דולרים לצדקה מסר ר' ברוך נחשון בקבוק יין, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "זה בשביל הציורים".

(דברי משיח תש"נ ח"ב ע' 304)

עשרה בטבת תש"נ

בחלוקת דולרים לצדקה, נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לר' ברוך נחשון דולר נוסף באומרו: "בשביל כל הציורים".

(שם ע' 307)

ט"ז שבט תש"נ

בחלוקת דולרים לצדקה עבר ר' ברוך נחשון עם בנו והראה על בנו שיהי' בר-מצווה ביום חמישי הקרוב. כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לבנו דולר לתת לצדקה ביום חמישי ואמר: "ותגדל להיות חסיד ירא שמים ולמדן". ולאחמ"כ הוסיף בחיך: "עוד יותר מאביך!". אח"כ פנה אל ר' ברוך ואמר: "כתוב בתורה ש"אין אב מתקנא בבנו"....".

(שם ע' 348)

כ"ו מרחשון תשנ"ב

בחלוקת דולרים לצדקה, אחד שהתלווה אל ר' ברוך נחשון מסר ציור שצייר. כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לו: "ער מאכט אייך אויכעט פליען אין דער לופטן?... [=הוא גורם גם לך לעוף באוויר?], ונתן לר' ברוך נחשון דולר נוסף באומרו: "בשביל התמונה, בשורות טובות, הצלחה

רבה", ודולר שלישי באומרו: "בשביל הבן, קיבלתי ממנו כמה מכתבים; רוב נחת חסידותי".
(דברי משיח תשנ"ב ח"א [הוצאה שני'] ע' 482)

יו"ד כסלו תשנ"ב

בחלוקת דולרים לצדקה, עבר הנגיד ר' מאיר שי' יונגרייז (חבר ב"קרן לפיתוח – מחנה ישראל") יחד עם ר' ברוך נחשון, ואמר שכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר פעם (ו' כסלו תשל"ט) לר' ברוך נחשון שימכור את הציורים שלו לאנשים בריאים, וקניתי תמונה עבור הרבי שיהי' בריא וכו'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן, בשורות טובות. זה בשבילי?".

ר' מאיר יונגרייז: כן, זה אני מביא לרבי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוך): "שילמת לו?".

ר' מאיר יונגרייז: אני אשלם אי"ה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות", ונתן דולר נוסף לר' ברוך נחשון באומרו: "ברכה והצלחה".

ר' מאיר יונגרייז הראה לכ"ק אדמו"ר שליט"א ציור נוסף ("סולם יעקב") ואמר: קניתי גם תמונה לעצמי כדי שגם אנחנו נהי' בריאים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שיהי' בהצלחה רבה".

(דברי משיח תשנ"ב ח"ב ע' 313)

ח' טבת תשנ"ב

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לר' ברוך נחשון דולר נוסף באומרו (בחיוך): "בשביל הציורים".

(שם ע' 324)

ז' שבט תשנ"ב

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לר' ברוך נחשון דולר נוסף באומרו: "בשביל הציור הבא".

(שם ע' 340)

ליל י' שבט תשנ"ב

כ"ק אדמו"ר שליט"א חילק לכאו"א - קונטרס מאמרים תרפ"ב. כשעבר ר' ברוך נחשון, חייך אליו כ"ק אדמו"ר שליט"א.

ט"ז שבט תשנ"ב

בסיום השיחה שאחרי מעריב, חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א שלשה שטרות. כשעבר ר' ברוך נחשון, חייך אליו כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"א שבט תשנ"ב

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לר' ברוך נחשון דולר נוסף באומרו: "בשביל הציורים החדשים". (דברי משיח תשנ"ב ח"ג ע' 156)

כ"ב שבט תשנ"ב

לחלק מהעוברים נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א שני דולרים נוספים. לר' ברוך נחשון אמר: "בשביל הציורים".

(שם ע' 207)

כ"ח שבט תשנ"ב

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לר' ברוך נחשון דולר נוסף באומרו: "בשביל הציורים, הצלחה רבה" [ברשימה אחרת: "ברכה והצלחה בציורים"].

(שם ע' 169)

ו' אדר ראשון תשנ"ב

לאחר שיחת קודש שנאמרה בסיום תפילת מעריב, חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהנוכחים שתי שטרות דולר לצדקה. כשעבר ר' ברוך נחשון, חייך אליו כ"ק אדמו"ר שליט"א.

ביקור בתערוכה

בעת ביקורו של ר' ברוך נחשון אצל הרבי מלך המשיח שליט"א בתשרי ה'תשל"ט, הביא איתו ר' ברוך כמות גדולה של ציורים במטרה לצאת עם סיום החודש ולערוך תערוכות ברחבי העולם. ר' ברוך רצה להראות לרבי את ציוריו שנעשו בברכתו הק', ותכנן להכניס 2-3 ציורים לחדרו הקדוש של הרבי ולהציגם שם בפני הקודש.

באדר"ח מר-חשון נכנס ר' ברוך ליחידות, בה אמר לרבי מלך המשיח שליט"א שרוצה להראות לרבי את ציוריו. הרבי אמר לו שיעשה תערוכה בבנין של הספרי' והוא יבוא לבקר שם.

ר' ברוך בדק בבנין של הספרי', והודיע לרבי שהמקום צר מהכיל ולא יכנסו שם הרבה ציורים. על כך ענה הרבי שהתערוכה תיערך בבנין המשרדים ליד 770, ואכן סודרה התערוכה בבנין המשרדים ליד 770 בקומה הראשונה כשהציורים ממלאים גם את חדר המדרגות ומסדרון הכניסה.

להלן יומן מפורט מביקור נדיר זה, בו הורה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א הוראות מיוחדות אודות הציורים המוצגים ואמנות הציור. היומן נערך בשילוב כו"כ יומנים (כולל יומנו האישי של ר' ברוך), ותוקנו ונתוספו בו פרטים ע"פ סרט ההקלטה.

יום ד' ו' כסלו: בשעה 3:40 (אחרי תפילת מנחה) הלך כ"ק אדמו"ר שליט"א, בלוויית חברי המזכירות, לבנין הסמוך ל-770, 784-788, שבו נערכת תערוכת הציורים של הצייר ברוך נחשון מקרית ארבע-חברון. ביציאתו נתן צדקה.

על שביל היציאה (לפני הדלת) הי' מונח איזה ברזל, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א בשביל מה זה וענה הרחי"ק.

כ"ק אדמו"ר שליט"א עיין בכל הציורים ור' ברוך נחשון הסביר את תוכנם.

בכניסתו לבנין, הניח כ"ק אדמו"ר שליט"א את ידו הק' על המזוזה ואמר לר' ברוך נחשון:

עכשיו תהי' אתה מורה הדרך.

בחדר הכניסה היו כמה ציורים, כ"ק אדמו"ר שליט"א התבונן בכל אחת מהן אך התעכב במיוחד ליד שלוש מתוכן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: **אתה ציירת הכול?**

ר' ברוך נחשון: כן.

ר' ברוך נחשון הראה לכ"ק אדמו"ר שליט"א את אחד הציורים באמרו שהוא קרא לציור 'דמעה האחרונה' (היינו שכל הדורות הורידו דמעות ובדורנו יורדת הדמעה האחרונה).

כ"ק אדמו"ר שליט"א: **למה עשית כל כך [הרבה] דמעות?**

ר' ברוך נחשון: במשך כל הדורות הורידו את הדמעות, אבל צריך שיהי' דמעה אחרונה שלנו – אין יותר דמעות.

אח"כ התבונן כ"ק אדמו"ר שליט"א בציור 'אסיר ציון' בו נראה איש של אש עומד על אדמה של קרח, ועיניו מצפות לפדות.

לאחר מכן התעכב כ"ק אדמו"ר שליט"א על יד ציור בשם 'התורה והמצווה' בו כתובים מילות פסוק המתאר את קירבת התורה אל כל אדם, ואז עלה לעבר הקומה הראשונה בה הייתה התערוכה.

במסדרון הכניסה היו כמה רישומים של עט בשחור לבן, ליד כמה מהציורים שהציגו את נופי ארץ ישראל מערים שונות התעכב כ"ק אדמו"ר שליט"א, ליד הציור המתאר את נוף העיר שכם

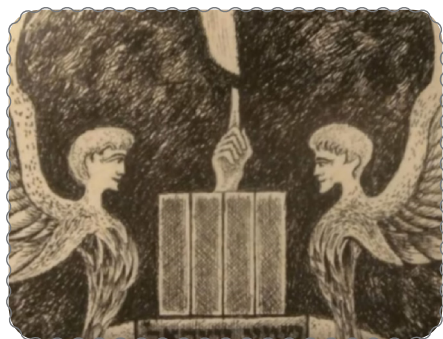
שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א את ר' ברוך נחשון מדוע אינו כותב ליד הציור מה נראה בו. כשהלה ענה שציור זה הוא שכם, שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א האם הציור מתאים במציאות לשכם, והנ"ל הראה לכ"ק אדמו"ר שליט"א את הפרטים בעיר (הר גריזים, שרידי העיר העתיקה, ובנין בראש ההר המיוחס לציון קבורת שכם בן חמור).

כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א מצביע לעבר הציור של התפילין

בתרשים בשם תפלין דמארי עלמא היתה צורת אצבע

היוצאת מהתפלין של הקב"ה כלפי ישראל, ומהתפלין של ישראל כלפי הקב"ה לסמל שבתפלין של כל אחד כתוב שבחו של רעהו. כ"ק אדמו"ר שליט"א הצביע לעבר הציור והעיר בנוגע לצורת היד שלמעלה שזו הגשמה.

"אין זה סמל של אצבע - זה אצבע ממש!"

ר' ברוך נחשון: זו בעי' אחת, והבעי' השני' שהיתה לי - זו הבעי' ההלכתית שהיתה לי, רציתי לעשות אצבע כנגד אצבע ואז עשיתי אצבע כביכול, יש עוד מקום שיש שמה את הבעי' הזאת וזה הפתרון שאני מצאתי לעצמי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: מה הבעי'?

הנ"ל: אני לא רציתי לעשות הגשמת אלוקות - מה שהם עושים, אז לכן עשיתי את הענין של 'אצבע שקופה'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אני מבין מה כתוב - מה הבעי'?

הנ"ל: אני רציתי להראות שעם ישראל כביכול מצביע אל הקב"ה והקב"ה מצביע עלינו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: נו.

הנ"ל: אז לא רציתי לעשות יד ממש עם בשר ודם, אלא רק לעשות כביכול, מה שנקרא "שקוף", שיהי' רק באופן של "סימבול", אז זה הפתרון שאני מצאתי. אולי זה לא לפי ההלכה אבל זה מה שאני עשיתי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: מה הוא בזה שעושים "סימבול" - זה [עדיין ממש] אצבעות?

הנ"ל: שאחד מצביע כלפי השני - זה מה שרציתי להראות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אבל אין זה סמל של אצבע - זה אצבע ממש!

הנ"ל: אני מבין.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: לא אותו אצבע? מהו החילוק בין האצבע הזו (הראה על אצבעו הק') והאצבע הזו (הראה באצבעו על האצבע בציור)?

הנ"ל: זה לא חי, זה לא מלא עם גידים ועצמות, אני חשבת שאולי זה הפתרון הנכון.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אבל אין זה סמל.

הנ"ל הראה לכ"ק אדמו"ר שליט"א עוד ציור, וכ"ק אדמו"ר שליט"א העיר (על היד שיוצאת מהתפלגין של ישראל כלפי הקב"ה בציור הנ"ל): מה שאני רואה שצריך להסיר כאן האצבע הששית (וחיך). יש כאן שש אצבעות.

הנ"ל: זה בסדר גמור, אני באמת לא ספרתי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א הראה פעם נוספת על היד ואמר: יש כאן שש אצבעות, וישנם ברואים כאלה (בחיוך) אבל עם ישראל הם עם כפי שהקב"ה רצה... ובמילא חמש אצבעות כאן, (ואד"ש הצביע כלפי ציור היד היורדת מלמעלה ואמר): וישנו גם כאן חמשה אצבעות...

על הציור הנ"ל הי' כתוב הפסוק "ומי כעמך ישראל גו'", והעיר כ"ק אדמו"ר שליט"א לגבי המילה "ישראל": אבל אצל הכי' ("כישראל") יש אמנם כאלו שכותבים הכתוב בלי כ', אבל אדמו"ר הזקן כותב בכי'.

בציור הנ"ל נראו "כרובים" על התפלגין של ישראל ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א בנוגע לפנים של הכרובים: ... צריך להיות צורה של תינוקות, זאת אומרת בלי זקן, וגם הפנים בכלל [צריכות להיות] לא של מבוגר אלא של תינוק (שהרי כתוב שהיו לכרובים פנים כשל תינוק), וגם כן הכנפיים צריכות להיות סוככות על הארון - לשון הכתוב הוא כנפיהם סוככות על הארון, בין למעלה ובין מלמטה.

הנ"ל הראה לכ"ק אדמו"ר שליט"א ציור בשם "אחוות בני שם" והסביר שזהו חלום בו יהודים וערבים מתפללים באחוה במערת המכפלה, היהודים לכיוון הכותל והערבים לכיוון מקום אחר, והוסיף שהיום מרביצים שם מכות והחלום הלך...

כשניגש כ"ק אדמו"ר שליט"א לציור בו נראה "כינור" העיר בנוגע לנימין: כאן זה ששה מיתרים, לפי מה שכתוב בתהלים יש להיות שבע או עשרה, לפעמים כתוב ארבעה, [בכל מקרה] לא ששה².

בציור של התפלגין הנ"ל נראה הבית של התפלגין של ראש כשבו הפסים בין ד' הבתים נראים רק מהצד, ולא מלמעלה, והעיר כ"ק אדמו"ר שליט"א שצריכים לשרטט את פסי ההפסק בין הבתים גם מלמעלה:

1) היינו בסיודורו בתפלת מנחה דשבת. וראה סה"מ מלוקט ח"א ע' תיג הע' 2: כ"ה ("כישראל" בכ"ף) בשמואל ב ז, כג (משא"כ בדברי הימים א יז, כא). וכצ"ל במנחת שבת - ראה שער הכולל שם [פכ"ט] אות, ו מפע"ח שער השבת פכ"ג. וראה לקוטי לוי"צ לזח"ג ס"ע שכב ואילך.

2) ראה ילקוט תהלים פרק ל"ג.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: זה צריך לסמן, הראש. הבתים [צריכים להיות נפרדים] גם למעלה וגם למטה.

על הציור הנ"ל אמר ר' ברוך נחשון: את זה כנראה עשיתי באמצע הזמן של המלחמה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: של יום הכיפורים?

הנ"ל: כן.

כשראה ציור בו מתואר כל העולם באופן חשוך והקליפה מתגברת, ומוסלמי עומד על מגדל, ויהודי עומד בצד (למטה) עם נר, אמר: צריך להיות שהוא [היהודי] יהי' למעלה.

ר' ברוך נחשון: יבוא הזמן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: צריך להתחיל בזמן הגלות.

כשראה ציור בו נראית "לבנה אדומה", אמר: אני לא עוסק בתכונה, אבל לא יכול [להיות] שהלבנה תהי' בצורה כזו במציאות.

ר' ברוך נחשון: זה יכול להיות גם שקיעת השמש.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אז צריך להיות עננים. לא אכפת לי אם זה הלבנה אבל בכל אופן צריך להיות בצורה שהיא גם כן במציאות כך.

והמשיך כ"ק אדמו"ר שליט"א לגבי הציור של היהודי והמוסלמי: אין צריך לחכות כיון שנמצאים בחודש כסלו, אולי תצייר כאן היהודי (הצביע לעבר קצה העליון השמאלי של התמונה...) שיהי' למעלה מהמוסלמי.

הנ"ל: בקרוב ממש, השבוע [אתקן את הציור].

כ"ק אדמו"ר שליט"א: בכל אופן... איך שלא יהי' שיהי' לכאן או לכאן אבל בכל אופן - למעלה גם במקום, גם בגשמיות.

הנ"ל: עוד השבוע, בעזרת ה'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א ניגש לדלת סגורה ושאל: מה יש כאן? ואמר הנ"ל: אלה הדברים הנוראים שלא רציתי לתלות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: לא רציתי?

הנ"ל: לא נמצא מקום, ושמתי אותם בצד, יש פה כל מיני דברים, אם אני יוכל להיכנס אני אראה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס פנימה לחדר הקטן והביט על הציורים והנ"ל הסביר על אחד

הציורים.

באחד הציורים בחדר הי' מצויר את אנשי אשור עובדים (וכנ'ל שלא הי' כתוב ליד הציור מהו התוכן).

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אצל הציירים של מצרים הי' חוק לצייר (הראש) כאן והגוף במקום ההוא.

הנ"ל: להבליט את זה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: איני יודע הפירוש אבל כך הוא המנהג שלהם בכל ציור של מצרים, שחלק החזה הם מציירים כנגד הרואה כמו כאן (הראה על הציור), ולא כמו כאן, שהפנים כמו שהוא כאן והרגלים כאן אבל חלק זה (החזה) הם מציירים באופן כמו איש הזה (הראה על הציור). זהו מהסימנים שזהו מצרים, על כל פנים לשיטתם. וכיון שכאן ההדגשה שזה מצרי צריך להיות החזה [כוננתו הק', שבציור שעשה היו שני אנשים, אחד צויר עם כל הגוף נגד הרואה, ואילו השני פניו ורגליו להצד משא"כ החזה (כמו שציירו הציירים המצריים)]. ומכיון שהם מצריים הי' לו לצייר שני האנשים באופן זה].

הנ"ל: זה מדבר על אשור.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: זהו אשור?

הנ"ל: כן, זה אשור.

הנ"ל הראה לכ"ק אדמו"ר שליט"א ציורים שעשה ע"פ פירושים של הרבינו בחיי: ציור המתאר את הקרבת המלח עם הקרבנות וציור שמתאר את נח, אברהם אבינו, יוסף ומשה

רבינו שבזכות ששמרו את הברית זכו לשכר.

ליד ציור נוסף בו נראים הכרובים אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: יש כאן הבעי' שוב של הכרובים - עם הפנים שזהו איש מבוגר והכנפיים הם למעלה ולא למטה.

ליד ציור הכרובים הי' ציור בו נראה אדמו"ר הצמח צדק בנר (ונראה כמו נר של קרח שהקרח נמס ומוקף באש) ואמר הנ"ל: רגע לפני הגאולה, לפני סוף הגלות, וממנו יוצא אור שמאיר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אבל זה הרושם של קרח שזה נמס (כבר).

הנ"ל: כך צריך להיות. זה הייתה המחשבה תחילה שזה רגע לפני הגאולה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א חזר לענין של הכרובים בציור ליד ואמר: זה לא כמו הכתוב, אבל זה מסתמא מחסרון ידיעה מהכתובים ומאמרי רז"ל... החסרון יותר גדול [מפני] שכל הנוצרים מציירים באופן כך - הכנפיים.

שאל הנ"ל: ואיך זה באמת צריך להיות?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: סוככים על הכפורת - כתוב מפורש בתורה!

הנ"ל: הם מכסים עליהם מלמעלה?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: למטה...

הנ"ל: אני לא הבנתי, אני מאוד ישמח לשים אותם מלמעלה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כמו שכתוב - סוככים בכנפיהם על הכפורת. וכאן הם לא רק למעלה מהכפורת, אלא על הכפורת גופא בהמעל גופא בהחלק הכי עליון, וכפי שאמרתי שכאן חסרון נוסף שזהו שיטת הנוצרים למה הם מציירים באופן כך. צריך להיות "פניהם איש אל אחיו", ככתוב, אבל לא באופן שזקוף אלא למטה יותר והעיקר שהכנפיים צריכים להיות באופן יותר למטה - סוככים על הכפורת.

הנ"ל הראה לכ"ק אדמו"ר שליט"א ציור בשם "שלוש גאולות" בו נראים אברהם אבינו כשיוצא מאור כשדים ומשה רבינו כשיוצא ממצרים ויהודי יוצא מרוסי' וכולם הולכים לכיוון ירושלים, וכן ציור המבטא את היחס העוין של הערבים השכנים ליהודים.

אח"כ כ"ק אדמו"ר שליט"א ניגש לכמה תמונות ושאל: מה יש כאן?

הנ"ל: מה שישנו בפנים חלק מהדברים זה לא שלי זה מושאל...

כ"ק אדמו"ר שליט"א: יש כאן כמה שקנו?

הנ"ל: כבר מזמן.

שני הציורים של כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א, בשמאלי נראה הרבי רכוב על חמור לבן

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אזי צריך לפרסם שאתה מוכר אותם. השאר על כל פנים. יש גם כן מחיר קבוע גם כן בדולרים?

הנ"ל: כן אבל אנשים התעלפו אז אני לא רוצה פשוט להזיק לאנשים בבריאות שלהם... כמה אנשים פה שאמרת להם מחירים אז התעלפו כמעט ואני לא רוצה לפגוע בבריאות שלהם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוך): צריך לעשות מודעה שזהו רק לאנשים בריאים... אבל לפרסם על כל זה בהקדם, וצריך להיות גם מחירון. ולהדפיס המחירים.

הנ"ל: אז אני ירשום את זה, עוד לא עשיתי את הדבר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: זה הכל מה שיש? אין ציור אחד של חסיד ורקוד.

הנ"ל: יש.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: איפה?

הנ"ל הראה ציור בו נראה אחד מלובש בכתר ורקוד.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: זה נראה כמו שהוא [הולך עם] כתר! להכתיר את המלך או מלאך או את עצמו, אבל אין שום ריקוד.

הנ"ל: ריקודי שמחה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אבל זה נראה שהוא הולך בדרכו והולך עם הכתר למישהו הנמצא שם.

הנ"ל: אבל מי שמסתכל בתמונה מבין.

הנ"ל הראה לכ"ק אדמו"ר שליט"א ב' ציורים של כ"ק אדמו"ר שליט"א: ציור של כ"ק אדמו"ר שליט"א מוקף בטבע וכתוב 'והי' כעץ שתול על פלגי מים', ועוד ציור של משיח (ובציור נראה כ"ק אדמו"ר שליט"א) 'עני ורוכב על החמור', וחייך כ"ק אדמו"ר שליט"א ועשה עם ידו הק' בתנועה של ביטול.

אח"כ אמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א: על כל פנים יש לך עוד זמן. תעשה כמה ליטוגרפיות. אח"כ הראה על תמונה נוספת, ושאלהו כ"ק אדמו"ר שליט"א: זה הציור של חומות ירושלים?

הנ"ל: כן. זה לא מדויק, זה קומפוזיצי'.

לאחר שהביט בעוד כמה ציורים אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: [חסר קצת] מתוך שמחה וטוב לבב.

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לרחי"ק: .. מאכן א קטלוג מיט די פרייזעס, און דער עיקר איז אז ער מאכן א ציור פון אזוי חסידיש טאנצן [= שיעשה קטלוג עם המחירים (של התמונות), והעיקר הוא שיעשה ציור של איך חסידים רוקדים].

הנ"ל: אני רציתי לכתחילה לנסוע מעיר לעיר לא על מנת למכור אלא על מנת להראות את זה לפני שזה מתחיל להתפור, ובודאי יכנס פה ושם משהו שיכול להחזיק את המשפחה אבל העיקר בשבילי הי' לעשות דברים רבים ושונים כדי שאנשים יראו את זה ויקבלו משהו בענייני יהדות, ולכן אני כל כך הצטערתי שלא יכולתי ללכת בזמן הזה ולהגיע לכמה וכמה מקומות, ו[במקום זה] הייתי שקוע במקום הזה בלבד.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: בודאי בי"ט כסלו יהיו כאן מכמה ערים, מארה"ב ומדינות אחרות. אם תסתדר כאן שיהי' מסודר, אזי אפשרי בודאי יסדרו שהכל יהי' מחדש, שיבקרו כאן ואז יהיו מוכנים ליטוגרפיות וציילומים, ויכול כל אחד לקנות ולקחת למקומו, ובפרט שכדאי שיהי' איזה ביאור, על כל פנים ביאור קצר בתוכן הציור, וכן מה טוב ליתן למסקנא בהנוגע לקיום מצוות מעשיות.

הנ"ל: כן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: מקום שמצויר תפילין, ציצית, נרות שבת וכיו"ב.

הנ"ל: נעשה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בהברה ספרדית):

כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א מביט בחיור על הציור בו מופיע דיוקנו

מצוות מעשיות.

הנ"ל: לבאר את הדברים, זה וודאי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: לבאר את תוכן הציור בכדי שיבין [יובן], והעיקר שאח"כ יהי' משהו שמקשר ציור מסוים למצוות מסוימות כמו תפלין, ציצית, כשרות, נרות שבת, שופר. אבל העיקר שיהי' גם כן המחיר, ויהי רצון שכל זה יהי' בהצלחה.

אח"כ שאלו כ"ק אדמו"ר שליט"א: בכל הציורים לכתוב "חברון" וכאן לא, אבל ציור אחד כתוב "קרית ארבע".

הנ"ל: פה ושם, מעט מאוד. אני כותב בדרך כלל חברון.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: צריך שיהי' כתוב "חברון".

הנ"ל: זה בדרך כלל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: בציור אחד כתוב "קרית ארבע".

הנ"ל: זה ממש מיוחד, בדרך כלל חברון.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: תודה רבה על הנחת רוח, ויהי רצון שיהי' בהצלחה הולכת וגוברת.

בשעה 4:30 לערך הלך כ"ק אדמו"ר שליט"א בחזרה ל-770. כשנכנס הביט ב"זאל". קודם שנכנס לחדרו הק', בגן עדן התחתון, קרא לר' ברוך נחשון ודיבר איתו שם כ-15 דק'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לו שהציורים שעשה (שהם מראים על ענינים רוחניים) יעשו אותם כמו שהם בגשמיות הדברים, שהרי לעתיד לבוא יהיו כל העניינים בגשמיות כפשוטו, ואין מקרא יוצא מידי פשוטו.

הנ"ל שאל אם להמשיך בעבודה עם אחד שעוסק איתו בפרנסה וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לו שימשיך איתו.

אח"כ אמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א: הרבה דורות עברו וחוש הציור בקדושה עדיין לא נתקן, ואתה תתקן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א שאלו אם בהיותו כאן צייר כמה ציורים, וענה בשלילה, והסביר שזה מפני שהי' מרה שחורה, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שיעשה תמונה מציור של מרה שחורה...

[ר' ברוך עצמו סיפר, שלפני כמה שנים אמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א שנשמתו היא של צייר שחי בימי הביניים שלא עשה את ציוריו לפי היהדות, וכעת תפקידו לצייר עניינים של יהדות].

והתנחלתם את הארץ

סקירה מרתקת על יחסו המעודד של כ"ק אדמו"ר מלך
המשיח שליט"א למפעל ההתנחלויות בחברון ע"י ר' ברוך
נחשון, סב הכלה

לאחר שחרור עיר האבות חברון במלחמת ששת הימים,
הוקמה בעיר התיישבות יהודית | סקירה מיוחדת ומרתקת על
יחסו החם והמעודד של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
למפעל ההתנחלות בעיר חברון | **בשילוב עובדות ומסמכים**
בפרסום ראשון

מלחמת ששת הימים שהתרחשה בארץ הקודש, השאירה את העולם כולו בתדהמה. בניסים גלויים, ניצח צה"ל בפחות משישה ימים את צבאות ערב שסגרו בטבעת מאיימת מכל עבר, וכבש שטח הגדול פי כמה מהשטח שהיה בידי עם ישראל ערב המלחמה, וניצח נגד כל הציפיות את כל מדינות ערב.

מיד לאחר המלחמה נפתחה המערכה הגדולה על שלימות הארץ. ממשלת ישראל ניסתה בכל כוחה לתת את השטחים שנכבשו, עוד לפני שדרישה כזו הוצגה על ידי הערבים.

הרבי שליט"א מלך המשיח, מיד לאחר המלחמה, החל להילחם בכל התוקף נגד הרעיון האווילי לוותר בהינף יד על הנס הגדול, ולהפקיר את ביטחונם של מליוני היהודים המתגוררים בארץ ישראל. הרבי שליט"א מלך המשיח קרא בכל התוקף שאסור לוותר על אף שעל מארץ ישראל.

עם הזמן החל להתפתח מפעל ההתיישבות ביהודה ושמרון, חבל עזה וחצי האי סיני. במהלך השנים גירשו ממשלות ישראל השונות את היהודים שהתגוררו בעזה וסיני, אך ההתיישבות העיקרית היא בשטחי יהודה ושמרון, בהם מתגוררים כיום למעלה מארבע מאות אלף יהודים.

הרבי שליט"א מלך המשיח עודד במרץ את ההתיישבות היהודית בשטחים אלו, וקרא ליישב את כל השטחים ששוחררו. בשורות הבאות נעשה ניסיון ראשוני לסקור את יחסו המיוחד של הרבי שליט"א מלך המשיח להתיישבות, ועל הסיוע הרב שהעניק לה.

ליל הסדר בחברון

זמן מה לפני חג הפסח ה'תשכ"ח, פחות משנה לאחר מלחמת ששת הימים, הגיעה קבוצה של כ-100 יהודים, בראשותו של הרב משה לוינגר, אז רב היישוב נחלים, למלון פארק במרכז העיר חברון, סמוך למערת המכפלה. ליל הסדר אותו ערכו היווה את תחילתה של ההתיישבות היהודית בחברון, ובהמשך בכל יהודה ושמרון.

מתנחלי חברון קיבלו אבטחה מצד ממשלת ישראל, ואף זכו לתמיכה מכל קצוות הקשת. סב הכלה, הרב ברוך נחשון, אחד מראשוני המתישבים בחברון, זכה לקבל מהרבי שליט"א

ברוך נחשון (מימין לרב לוינגר)
בחברון

מלך המשיח מכתב "כללי-פרטי" בימים הסמוכים לחג השבועות ה'תשכ"ח, חודשיים ימים לאחר ההתיישבות בעיר, בו הוא מעודד אותו ואת שאר המתנחלים:

"ויה"ר שירבו – הוא וחבריו ש"י שבחברון – בתורה (הנגלה והחסידות) ובתפלה ברעו"ד [= ברעותא דליבא] בעיר האבות שע"ז יבססו כיבושה ברוחניות

וככתוב לעיל זוהי ג"כ הדרך לבטל המונעים מבית לכיבושה לצמיתות כפשוטה (כי מונעים ולוחצים מבחוץ אין – לע"ע עכ"פ – כי אם קול עלה נדף). שהרי מתקרב קץ גלותנו, גלות אחב"י שבאה"ק ת"ו ובחול"ל גם יחד" (צילום המכתב נדפס לעיל ע' 48).

ולעהיר ממכתבו של הרבי שליט"א מלך המשיח למר אריאל שרון מי"ב אלול ה'תשכ"ח (המובא בהרחבה להלן), בו כותב "מובן שבתוך המתנחלים (למרות עמדת החוגים האמורים לעיל), נמצאים כמה חב"ד'ניקים (מהם בגלוי ומהם בסתר)", שהכוונה בזה כנראה היא על משפחת נחשון.

בעיתון הצפה מחודש סיוון ה'תשכ"ח מדווח על שיעור תניא שנפתח בחברון, ונמסר על ידי הרב איסר קלונסקי, שסבו היה מרבני קהילת חב"ד בחברון.

הממשלה מתחילה לסגת

בניגוד לרושם הראשוני שנוצר, החלה ממשלת ישראל להצר את צעדיהם של המתנחלים, והם הורשו לשהות במשך מספר שנים בתנאים קשים ביותר בתוך בניין הממשל הצבאי בחברון. במכתב מי"ג מרחשוון ה'תשכ"ט כותב הרבי שליט"א מלך המשיח לרב משה צבי סגל: "לצער הכי רב ולבשתנו – לעת עתה עכ"פ – רבו המשמאילים על המימינים ומאמינים וד"ל. ובודאי ידוע לו ג"כ ע"ה הגבלות וכו' שהגבילו את אלו "שהעיוז" להתנחל בחברון. ואין להאריך בדבר המצער ועד לאחת".

בי"ב אלול ה'תשכ"ח כתב הרבי שליט"א מלך המשיח מכתב חריף למר אריאל שרון, אז אלוף בצבא. במכתב כותב לו הרבי על הגבלת ההתיישבות בעיר העתיקה בירושלים, ומשליך מזה על המצב בחברון:

"באם כך הוא המצב בנוגע לירושלים עיר הקדש, על אחת כמה וכמה – עד כמה גרוע המצב בנוגע לחברון, שאך ורק ערבים יושבים בה ולא היתה מעולם מקום למקדש וכו', והישוב

הערבי בה הוא מבוסס ומפותח ועל פי השמועות – גם מהודר, שכל זה מחזק עוד יותר העמדה האמורה לעיל. – למרות האמור חקרו ודרשו ע"ד האפשרויות בנוגע ליסוד ישיבה וכו'. וקבלתי מענה ברור, אשר "מוטב לי" להתענין ע"ד ישיבה בירושלים מאשר בחברון. מובן שבתוך המתנחלים (למרות עמדת החוגים האמורים לעיל), נמצאים כמה חב"ד'ניקים (מהם בגלוי ומהם בסתר), ובודאי ידוע גם למר ע"ד מעמד המתנחלים ומצבם שם, שלא רחוק הוא ממצב אסירים וכו' וכו'. והסברה ג"כ כנ"ל, מבוססת על "הצדק והישר". והבסיס המשותף לכל תופעות אלו הוא – מה יאמר העולם "הגדול" וכו' וכו'. וכפי שדברנו בעת ביקורו של מר כאן.

ולדוגמא, באם – "הי' לא תהי'" – יהי' סכסוך בין נער ישראלי ונער ערבי בחברון, וכיון ששם רבו הנערים הערבים על בני ישראל אפשר שהי' לא תהי' יספוג הנער הישראלי מכות וכו'; לצד מי, לפי דעת מר, תעמוד המשטרה הישראלית הצבאית הנמצאת במקום? ובפרט אם יבוא ראש העיר (שכמדומה הי' לו חלק בפרעות והפוגרום בחברון ל"ע ול"ע) ויריס קול רעש וצעקה על הפרובוקציות של בני ישראל וכו' וכו'.

חידוש היישוב התב"די בחברון

האפשרויות להקמת ישיבה חב"דית בחברון, עליה כותב הרבי במכתבו למר שרון, מפורטת בהתכתבות מרתקת בין משרדי הממשלה.

בי"ג אדר ה'תשכ"ח, עוד קודם ליל הסדר המפורסם, שלח שר העבודה דו"ח לראש הממשלה אשכול עם הצעות להקמת יישוב יהודי בחברון. השר מפרט שלושה קבוצות אשר ביקשו לעלות ולהתיישב בחברון: קבוצתו של הרב משה לוינגר, זו אשר התיישבה בסופו של דבר, קבוצה חרדית מטעם אגודת ישראל, ו"30 בני ישיבה במילנו איטליה, בראשותו של הרב גרליק, אשר עם הינתן אור ירוק מטעם הממשלה יעלו ארצה לפי צו מפי הרבי מלובביץ' למטרת התיישבות בחברון. ענין זה יתואם עם מר שלמה זלמן שרגאי או מר ברוך דובדבני".

בכ"ח אייר ה'תשכ"ח שלח מר שלמה זלמן שרגאי, נציג הסוכנות היהודית באיטליה, מכתב אל ראש הממשלה דאז, מר לוי אשכול, בה הוא שוטח בשנית את רעיון הקמת הישיבה בחברון, ונותן פרטים נוספים על הוראתו של הרבי שליט"א מלך המשיח:

"לפני מספר חודשים פנה אלי הרב גרליק, נציג הרבי מלובאביטש במילנו ור"מ הישיבה שם, שהרבי מלובאביטש רוצה להקים בחברון ישיבה של שלושים תלמידים מארה"ב (חלק מהם זוגות צעירים) בשני תנאים:

- א. שזה ייעשה בהסכמת ממשלת ישראל;
- ב. שממשלת ישראל תושיט את העזרה הדרושה כדיור לתלמידים ולר"מים, ובמקום

לישיבה.

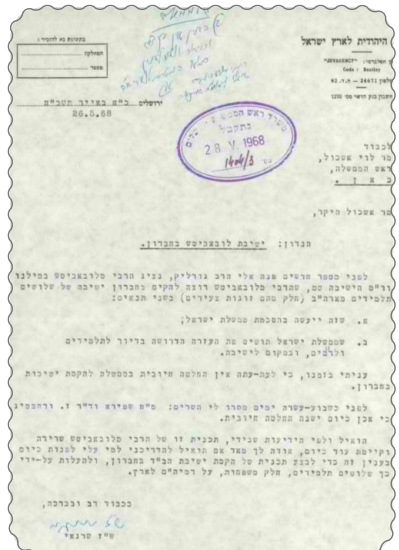
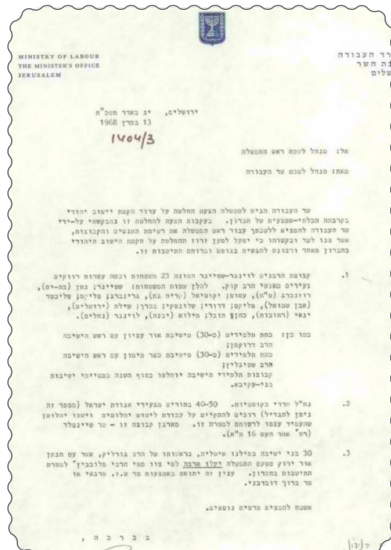
עניתי בזמנו כי לעת-עתה אין החלטה חיובית בממשלה להקמת ישיבות בחברון. לפני כשבוע-עשרה ימים מסרו לי השרים: משה חיים שפירא וד"ר רוח ורהפטיג, כי אכן כיום ישנה החלטה חיובית.

הואיל ולפי הידיעות שבידי, תכנית זו של הרבי מלובאביטש שרירה וקיימת עוד כיום, אודה לך כן ותואיל להדריכני למי עלי לפנות כיום בענין זה כדי לבצע תכנית של הקמת ישיבת חב"ד בחברון, ולהעלות על ידי כך שלושים תלמידים, חלק משפחות, על ר"מיהם לארץ."

מכתב דומה נשלח גם אל שר הפנים, משה חיים שפירא. שרגאי שלח מכתב נוסף גם אל הפרזידנט זלמן שז"ר, וביקש ממנו לסייע: "מצ"ב העתק מכתבי לשר שפירא בעניין ישיבה בחברון, לפי הצעתו של הרבי מלובאביטש שליט"א.

כי להחיש את הדבר, אני מציע שגם אדוני הנשיא ימליץ בפני ראש הממשלה על כך, ולבקש ממנו להטיל על מישהו לטיפול דחוף."

שבועיים לאחר מכן שיגר מנהל לשכת ראש הממשלה מר אביעד יפה מכתב תשובה למר שרגאי: "הענין עדין בבירור מוקדם ונשוב אליו במועד מתאים, לצעירי חב"ד, אומר ראש הממשלה, כי היה מציע ביתניים שיעלו לירושלים העתיקה", ובכך, יודה התכנית מהפרק.

מתנחלי חברון לא אמרו נואש, והמשיכו לנסות להביא להקמתה של ישיבה חב"דית בחברון. בדיווח בעיתון "הצפה" מתחילת חודש כסלו ה'תשכ"ט, מסופר על אסיפה שנערכה ובה החליטו, בין היתר, לפנות לרבי שליט"א מלך המשיח ולבקש ממנו להקים ישיבה וקריה למגורי משפחות חב"דיות בחברון.

בשנת ה'תש"ל כתב הרבי שליט"א מלך המשיח לחבר הכנסת מרדכי סורקיס: "בודאי ידוע לך – שמלפני כשנתיים התחלתי לבקש ע"ד חידוש התנחלות חב"דית בחברון (למיעוטי ההצעה בדגבולותי דוקא – מעין הסכם והכשר השיטה ד"רצחת וגם ירשת" כפשוטו ממש) – כמובן, בלי תוצאות, אבל לא אמרתי נואש".

בל' תשרי תשל"ט נכנס ליחידות אצל הרבי שליט"א מלך המשיח סב הכלה ר' ברוך נחשון. בין שאר הנושאים שהעלה היה בקשה להקים ישיבה בבניין שלו בחברון, ליד מערת המכפלה. הרבי שליט"א מלך המשיח השיב לו שבגלל שמדיניות הממשלה היא לא ברורה, עד כדי כך שכאשר יהודים ניסו להיכנס זמן מה קודם לכן לבית הכנסת 'אברהם אבינו' בחברון הם פונו בכוח, הרי צריך להיאזר בסבלנות עד שיהיה אישור רשמי לכך.

במהלך השנים צצו תוכניות נוספות לשיכון חסידי חב"ד בעיר חברון, עליהם יפורט בהמשך.

הקמת קריית ארבע

לאחר שמתנחלי חברון קבעו עובדות בשטח, החלה ממשלת ישראל בניסיון למצוא פתרון ל"בעיה" שנוצרה. לאחר דיונים ארוכים החליטה הממשלה להקים בסמוך לחברון יישוב יהודי, שיקרא "קריית ארבע".

בסוף שנת ה'תשכ"ח, עוד לפני שפורסמה החלטת הממשלה בנושא, פנה אל הרבי שליט"א מלך המשיח מר יגאל אלון, אז סגן ראש הממשלה והשר הממונה על השטחים ששוחררו במלחמת ששת הימים, בבקשה להורות לחסידי חב"ד להתיישב ביהודה ושומרון בכלל, ובחברון בפרט. הבקשה הועברה במברק אל מר צבי כספי, שכינה כקונסול לעניינים יהודיים בקונסוליה הישראלית בניו יורק.

מר כספי הגיע ליחידות אצל הרבי שליט"א מלך המשיח, והביא לו את מברקו של אלון. הרבי עיין במברק, והשיב, כי על אף שלחב"ד ישנם שורשים עמוקים בחברון, הוא לא יכול להורות לחסידים להתגורר שם. "אתם הרי תעשו בחברון כמו 'נצרת עילית'", אמר הרבי שליט"א מלך המשיח, "הערבים יוסיפו להתגורר בעיר עצמה, ואילו היהודים יאלצו להתגורר מחוצה לה".

תשובה דומה אמר הרבי שליט"א מלך המשיח בשנת ה'תשל"ג למר אליעזר שמואלי.

שמואלי היה איש חינוך מפורסם וסמנכ"ל משרד החינוך. בעקבות קשריו עם המוסדות

בכפר חב"ד, נשלח אל הרבי שליט"א מלך המשיח על ידי יגאל אלון, ששימש אז כשר החינוך, עם הצעה מרתקת: בניית קריית-ענק בחברון, שתכיל אלף משפחות של חסידים חב"ד מהארץ ומחו"ל, במימון הממשלה.

הרבי הקשיב לתוכנית כולה, ואז שאל האם החסידים יתגוררו בחברון עצמה, אך שמואלי ענה לרבי שליט"א מלך המשיח שכוונת הממשלה היא להקים את הקריה כשכונה של קריית ארבע.

"הרבי קם מכסאו" תיאר מאוחר יותר שמואלי בראיון שהעניק על ה"חידות", "הניף את שתי ידיו בהתרגשות ואמר בקול נסער: "הרצחת וגם ירשת?", לאמור, לא די שהערבים רצחו אותנו, הם גם ירשו את בתינו!".

במהלך השנים הבאות, זעק הרבי מספר פעמים על בניית קרית ארבע.

במכתב אל חבר הכנסת אליעזר לבנה, כותב הרבי שליט"א מלך המשיח בכאב עמוק על ההחלטה:

"עד עתה לא קבלתי ביאור, על כל פנים קצת ביאור, מה הי' ההכרח להחליט בפומבי בשיבת הממשלה ולפרסמה וכולי כשדובר ע"ד חברון, אשר ירשו בעוד זמן בנין דירות בשטח הסמוך לחברון: במלים אחרות הכרזה בשם כל העם היושב בציון אשר בחברון עצמה אסורה דירת בן ישראל! ומובן הטעם – כי שייכת היא לאלה היושבים בה עתה, ובסגנון התנכ"י "רצחת וגם ירשת", שהרי על ידי רציחה כפשוטה גורשו בני ישראל מעיר האבות. וה"נחמה" שבהחלטה האמורה, כפי שהביאו לי הבשורה ע"ד הנצחון הגדול בהחלטה זו, שהחליטו סוף סוף ליישב יהודים מחוץ לחברון, הרי מלכתחילה ידעו שגם בזה זקוקים יהיו לקבל אישור מכמה מעצמות, ובעיקר מוואשינגטון והסטייט דפארטמנט (משרד החוץ), אשר מנהגו הוא שכל הויתורים מצד ישראל מתקבלים תיכף ומיד ואין שייך בזה חזרה וחרטה, מה שאין כן תביעות ישראל דנים בהן בשקו"ט ארוכה וכו' וכו'. והרי יכלו לעשות זה בחשאי – וכמו בירושלים – ולא לקבוע ולפרסם האיסור שבחברון ומטעם כל השרים!

שאלתי שאלה האמורה לפני כמה וכמה שבועות, וכנ"ל עד עתה לא קבלתי שום הסברה. ואין להאריך בדבר המצער".

בשיחת ש"פ נח ה'תשל"א דיבר הרבי שליט"א מלך המשיח באריכות על הנושא: "שאלו אותי: מדוע התחלתי לדבר על ענייני שלימות הארץ ברבים דווקא? התירוץ על כך הוא פשוט - היות ועד עכשיו ניסיתי לפעול את העניין על ידי דיבורים בחשאי, וראיתי שאין בזה מועיל כלום - לכן לא היתה ברירה אחרת, אלא להתחיל לדבר על כך ברבים, שאולי על-ידי-זה יגיעו הדברים גם לאחרים, ובמילא אולי נוכל לפעול.

זו היתה טעות, כנראה, בנוגע לחברון, שקודם לא דיברו על כך ברבים, אלא פעלו בחשאי,

חבר הכנסת אליעזר ליבנה

וזה לא הועיל, והראי' - חוקקו חוק שליחודי אסור לגור בחברון! ורק אמרו של-240 משפחות מותר להתיישב בחברון, אך מיד עשו מפה היכן מותר להם לגור והיכן אסור; והמקומות שמותר ליהודים לגור - הם מחוץ לגבולות חברון!

שאלתי: היתכן?! כיצד מחוקקים כזה חוק שנותנים את חברון, עיר האבות, לערבים?! ואפילו אם הנכם רוצים לפעול שיהודים לא יגורו בחברון - מדוע לחוקק חוק שחתומים עליו כל השרים? היו יכולים לפעול זאת גם ללא חוק! כפי שאכן הי' בפועל, ששלחו אנשי-צבא כדי לגרש את כל היהודים החיים שם. לאחר כל העניינים שהיהודים עברו שם - המצב יכל להישאר כך (ללא חקיקה), ומדוע היו צריכים לחוקק חוק שאסור ליהודים לגור בחברון?

שלחתי לשם שליח קרוב, שישאל אותם: כיצד יתכן שמוסרים בידיים את חברון לערבים? והם ענו, שזה לא אמת, כי מותר ל-240 משפחות לגור שם.

שאלתי שוב: הרי המקום שהותר להם לגור בו, הוא מחוץ לגבולות חברון? וענו לי: מה זאת אומרת, הרי זה רק מהלך עשרה רגעים ממערת המכפלה.

שאלתי: מדוע הנכם מרמים?! - הרי יחד עם זה עשיתם מפה היכן מותר ליהודים לחיות והיכן לא - תסתכלו, אפוא, במפה ותראו שזה מחוץ לגבולות חברון; ומה המעלה בזה שזה רק מהלך של עשרה רגעים מחברון, הרי גם בארץ ישראל אפשר לעמוד על הגבול, ובמהלך של "רגע כמימרא" לעבור מארץ ישראל לחוץ לארץ?".

השליח עליו מדבר הרבי שליט"א מלך המשיח, היה חבר הכנסת מר אליעזר ליבנה, שהיה מראשי תנועת "ארץ ישראל השלימה". במכתבו של הרבי שליט"א מלך המשיח אליו, מפורטות סיבות נוספות נגד הקמת קרית ארבע:

"לכתבו של מר שאמרו לו שהדירות שיבנו הרי זה במרחק 10 דקות ממערת המכפלה, תמהני השייכות להבעייה אודותה אנו דנים, והיא האם ישנו חוק ממשלת ישראל האוסר על יהודי לבנות דירה בחברון? ומה שקבעו מקום מחוץ לחברון במרחק של 10 רגעים או פחות ממערת המכפלה, הרי אין זה משנה כלום.

עוד נקודה להוסיף בעניין, וזהו היסוד ליחס השלילי גם להסניף בחוק האמור שיבנו דירות מחוץ לעיר חברון, והוא בכמה פנים:

(א) קבלת סניף זה, הרי זה באופן אוטומטי מחייב קבלת כללות החוק, וד"ל;

(ב) הדגשה בבניית דירות דווקא מחוץ לעיר, שכל המשתתף בבניית דירה חוץ לעיר גם הוא נותן ידו להדגשה האמורה;

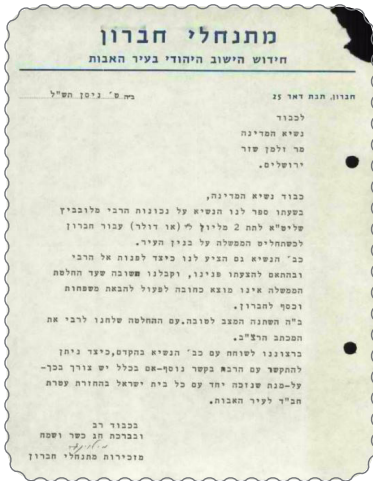
(ג) אלה הרוצים להשקיע דעת הציבור ולהרדימו ברמיזה או בלחישה שזהו על דרך שקרה בנצרת, שעל ידי שהתיישבו יהודים מסביב למושב הערבי סוף סוף העתיקו הערבים משם וכו' – אין זה בדומה כלל וכלל לחברון, וכמה טעמים, ומהם שני טעמים עיקריים, ראשית, ישוב הערבים בחברון מבוסס הוא, וכפי השמועה הם בערך 50,000 איש, עם כל הנוחיות וכו', שבהדירות הנבנות מסביב לא יהיה באופן כזה לא בכמות ולא באיכות; זאת אומרת, שאין כל תקווה אפילו באם היה רצון כזה אצל אלה הקובעים את הקו (שלעת עתה אין רצון כזה כלל וכלל) שיקרה בחברון מה שקרה בנצרת. והשנית, כאן ישנו חוק רשמי שנתפרסם בכל העולם כולו, וכנ"ל.

אף שכבר כתבתי, אבל מפני רציניות העניין אכפול עוד הפעם, שכדאי להזעיק דעת הציבור בעוד מועד שלא ימסרו את ירושלים עיר קודשנו לשתי הדתות וגם להבדיל וכו' וכו' לדת ישראל, כי אף שבאופן רשמי מצהירים שירושלים אינה בסוג הדיון, הרי לצערי הרב ולבשתנו החיפוש עתה הוא למצוא נוסח שלא ירעיש את דעת הציבור של בני ישראל בארץ הקודש, לכסות על המציאות שימסרו ירושלים העתיקה (כמובן מטעמי צדק ודימוקרטי ויושר וכו') לשלושה בעלים. והלוואי שהרעש עתה יקדם פני הרעה בעוד מועד ולא יבוא הנ"ל ח"ו וח"ו לפועל אפילו לא תחת מסווה שיד השלושה שווה בזה, או שהמטרה תהי' משותפת וכו' וכו' וכו', וככתבי, עדיין לא באו לידי מסקנה מהי הנוסחא שלא תשנה את המציאות המבהילה האמורה וביחד עם זה תתן האפשרות לבעלי התעמולה להדגיש שזה "הישג", מעין ה"הישג" הדפסקת האשע"י התעלה לביטחון עם הקודש בארץ-הקודש (שע"י "הישג" זה בטלו במחי יד ברגע אחד כל ההישגים של צה"ל על גדות תעלת סואץ) ומעין ה"הישג" של החוק האיום בעניין יהודי מיהו, שלפיהו גיור כלשהו ועל ידי מישוהו מבלי הבדל נעשה יהודי ושזהו הישג לדת ישראל וכו' וכו', וכדאי בזיון וקצף וצער וכאב לב".

עד להקמתה של קרית ארבע בשנת ה'תשל"א, המשיכו מתנחלי חברון להתגורר בתוך בניין הממשל הצבאי, בחברון עצמה.

הרבי מביטיח שתי מליון לירות לבניית חברון

בין המסייעים להתיישבות בחברון בכלל, ולקשר בין הרבי שליט"א מלך המשיח למתנחלים בפרט, היה הפרוידנט דאז, מר זלמן שז"ר.

במכתב שכתב הרב לוינגר אל הרבי שליט"א מלך המשיח, נחשפת עובדה מרתקת: "בהמשך למכתבנו הקודם מיום ז' כסלו תש"ל הגנו שמחים להודיע לרב על התקדמות נוספות: א. בפרסום הממשלה לעובדה שהממשלה מכינה תכנית מתאר לקריה רבתי בחברון. ב. בהחלטת הכנסת ע"י ועדת חוץ ובטחון שלה לאשר את החלטת הממשלה. נראה לענ"ד שיש שתי מעלות נוספות לעם הקודש ולארץ הקודש בכלל, ולעיר חברון בפרט – בשתי החלטות אלו של הממשלה והכנסת.

הגנו מצפים עתה להגשמת הבטחת שהועברה אלינו באמצעות נשיא המדינה לפעולה אחר החלטת הממשלה".

במכתב נוסף, הממוען אל הפרזידנט שז"ר, הוא מפרט על מהותה של ההבטחה: "בשעתו סיפר לנו הנשיא על נכונות הרבי מלובביץ שליט"א לתת 2 מליון ל"י (או דולר) עבור חברון לכשתחליט הממשלה על בנין העיר".

הרב אליעזר ולדמן, ראש ישיבת "ניר" בקרית ארבע, מספר כי הרבי התנה את העברת הסכום בהתייבות ממשלתית שחברון לא תפונה לעולם; ומשזה לא קרה, החליט הרבי שליט"א מלך המשיח שלא להעביר את הכסף.

חידוש היישוב היהודי

בכ"ח באדר תשל"ה נולד לרב ברוך נחשון ורעייתו שרה בן זכר. את ברית המילה לילד הם ערכו במערת המכפלה – תוך מסירות נפש, שכן הדבר היה אסור אז – ונקרא שמו בישראל אברהם ידידיה.

ארבעה חודשים לאחר מכן, בכ"ב תמוז, נפטר התינוק אברהם ידידיה בשנתו. אמו, תבחלט"א, גב' שרה נחשון תחי' – סבת הכלה, החליטה שמכיוון שהוא נולד בחברון ונימול בחברון, הוא צריך גם להיקבר בחברון. היתה זו החלטה אמיצה בהתחשב בכך שקבורת יהודים בחברון לא התרחשה מאז פרעות תרפ"ט.

הצבא סירב לאפשר את קבורת התינוק בבית העלמין היהודי, וחסמה את גישת הרכב ובו התינוק לעיר חברון. הגב' נחשון לקחה את גופת התינוק בידה, ירדה מהרכב, והחלה לצעוד

ברגל לכיוון בית העלמין. לאחר מספר דקות הליכה הודיעו לה החיילים ששר הביטחון אישר את קבורת התינוק בחברון.

מספר שנים מאוחר יותר, בחודש אייר ה'תשל"ט נכנסו קבוצה של נשים וילדיהן בראשות גב' שרה נחשון אל 'בית הדסה' בחברון - מבנה בבעלות יהודית מימים ימימה - והתבצרו במקום. ראש הממשלה דאז, מר מנחם בגין, הורה לא לפנות את הבניין, אך גם לא לאפשר ליהודים נוספים להיכנס אליו. על הבניין הוטל הסגר מלא, ואיפשרו רק הכנסה של אוכל ושתיה.

בשיחת י"ג תמוז תשל"ט, חודשיים לאחר כניסתם לבית הדסה, אמר על כך הרבי שליט"א מלך המשיח:

"בפרשתנו מסופר שבשעת מעשה היו נשים כאלו (בנות צלפחד) - נשים שחיבבו את הארץ ולא הסתפקו באמנם שצריכים לילך לשם - "עלה נעלה וירשנו אותה" - כפי שכלב ויהושע אמרו, אלא אף **תבעו** - "תנו לנו אחוזה" - רצוננו לעשות מהארץ שתהיה ארץ הקודש. ענין של נחלה ואחווה. שעל "נחלה" נפעל הענין של "ירושה שאין לה הפסק", שנמצאת היא ללא הפסק במצב אשר "ארץ אשר . . תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה".

בחודש תשרי ה'תשמ"מ שלחה הגב' נחשון מכתב לרבי שליט"א מלך המשיח עם דיווח מלא על הכניסה וההיאחזות בבית הדסה, ובסיומו שאלה עד מתי להמשיך ולהישאר שם.

אילו שר המבחין
דורך טוסל חברון

הגדרות: תקפת סוכה כמבנה ליד שטח המכפלה

במצבים כיינונן המרים מחסידי חב"ד שסובגים לקחת
על עצמם את היוזמה והאחריות לתקפת סוכה ליד שטח -
המכפלה, כמפתח לזכות במקרים יהודיים כמבנות ארבע
המנינים.

בטוח לעמל בריכתך וחיטודך לעצמם.
מפתח קודר חוסן - בנקשת לודו את שטח המכפלה.

ממרה ובמבור,
בטח מכפירת מתחללי חברון
ברוך גוממן

מבצע לולב בחברון

לקראת חג הסוכות ה'תשל"ט פנה הרב ברוך נחשון אל המושל הצבאי במכתב, בזו הלשון: "נמצאים בינינו חברים מחסידי חב"ד שמוכנים לקחת על עצמם את היוזמה והאחריות להקמת סוכה ליד מערת המכפלה, במטרה לזכות מבקרים יהודים במצוות ארבעת המינים".

לצער הרב, נענה הרב נחשון בשלילה, וסוכת ה'מבצעים' הוקמה ליד בית הממשל הצבאי.

את התשובה על מכתבה קיבלה הגב' נחשון בהתוועדות ו' תשרי ה'תש"מ. במהלך ההתוועדות הזכיר הרבי שליט"א מלך המשיח את המכתב שקיבל מגב' נחשון, ואמר:

"היום קיבלתי מכתב מאשה, שהיא כבר כמה חדשים יושבת בחברון עם ילדים קטנים, ולא נותנים לאף אחד להגיע לשם!

מי לא מאפשר? בני ישראל! – הצבא הזה שמוסר את נפשו להגן על ישראל! העמידו אותם שלא יאפשרו לעוד יהודים להיכנס ל"הדסה" – בבנין שהכל מודים, אפילו הערבים, שזה שייך ליהודים! והא ראי', הם לא עצרו אותן!

מגיעים ואומרים שהתורה אומרת כך! ואלו שאומרים אחרת הרי זה דברי הבל, ר"ל! ולא נותנים לגברים להיכנס וכו', חוץ מזמנים יוצאים מן הכלל, אחר כך מכריחים אותם ולוקחים אותם, והיא שואלת אצלי "עד מתי"?

מה אני יכול לענות לה?!

והיא אומרת שהיא נמצאת שם עם עוד נשים צדקניות שבישראל.

והחושך כפול ומכופל הוא, שאומרים שנכון שיש דין בשו"ע, והדין בשו"ע כתוב בסימן הזה והזה, אבל אעפ"כ אין לו שייכות לזה!

מה זאת אומרת שאין לו שייכות לזה?

ככה הרי אפשר לומר על כל הדינים בשו"ע, שכתוב הדין בשו"ע, אבל זה לא שייך למעמד ומצב הזה?!

מה זה המעמד ומצב הזה? בדיוק כמו שכתוב בשו"ע!

זה שטח שבו חיים יהודים, והגיעו אינם יהודים ואומרים, שלא רק שהם רוצים "קש ותבן", הם רוצים שימסרו להם את השטח! – שטח שהכל מודים ש"הארץ תהי' פתוחה לפניהם". ויש חשבונות עצמו, מה יצא מזה לאחרי זמן, אם באופן כזה או באופן כזה?!

המצב הזה נמשך מספר חודשים, עד שבחודש שבט ה'תש"מ נרצח בחברון יהושע סלמה הי"ד, בחור צעיר שלמד בישיבה בקריית ארבע. בעקבות הרצח החליטה הממשלה לאשר את ההתיישבות בחברון עצמה, אך בפועל אושרה רק הקמת ישיבה, ולא התיישבות של ממש. שלושה חודשים אחר כך, בט"ז אייר ה'תש"מ, נרצחו בפתח בית הדסה שישה יהודים, הי"ד, וששה עשר נפצעו.

הרבי שליט"א מלך המשיח זעק יומיים לאחר מכן, במוצאי ל"ג בעומר, כי הרצח של ששת היהודים היה מכיוון שלא טיפלו כמו שצריך ברצח יהושע סלמה הי"ד: "דבר מאוים

אירע בעיר חברון: ירו על בחור הי"ד - שלא הי' לו נשק - באמצע העיר! וזה מראה על מי מדובר, ועם מי מתעסקים. נוסף ע"ז שעוד קודם ראש העיר וראשי שאר העיירות אמרו בגלוי מה שרצו - כעת זה הגיע למעשה בפועל, ענין של פיקוח-נפש שכל נפש מישראל היא "עולם מלא".

.. היות והשתיקו את המאורע של רצח סלמה הי"ד, ושכנעו את עצמם שע"ז יהי' שקט, ולאחר-מכן הושיבו דיפלומט גדול שאמר שע"ז יהי' (לא רק שקט, אלא גם) "שלום על ישראל", וזוהי הדרך לשלום אמיתי, רחמנא ליצלן - זה הי', ע"פ טבע, הפתח למה שאירע בחברון בשבת-קודש [רצח ששה יהודים ליד "בית-הדסה"] בשנה השביעית בעיר האבות! וכבר עברו שלושים ושש שעות ועדיין לא שומעים על מעשה בפועל - רק עושים אסיפה אחת ואסיפה שני'.

ועשו דבר מאוד גדול - לקחו את הערבי וזרקו אותו בין הערבים! - זה העונש שהענישו אותו. וכך הוא הי' בחברון וקיבל "כסא גדול" והסית נגד היהודים, אלא שהי' צריך להתאפק מעט ולא לפרסם דעתו בגלוי.

והראו "תוקף" מאוד גדול: הובילו אותו והעמידו אותו במקום בו הוא חפשי לומר כל מה שהוא רוצה, וכל זה הוא אומר בתור ראש העיר חברון, עיר האבות!

הוא הרי מסית ומדיח, ומגיע לו על כך עונש - מדוע מניחים לו לצאת, הוא הרי יכול להזיק לבטחון ארץ ישראל יותר מהאופן שישב בחברון תחת משמר!"

מספר ימים לאחר הרצח אישרה הממשלה סוף סוף את התיישבות היהודים בחברון עצמה.

בית שניאורסון כיום

בית שניאורסון לפני השיפוץ

נכסי חב"ד בחברון

כחלק מנסיבותיו של הרב לוינגר לאפשר מגורי יהודים בחברון, הוא עסק בגאולת מבנים יהודיים מידי הערבים שהחזיקו בהם.

בסמוך לבית הדסה, שוכן 'בית שניאורסון', ביתה של הרבנית הצדקנית מרת מנוחה רחל ע"ה, 'אם היישוב החב"די בחברון'. בעליו של הבית הוא 'כולל חב"ד', בנשיאות הרבי שליט"א מלך המשיח.

בשנת ה'תשל"ח פנה הרב לוינגר אל כולל חב"ד בבקשה לקבל יפוי כח לניהול המבנה. ראשי כולל חב"ד פנו טלפונית אל הרבי שליט"א מלך המשיח בי"ט כסלו, כדי לבקש את הסכמתו, ונענו שעליהם לשאול רב מורה הוראה מאנ"ש בארץ הקודש. ההוראה התקבלה באמצע הלילה, אך מלשון התשובה הבינו ראשי הכולל שיש לסיים את העניין במהירות, בשעה חמש לפנות בוקר הם הגיעו אל ביתו של הרב יעקב לנדא ע"ה, רב העיר בני ברק, שאישר להם להעביר לרב לוינגר את ניהול הבית.

לאחר קבלת האישור, פנה הרב לוינגר אל הערבי שהחזיק בבית, ושכנע אותו להתפנות מהבית תמורת תשלום. בתחילה הערבי התנגד, בגלל לחץ שהופעל עליו מארגון השמאל "שלום עכשיו", אך לבסוף הסכים להצעה.

כשיצא הרב לוינגר מהבית לאחר חתימת החוזה, ראה את רכבו של אחד מבכירי "שלום עכשיו" חונה על יד הבית, כך שהרב לוינגר הקדים אותו...

בשנים שעברו מאז שופץ 'בית שניאורסון', הוספו לו מספר קומות, והוצמדו לו בניינים נוספים, 'בית השישה' על שם ששת היהודים שנרצחו בסמוך בט"ז אייר ה'תש"מ, ו'בית פינק' על שם משפחת התורמים.

ישיבת שבי חברון בבית רומנו

בית רומנו

לאחר הצלחתו ביישוב "בית שניאורסון", פנה הרב לוינגר לנסות מבנה אחר בבעלות חב"דית - בית רומנו.

בית רומנו נרכש בידי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע בשנת ה'תער"ב, בתרומתו של הנגיד החסידי הרב שמואל גורארי'. בבניין זה התקיימה ישיבת "תורת אמת" במשך שנתיים, עד שנת ה'תרד"ע, אז הפקיעו השלטונות הטורקיים את הבניין. קודם לכן התגורר בבניין רבי חזקיהו מדיני, ה'שדי חמד'.

בזמן הפרעות בחברון בשנת ה'תרפ"ט שימש הבניין כתחנת איסוף של הפצועים וההרוגים הי"ד, ובשנים שלאחר מכן שימש הבניין כבית ספר ערבי, עד שבשנת ה'תש"מ הופקע ע"י צה"ל.

מכיוון שהבניין נמצא במיקום מרכזי, רצה הרב לוינגר לשכן בו משפחות יהודיות. לאחר שמצא את המפות והמסמכים של הבניין, גילה כי הוא רשום על שמו של "רבי יוסף יצחק שליט"א", כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, שירש אותו מכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע.

בחודש ניסן ה'תשמ"א נסע הרב לוינגר לרבי שליט"א מלך המשיח, וסיפר לרבי על תוכניותיו להקמת ישיבה במקום. אחרי ששמע הרבי שליט"א מלך המשיח את תוכניותיו, הסכים להעניק לו ייפוי כח לשימוש במבנה.

מספר חודשים לאחר מכן הועברה לבניין ישיבת "שבי חברון", שפעלה עד אז בבית הדסה. בהמשך עבר המבנה שיפוץ מסיבי, ומעליו נבנו שתי קומות נוספות. במהלך השיפוצים נתגלתה קומה מרתף נוספת בבניין.

ישיבת "שבי חברון" מונה כיום כ-250 תלמידים, כן ירבו.

ישיבה חב"דית בבית רומנו

שנתיים לאחר מכן הכינו ב'כולל חב"ד' תכנית מפורטת להקמת ישיבה חב"דית בבית רומנו. על פי התוכנית, תלמידי ישיבת "שבי חברון" יעברו למבנים זמניים עד למציאת מבנה חלופי, ובבית רומנו תוקם ישיבה, ומסביבה קריה חב"דית גדולה.

יו"ר 'ארגון הגג למוסדות חב"ד בארה"ק', הרב אריה לייב קפלן, השיג תורם, מראשי התומכים בהתיישבות היהודית ביהודה ושומרון, שהיה מוכן להשקיע סכום רב בתכנית, ואף דחף להקים בשטח בית רומנו מבנים רבי-קומות כדי לשכן משפחות רבות ככל האפשר.

התוכניות הועברו, כמובן, לאישורו של הרבי שליט"א מלך המשיח, וזכו להסכמה עקרונית; ראש הממשלה דאז מר מנחם בגין ושר השיכון מר דוד לוי הסכימו אף הם, ואף הוצבו מבנים זמניים בשטח.

בשלב מסויים הגיעה הוראה מיוחדת מהרבי שליט"א מלך המשיח, לעצור את התוכניות, אך מבלי לספר שזוהי הוראה מהרבי.

את הסיבות להוראה אי אפשר לדעת, אך ניתן לשער על פי דבריו של הרבי שליט"א מלך המשיח בערך באותן שנים לחברת הכנסת גאולה כהן.

בשנת ה'תשמ"א פנתה גאולה כהן אל הרבי שליט"א מלך המשיח במכתב, וביקשה שיקים מחדש את הישיבה החב"דית בחברון, ושירה לחסידי חב"ד להתיישב בעיר.

במכתב התשובה, מכ"ד אלול ה'תשמ"א, פירט הרבי שליט"א מלך המשיח את הסיבה לכך שאינו מורה כן לחסידים:

"מוכרחני להדגיש כי פנייתי וכיצא בזה [לבוא ולהתיישב ביש"ע, המערכת] אפשריות כשיכולות להיות מיוסדות על תקוה חזקה שההתיישבות תהיה בת-קיימא, ולא כתכלית פוליטית ולשם ריווח בהתעוררות דעת הציבור גם באם, אחרי זמן לא ארוך, יסולקו המתיישבים, שהרי אין עניני בפוליטיקה, כי אם בהלכה.

ולפי השיטה של אלה שהייתה להם השפעה בעניינים כאלה במשך כל השלושים ושתיים שנה [מאז הקמת המדינה, המערכת], נוכחתי לדעת שההשפעה שלהם היא ככיוון אחד:

עניני של ויתור ונסיגה וכו'. והאחרון [מנחם בגין, המערכת] הגדיל - החזרת מקורות הנפט שהיו מספקים יותר ממחצית, ויש אומרים 3/4, של הצורך בארצנו להנהלת המשק ולצורך ההגנה; והחזירו אותם בפועל, וללא כל תגובה ראוי' לשמה מתושבי ארצנו, למרות שכאו"א יודע שזהו הנשק הכי פעיל וחיוני לביטחון הארץ וגם לקיום הכלכלה שלה. ואין להאריך בדבר המובן. ולגבי זה, במה נחשב בעיניהם סילוק מתיישבים ממקום אחד ושנים ואפילו יותר. ובפרט אשר הלחץ מבחוץ הולך ומתגבר וכו'. ובפרט שכבר עשו בפועל, שניצלו ה"צה"ל" ע"י שכל המפלגות יעברו "לסדר היום"!

וכאמור, לומר בגלוי שיתיישבו ולרמוז להמתיישבים שזהו בתור "הפגנה" זמנית - אין זה מהדרכים שמתמשש אני בהם.

בשנת ה'תשמ"א פנתה גאולה כהן אל הרבי שליט"א מלך המשיח במכתב, וביקשה שיקים מחדש את הישיבה החב"דית בחברון, ושירה לחסידי חב"ד להתיישב בעיר.

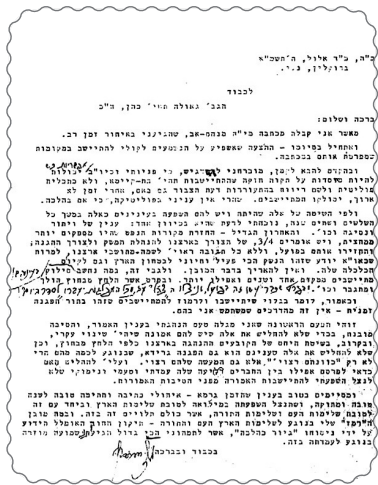
במכתב התשובה, מכ"ד אלול ה'תשמ"א, פירט הרבי שליט"א מלך המשיח את הסיבה לכך שאינו מורה כן לחסידים:

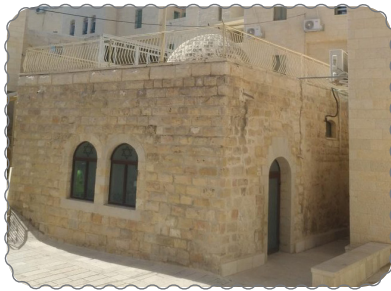
"מוכרחני להדגיש כי פנייתי וכיצא בזה [לבוא ולהתיישב ביש"ע, המערכת] אפשריות כשיכולות להיות מיוסדות על תקוה חזקה שההתיישבות תהיה בת-קיימא, ולא כתכלית פוליטית ולשם ריווח בהתעוררות דעת הציבור גם באם, אחרי זמן לא ארוך, יסולקו המתיישבים, שהרי אין עניני בפוליטיקה, כי אם בהלכה.

ולפי השיטה של אלה שהייתה להם השפעה בעניינים כאלה במשך כל השלושים ושתיים שנה [מאז הקמת המדינה, המערכת], נוכחתי לדעת שההשפעה שלהם היא ככיוון אחד:

עניני של ויתור ונסיגה וכו'. והאחרון [מנחם בגין, המערכת] הגדיל - החזרת מקורות הנפט שהיו מספקים יותר ממחצית, ויש אומרים 3/4, של הצורך בארצנו להנהלת המשק ולצורך ההגנה; והחזירו אותם בפועל, וללא כל תגובה ראוי' לשמה מתושבי ארצנו, למרות שכאו"א יודע שזהו הנשק הכי פעיל וחיוני לביטחון הארץ וגם לקיום הכלכלה שלה. ואין להאריך בדבר המובן. ולגבי זה, במה נחשב בעיניהם סילוק מתיישבים ממקום אחד ושנים ואפילו יותר. ובפרט אשר הלחץ מבחוץ הולך ומתגבר וכו'. ובפרט שכבר עשו בפועל, שניצלו ה"צה"ל" ע"י שכל המפלגות יעברו "לסדר היום"!

וכאמור, לומר בגלוי שיתיישבו ולרמוז להמתיישבים שזהו בתור "הפגנה" זמנית - אין זה מהדרכים שמתמשש אני בהם.

בית הכנסת אברהם אבינו

זוהי הפעם הראשונה שאני מגלה טעם הנהגתי בענין האמור, והסיבה מובנת, בכדי שלא להחליש את אלה שיש להם אמונה שיהי' שינוי עיקרי, ובקרוֹב, בשיטת היחס של הקובעים ההנהגה בארצנו כלפי הלחץ מבחוץ, וכן שלא להחליש את אלה שעניינם הוא גם הפגנה גרידא, שבנוגע לכמה מהם הרי לא רק "כוונתם רצוי", אלא גם המעשה שלהם רצוי".

בימים אלו ממש נבנה על השטח הצמוד לבית רומנו, השייך גם הוא לרבי שליט"א מלך המשיח, שכונה יהודית חדשה בשם "נחלת חב"ד - רובע חזקיהו".

בית הכנסת אברהם אבינו

בית הכנסת על שם אברהם אבינו הוקם על ידי מגורשי ספרד, לפני כחמש מאות שנה. בשנת ה'תקפ"ג, קנה כ"ק אדמו"ר האמצעי שני חדרים צדדיים של בית הכנסת, שהוקצו לבית כנסת חב"די.

בהתוועדות יו"ד כסלו ה'תש"מ, התייחס הרבי שליט"א מלך המשיח באריכות לבית הכנסת: "זוהי ההוראה שלוקחים כח במיוחד מיום ההילולא הזו של בעל יום ההולדת ויום ההסתלקות: בעומדו תחת שלטון ה"צאר" בממשלה שבה היו רדיפות לגבי דת, תורה ומצוותיה (נוסף על הרדיפות שהיו בפרנסת בני ישראל, וכידוע ומבואר בספר דברי הימים לבני ישראל גודל הדחקות שהיתה בימיו בפרנסה כפשוטה, בגשמיות כפשוטה), הוא גבה כסף מהיהודים, מהעניים, והוא אסף את הכסף ושילח לארץ הקודש, והוא ציוה לקנות שטחים בעיר האבות חברון, והוא אמר שזה יהי' נחלתו מכיון שזה שייך לו עם כל הפרטים שאכ"מ להאריך בזה.

מדוע הסיפור הזה הגיע אלינו? זהו גם בהשגחה פרטית, כתורת הבעש"ט שילמדו מזה משהו: שאפי' שעומדים במעמד ומצב בדומה למעמד ומצב שהי' בגשמיות בתקופת ה"צאר" ברוסיה - צריך שיהי' לאדם את התוקף, מכיון שהקב"ה נותן לו את התוקף, שבלי להסתכל על רצונותיו, ובלי להסתכל על הטבע שלו, ובלי להסתכל על החינוך שלו ובלי להסתכל על המלעיגים שסביבו - צריך שיהי' לו את התוקף לומר בגלוי שאין מה להתוכח מהי חברון - היא שייכת לארץ ישראל לגבולותיה!", עד כאן לשון קודשו.

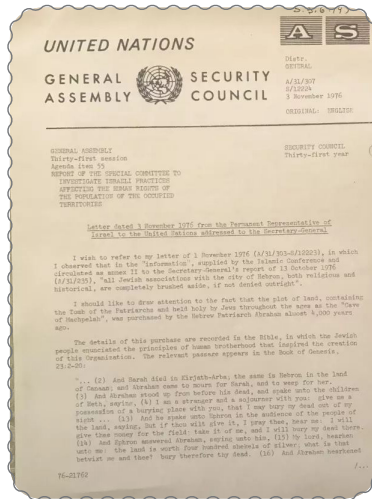
לאחר פרעות תרפ"ט חולל בית הכנסת, והפך לדייר עיזים. המצב לא השתנה גם בשנת ה'תשכ"ז, עם שחרור העיר. יהודים שהגיעו למקום וראו את בית הכנסת המחולל, ניסו

חברון שייכות ללוויים

בשמחת תורה ה'תשל"ז, הגיע שגריר ארץ ישראל באו"ם דאז, מר חיים הרצוג, להשתתף במעמד ה'הקפות' במחיצת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א.

במהלך ההקפות, פנה הרבי אל מר הרצוג, ודיבר איתו על שייכותה של חברון ללוויים. כך תיאר זאת א' התמימים ביומנו: "כשחברי הקונסוליה הישראלית ביקרו פה, דיבר עמם הרבי, ובמיוחד עם מר חיים הרצוג, בהרחבה על שייכותה

של חברון ללוויים. אחר השיחה לחץ הרבי את ידו של כל אחד ואחד, ולהרצוג אמר שיכריז באו"ם, כי חברון היא שלו ושל בנו, כמו שכתוב בתנ"ך (הרצוג הוא לוי).

הצרת חיים הרצוג באו"ם

היתה המקום שבו היתה התיישבות יהודית נמשכת מאז 2000 לפנה"ס בערך. התנ"ך מספר כיצד הפטריארך [בעל השליטה. המערכת] של חברון, אברהם, אבי העם היהודי ודתו, התיישב בחברון. כאשר נפטרה שרה אשתו 'בקרית ארבע היא חברון' קנה אברהם אחוזת קבר בעבור 400 שקלי כסף מעפרון החיתי ו'קבר את שרה אשתו אל מערת שדה המכפלה על פני ממרא – היא חברון'. חוזה זה, יש להדגיש, נחתם לפני ארבעת אלפים שנה". יחד עם זאת, דרש הרצוג להכין

הרבי הוסיף: "ואם יאמרו לך, קח חזרה את הארבע-מאות שקל כסף, תאמר להם שישבו זאת בתוספת ריבית של שלושת אלפים שנים..."

ואחר-כך אמר עוד: 'אם אתה מתיישב להכריז זאת באנגלית – הכרו זאת בלשון-הקודש!..."

ואכן, בנאום מיוחד לפני מועצת האו"ם, הכריז: "חברון

מסמך מיוחד מטעם האו"ם, בו יופיעו הפסוקים בהם מסופר על קניית מערת המכפלה על ידי אברהם אבינו.

מספר שנים לאחר מכן, ביחידות עם האדמו"ר מסאדיגורא, דיבר איתו כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על החובה להתעסק בענייני שלימות הארץ ב'שטורעם' הכי גדול, ובין הדברים הזכיר את דבריו למר הרצוג: "כשחיים הרצוג ביקר כאן בשמחת-תורה, אמרתי לו: כיון שאתה לוי, וחברון שייכת ללויים - תכריז ב"יו-ען" [האו"ם. המערכת] שחברון שייכת לך, ואינך מוותר עלי'. הוא עשה כן, והגיעו לכאן ידיעות על-כך".

למנוע מהערבי שהחזיק במקום את המשך חילול בית הכנסת, אך הלה הציג להם תעודה כתובה בעברית מטעם הממשל הצבאי, המתירה את השימוש בבית הכנסת לדיר עיזים...

בשנת ה'תשל"ד התיישב בחברון פרופסור בן ציון טבגר, שעלה באותו זמן מברית המועצות. טבגר הסתובב בחברון, והודעוץ מהמצב הנוראי בו היו נתונים בית הכנסת, ומקומות יהודיים נוספים.

במכתב מרגש שכתב לראש הממשלה דאז, מר יצחק רבין, תיאר בן ציון טבגר את המצב הנוראי: "אם מישוהו רוצה להכיר למשל את הרובע היהודי מתקופת הממלוקים, הוא צריך לשאול איפה השירותים של השוק, גם לא קשה למצוא את מקום בית הכנסת אברהם אבינו, צריך ללכת לקראת הזבובים העפים באוויר אז תשיגו את דיר הכבשים, אתם במקום בית הכנסת המפורסם".

לאחר מאבקים ארוכים, הצליח בן ציון טבגר לקבל את אישור הממשלה לשיפוץ בית הכנסת, ובראש השנה ה'תשל"ח התקיימה במקום תפילה בפעם הראשונה.

גם לאחר קבלת האישור העקרוני, לקח זמן עד שניתן האישור לשיפוץ בפועל. בשמחת תורה ה'תשל"ט התייחס הרבי שליט"א מלך המשיח לך, ואמר: "לאחר מכן... הולכים "מחיל אל חיל", בלשון סגי נהור; עד לדבר הכי מבהיל - שלא נותנים ליהודים לתקן את ביהכנ"ס של אברהם אבינו. אפי' כשמוציאים מתיישבים שהתיישבו במקום שומם - גם אז "כדי בזיון וקצף", ועאכו"כ כשהוציאו יהודים שרצו לשפץ את ביהכנ"ס של אברהם אבינו.

כשיהודי מגיע למערת המכפלה לא בזמנים שנקבעו ולא נותנים לו להיכנס, יש עדיין איזה שהוא הסבר: מכיוון שקבעו שילכו רק בזמנים מסויימים, צריך להיות משטר ומשמעת וכו'.

- אבל כאן עושים דבר מבהיל: לא נותנים ליהודים לתקן את "ביהכנ"ס של אברהם אבינו", וע"י מי עושים זאת - ע"י יהודים בעלי מסירות נפש שמעמידים את נפשם ונשמתם בסכנה - להגן על שלימות העם ושלימות הארץ".

בשנת ה'תשמ"א החלו סוף סוף עבודות לשיחזור בית הכנסת, כאשר על פי עדותו של הרב שלמה זלמן אויערבאך ע"ה, אותר מקומו המדויק של בית הכנסת החב"די.

לאחר השיפוץ שימש בית הכנסת כ'כולל' בראשות הרב יצחק גינזבורג. בהוראתו של הרבי שליט"א מלך המשיח נקרא בית הכנסת בשם "מנוחה רחל", על שם הרבנית מרת מנוחה רחל סלונים ע"ה, בת כ"ק אדמו"ר האמצעי. בשנת ה'תשס"ד עבר בית הכנסת שיפוץ נוסף, ביוזמתו של השליח הרב דני כהן.

יומן שבט תשמ"ב

יומן מהימים ב"ד' שבט ה'תשמ"ב - "זויהי בארבעים שנה"
(וכקביעות שנה זו), המתפרסם כאן לראשונה

ג' ב' שבט

הגיע מביתו 10:05. נסע למקווה 10:30. נתן לבנימין מכתב, נסע לאוהל 2:20 לערך. חזר ויצא למנחה 5:55. יצא למעריב ב- 6:45. אח"כ נסע לביתו (הייתה חתונת ביתו של בנימין קליין).

ד' ג' שבט

הגיע מביתו 10:20, דיבר עם בנימין ע"י המכוננית זמן מה, אח"כ כשהגיע ע"י פתח געה"ת עמדו שם ילדים קטנים וחילק להם כסף לצדקה אח"כ נתן ג"כ צדקה.

ה' ד' שבט

יצא לקרה"ת ב- 10:10, קראו בס"ת דתו"ת.

יצא למנחה ב- 3:35. לפני התפילה נכנסו זוג זקנים לקבל ברכת אד"ש (?), כשנכנס נענע בראשו לשלום וחיך לספורטאי הידוע.

יצא לתפילת מעריב ב- 6:45, לאחר התפילה עמד ע"י פתח געה"ת ר' ישעי' מטלין – מגיה את הס"ת לפני כל קריאת התורה שלא יהי' פסול וכיו"ב. וכשאד"ש נכנס לגעה"ת הוא נכנס אחריו ודיבר עם אד"ש כ- דקה. הוא שאל האם לקרוא בשבת בס"ת של תו"ת או בס"ת של משיח וענה אד"ש: היות והשבת קשורה עם ההסתלקות של אדמו"ר הריי"ץ לכן שיקראו בס"ת של משיח. אח"כ שאלו אד"ש לשלום רעיתו.

אד"ש נסע לביתו ב- 11:50, כשיצא אל פתח 770 ניגש אליו א' ואמר שאמו בבי"ח ואמר לו אד"ש שישאיר (הראה באצבעו) (לחדר) למזכירות) את שמה ושם אמה. ואח"כ המשיך את דרכו למכונית.

הנהגות אד"ש ה'תשמ"ג

[עפ"י מה שראיתי או שמעתי, מסודר עפ"י סדר הרשימות מתשכ"ה]

פרק ראשון. דבר יום ביומו.

סי' א'. תפלת שחרית

א. נכנס לביהכ"נ מעוטף בטלית ומעוטר בתפילין.

ב. הרצועות של התפילין של יד מגולין אבל הבית מכוסה [ע"י שרוולו הקצר] על הבית שם את הפלסטיק האדום.

ג. (כמדומה) ראיתי שהרצועות של תש"ר אינן תחובות באבנט.

ד. אופן הנחת הרצועות של יד: 4-2-1 והשמיני [חצי אחרון] מניח עוד לפני הפרק יוצא שחצי או רוב על הזרוע.

ה. אינו מפנה ראשו במשך כל שעת התפילה.

ו. אומר הכל מתוך הסידור לרבות י"ח.

ז. מכסה בטליתו את המעברתא של התש"ר.

ח. כשעבר לפני התיבה אמר רק תחילה וסוף בקול. וה' מלך והושיענו . . הללי נפשי וברוך ה' לעולם אומר הכל בקול (משא"כ בתשכ"ה).

ט. מזמן לזמן ממשמש בתפילין (בד"כ בש"ר) זהו יוצא לערך פ"א בכל תיבה-קטע או שאחד כן ואחד לא [לסירוגין].

י. מזמן לזמן ממשמש בציצית לפעמים מגביהם ונשמטים מידי.

יא. בד"כ לפני התפלה, לפעמים ביוצר אור בתפלת שחרית עד שחזור למקומו סופר את הציציות ובתפילת מוסף רק מרימם ומשמט מידי צד הימני וקופל לאחור מעל הטלית (משא"כ בתשכ"ה) וצד השמאלי מקופל לכיוון מתחת הטלית על כתפו ובמשך התפילה

בד"כ בקרה"ת שני הצדדים מקופלים מתחת הטלית על כתפו הק'.
י"ב. ולפעמים משליך מעל כתיפו צדו הימני [משא"כ בתשכ"ה] של הטלית הרבה על גבו.
י"ג. לפני התיבה מתחיל באיזהו מקומן.

(1) י"ד. בשעת אמירת איזהו מקומן וכו' מסדר הרצועות ש"י על האצבעות.
(2) י"ד. כמדומני שבמשך התפלה מסתכל האם 2 הרצועות מחוברות וכשהם מחוברות מפרידם.

(3) י"ד. סדר הכריכות בקצה פרק הראשון אח"כ על פרק שני אח"כ חוזר לתחילת פרק ראשון – קרוב לכף היד.

(1) ט"ו. משאיר חלק רצועה נסחב.
(2) ט"ו. כמדומני שאינו קושר אלא רק דוחף תחת הרצועות [ומוציא מצד שני].
(3) ט"ו. כל הזמן מניח את הקמיצה על מקום שדוחף את הרצועה. (ע"כ קשה לראות מה עושה בדיוק).

ט"ז. ברייתא ר' ישמעאל אומר במתינות ובהדגשה – בניגון של לימוד. כיום אומר רק את הסוף בקול.

י"ז. בפסוק נפשנו חתה (בהודו) מדגיש בחי"ת.
י"ח. הלשם יחוד לפני ברוך שאמר אומר בלחש אך את ההתחלה אומר בקול.
(1) י"ט. ב"המהולל בתשבחות" מעביר הציציות גם לידו הימנית משים על ב' עיניו [קודם ימין ואח"כ שמאל], מנשקם. - [מתשכ"ה]

(2) י"ט. אוחו הציצית ביד ימין [רק פעם אחת ראיתי בשתי ידיו] בין האמה לאצבע ויוצאים מעל האצבע לכיוון הטלית – הגוף.

כ. מפסיק אחר התיבות תהלה לדוד (באשרי) ומתחיל ארוממך וגו'.
כ"א. פותח את ידך וביוצר אור וקשרתם וגו' ובנשמור חוקיך בעוה"ז [מלבד פעמים אילו נוגע בש"י רק פעמים ספורות בלבד]. אופן המישוש מניח 3 האצבעות על הבית של התפילין ש"י ובתפילין ש"ר רק אחרי שנוגע בשניהם אז מניח האצבע והקמיצה על ב' עיניו – האצבע בימין והקמיצה בשמאל, ומנשק את אצבע האמצעית – האמה, זהו כמין ש"י. [ברשימות כתוב ומנשקם – כך נראה...]

כ"ב. אומר קרחו כפתים הקו"ף בקמץ.

כ"ג. ה' מלכותי קאים וגו' אומר בלחש וכן בכל פסוקי התרגום.

כ"ד. בברכת יוצר אור ובורא חשך וגע בש"י ובש"ר ומנשקם כנ"ל ובציצית או שמרימם ומשמיטם כנ"ל או שרק מסדר הטלית על כתפיו.

כ"ה. לקריאת שמע מתחיל לאסוף הציציות מאהבת עולם, עד שמגיע לפסוק והביאנו לשלום מחזיקם בין הקמיצה לזרת מדלג 2 אצבעות ומכניסם בין האמה אצבע ומעבירם לאחור מעל הבוהן כ"ז בידו השמאלית. ובידו הימנית מחזיק את ידו השמאלית.

[כיום נראה שאד"ש כבר קודם מסדר את הציציות על האצבע. כי לא מחכה שיגיעו לשם אבל אין שומעים ע"כ אין ראי']

כ"ו. סדר לקיחת הציציות: הכנף הימני הקדמי ביד ימין השמאלי הקדמי ביד שמאל ומסדרם יחד ואוחז בידו השמאלית אח"כ לוקח שמאל שלאחריו אוחזם עם הבוהן האצבע בידו השמאלית אח"כ מסדר הימני שלאחריו יחד, ורק אח"כ מסדרם בין האצבעות.

כ"ז. תיבות "הבוחר בעמו ישראל" אומר בלחש ומסיים עם הש"ץ.

כ"ח. בתיבת "אחד" מטה ראשו למעומ"ט ולד' רוחות מזמן שמאריך בחי"ת מעט ובדלי"ת עד אמצע ברוך שם. אופן הנענועים: ימין שמאל לפנים ולאחור, מעלה ומטה.

כ"ט. לשמע ישראל מניח האצבעות כדלהלן: האגודל בצד העין יוצא ועובר לערך על העין הימני, האצבע על המצח האמה והקמיצה על העיניים והזרת למטה יותר. [כך ראייתו ובתמונות יומן הקהל ואולי זה כוונתו ברשימות]

יד ימין תופס הציציות בין האצבע לאגודל.

ל. וקשרתם וקשרת כנ"ל פותח את ידיך.

(1) ל"א. ב"להם ציצית" "על ציצית" "לכם לציצית" "ה"א אמת" "קיימת" "לעד" – כנ"ל ב"מהולל בתשבחות" ומלבד בפעמים אלו אינו מחזיק הציצית ביד ימין אלא רק מחזיק את ידו השמאלית עם ידו הימנית. [בציצית מחזיק עד סוף ציצית וכן לעד קיימת, לעד]

(2) ל"א. בכל פעם כשמנשק מנשק ג"פ רצופות ובמהולל בתשבחות ולפעמים ב"אמת" ג"כ מרחיק מפיו לרגע.

ל"ב. בתיבות ויציב ונכון מדגיש.

ל"ג. לפני תיבת י"ח מסדר מלבושיו [את 2 הכפתורים מאחור מקרבם (ממילא נהי' ישר גם לפנים) וכן מסדר את הטלית וכו']

ל"ד. לשמו"ע חוזר ג' פסיעות עקב בצד אגודל ומתחיל בשמאל אח"כ ימין שמאל ומישר

הימין (דהיינו ג' פסיעות שלימות) וכשחוזר למקומו מגבעה שני רגליו.

(2) ל"ד. כשפוסע לתפלת שמו"ע פוסע לאחוריו שמאל ימין שמאל נעמד רגע ומיד מקדם לפניו מעט את רגלו הימנית אח"כ פוסע בשמאל, ימין ומישר השמאל. כן הוא בד"כ כשפוסע אחרי גמר הקדיש.

(3) ל"ד. מלבד במוסף לפעמים פוסע עוד לפני גמר הקדיש שאז פוסע כמו בתפילת שחרית שמתחיל הפסיעות בונאמר גואלנו. פוסע לאחוריו כמו בסיום התפילה שפוסע לפניו פסיעות שלימות – ימין שמאל ימין ומישר רגליו בשמאל וכן לאחוריו כנ"ל [פ"א התחיל בסיום הברכה ואז החזיר מעט לאחוריו את רגלו הימנית אך לא ישרה צמוד לשמאל]

(4) ל"ד. בשחרית חוזר למקומו לאחר שהש"ץ מסיים גאל ישראל.

ל"ה. ברכת גאל ישראל אומר בקול רם.

ל"ו. באמירת (כשמכה) סלח לנו (בי"ח) שוחה מעט וכן באשמנו וכו'.

ל"ז. כשיש חתן בביהכ"נ מפנה ראשו להביט עליו לפני תפלת שמו"ע כדי שלא יאמר (סלח לנו בהכאה על חזהו ו)תחנון. כך עושה כיום לאחרי אמירת מודים אבל סלח לנו כה על חזהו ורק אינו אומר תחנון. וכשעומד ש"ץ ליבל נותן פתקה שיש חתן אד"ש מסתכל על הפיתקה ומניחה בסידור.

ל"ח. בתפלת שמו"ע אינו מתנוועע רק מדי פעם איזו תנועה א' או ב'. [משא"כ ברשימות
[כותב כלל]

ל"ט. משנה כמה פעמים אופן עמידת גופו ורגליו.

מ. באלקי נצור כורע. [משא"כ: לא ראיתי שיעשה זאת אלא מישר ברכיו]

(2) מ. בעושה שלום מרכין ראשו עושה לימין שלום לשמאל במרומיו באמצע אח"כ עומד מחכה עד שהש"ץ מגיע לברוך אתה ה' ולפעמים קצת קודם עכ"פ מונאמן אתה כו' וכשמגיע למקומו מגביה את שני רגליו ולא דוקא צמודות ק כשיש קדושה מצמידם ג"כ.

מ"א. תפלת שחרית (חוץ לשנת האבלות לאמו ע"ה וביא"צ, וכן בערב ר"ה ויה"כ בחוהל מועד וכיו"ב שבתות וחגים) מתפלל בחדרו, ובימי ב' – וה' נכנס לקרה"ת.

מ"ב. בימי ב' וה' עולה לשלישי.

מ"ג. עד שעולה לתורה עומד במקומו [בימי החול] ומסתכל בחומש ולפעמים מעיין ברש"י או בכיו"ב בין עולה א' לב' כו'.

מ"ד. בחזרת הש"ץ מסתכל כל הזמן בסדור ובמנחה מניח ידו הימנית על המצח [בש"ק

לפעמים מעיין בהערות וכיו"ב].

(1) מ"ה. במודים דרבנן שוחה ומנענע בראשו עד גמירא [כן הוא בש"ק ויו"ט וכשיש כינוס לילדים]

(2) מ"ה. במודים בתפלה בלחש מרכין ראשו רק במילים הראשונות: "מודים אנחנו לך".

(3) מ"ה. בד"כ כששוחה בתפלת שמו"ע תחילה וסוף ג"ר ומודים, והטוב שמך, - שוחה בראשו וגופו וכשמתרומם מגביה מעט [ולפעמים חזק - בהדגשה] ראשו ואח"כ את כל גופו יחד עם ראשו [ולפעמים מגביה מיד רב גופו וראשו יחד]

(4) מ"ה. כשאומר מודים נעמד כלפי מזרח [אך אינו מצמיד את רגליו, אם עומד, רק מישר בירכיו]

מ"ו. כשהש"ץ אומר ברכת כהנים מביט על פניו.

(1) מ"ז. כשעובר לפני התיבה אינו מדלג כלל בקדושה.

(2) מ"ז. כשלא עובר לפני התיבה מדלג ג"פ בקדוש ופ"א בברוך במנחה [ולפעמים אינו מתרומם כלל בברוך] ובשחרית מתרומם ג"כ בימלוך משא"כ במנחה אינו מתרומם בימלוך [רק לעתים רחוקות מאד התרומם פ"א] במוסף מתרומם בקדוש ג"פ. ברוך פ"א. שמע ישראל לפעמים מתרומם ולפעמים רק מישר בירכיו. וכן באני ה"א. בימלוך אינו מתרומם.

(3) מ"ז. אחרי הא-ל הקדוש מתישב בד"כ [כשנשאר לעמוד נשען על הסטנדר] קם בברוך הוא וב"ש של המחזיר שכינתו. וממשיך להסתכל בסידור בעמידה. משא"כ בש"ק במנחה כשמתפללים בזאל הקטן מתישב אחרי שאומר מודים וקם לאמן יש"ר.

מ"ח. והעלה ארוכה (ברפאנו) כ"ף דגושה.

מ"ט. לפעמים מאריך בתיבת "וקרנו" (ב"את צמח דוד") בניגון כעין הפסוקים שלאחרי התקיעות בר"ה.

נ. תפלת שמע קולנו אומר לרוב בבכי והתרגשות - בתשכ"ה משא"כ כיום.

נא. מאריך בתיבת שלום (בשים שלום) [-מתשכ"ה]

נב. בנפ"א יושב עד [אנחנו לא נדע] מה נעשה.

נג. למנצח יענן אומר בלחש וכן כל מזמורי תחנון.

נד. ב"ונשמור חקיך" (ב"ובא לציון") ממשמש בתש"י וש"ר ומנשקם.

נה. בקדיש נשען על העמוד (סטענדער) ובאישמ"ר עומד - כיום מרים יד אחת מתרומם

מעט לאותו צד וכן כשיושב נשען על יד אחת ומתרומם מעט.

נו. השיר של יום אומר במתינות מיוחדת [מתשכ"ה].

(1) נו. מסתכל על ארה"ק לפי פתיחת הארון ורק לאחרי שפותחים את הארון מתחיל לומר ויהי בנסוע.

(2) נו. בגדלו לה' מסתכל על הס"ת אח"כ מסתכל בסידור לומר את כל הנוסח ועומד מוטה לכיוון הס"ת.

(3) נו. כשמוצאים הס"ת מביט עליו עד שמניחים אותו על הבימה וכן כשמחזירים אותו לארון הקדש. [לפעמים או שבאמצע עומד רק לכיוון הס"ת ומביט לצדדים וכיו"ב]

נח. עומד בשעת קריאת התורה [מתשכ"ה] כיום אד"ש עומד תמיד בימי החול. אך בשבת בזאל הקטן למעלה תמיד יושב. ואחרי התועדות פעמים עומד ופעמים יושב. ובש"ק בבקר תמיד יושב.

נט. כשעולה לתורה נוגע בטליתו בראש פרשת הקריאה ובסופה ולהיפך – ושוב לתחילה כ"ז בברכה שלפני' ובברכה שלאחרי' בסוף הפרשה ובראשה ושוב בסופה. גולל ומברך כשפניו הק' לצד ימין – כמעט ואינו מורגש כי ראש נוטה מעט לצד ובד"כ כך נשאר ג"כ בזמן הקריאה פניו מול העץ חיים הימני – מזיזו הס"ת לצד שמאלו לפי"ז פני אד"ש מול הס"ת (עיניו פתוחות) בימי החול כשאינו לובש טלית מנשק עם בד הגלילה נוגע בס"ת עם צד אחד ומנשק בצד ממול שנגע.

ס. בברכו שוחה (מתשכ"ה) [וכן בכל פעם שהחזן אומר ברכו וכו']. אד"ש שוחה וכהש"ץ אומר לערך – "ה" מתרומם מעט וכשאד"ש אומר ברכו שוחה עוד קצת. זהו בברכו שבתפילות אבל בקרה"ת לר' ראיתי שאד"ש שוחה.

סא. בשעת אמירת הברכות מנענע את הע"ח – מגביה את הע"ח: ברכו, ברוך ה', ברוך אתה ה', אלוקינו מלך העולם, ברוך אתה ה', ובשלאחרי': ברוך אתה ה', אשר נתן לנו, ברוך אתה ה'.

סב. בשעת אמירת הברכות אוחז בב' ידיו בעצי חיים ובשעת הקריאה אוחז בב' ידיו את הע"ח הימני – מחזיק עם כל ידו הימנית את העץ חיים הימני ואת ידו השמאלית שם על הבימה רק את הבהוה שם על הע"ח ולפעמים את כל ידו על ידו הימנית זהו בס"ת הגדול. ובס"ת הקטן בזמן הקריאה אוחז העץ חיים הימני עם כל ידו הימנית ובידו השמאלית אוחז בס"ת רק עם הבהוה והאצבע [פ"א ראיתי ששם באמצע הבימה ולא על העץ חיים קראו בס"ת הגדול]

סג. עומד ליד בימת הקריאה עד גמר הגלילה – כשהגולל מתחיל לשים את הבד על הס"ת.

(1) סד. כשאומר קדיש יתום אומר יחידי ואח"כ אומרים כל החיובים.

(2) סד. כשאומר הקדיש אחרי קרה"ת עומד בצד ימין של הס"ת ומסתכל בסידור. את קצה אצבעותיו מידו הימנית שם על העץ חיים הימני ואת ידו השמאלית שם על ידו הימנית. הס"ת מכוסה והבד של הגלילה צמוד לס"ת בצד ימין כרגיל שאד"ש מצמיד הבד לס"ת] סה. בפטום הקטורת הצרי וכו' [וכן בקורבנות לפני מנחה (ראיתי בש"ק)] מונה באצבעותיו כשידיו על העמוד.

(1) סו. כשאומר משניות אחר התפילה מתחיל מחט וכו' ר' חנניא בן עקשיא וכו' בקול רם. (2) סו. אחר התפילה כמדומני שאד"ש מתחיל מנפל לומר בשקט. וכשהי' חוזר מהאוהל הי' אומר מתחילת המשניות במהירות בזמן חזרת הש"ץ [וכן את "הנשיא" בימי ניסן הי' אומר בזמן חזרת הש"ץ]

(1) סז. לפני הקדיש שאחר המשניות מעביר ידו הק' על המצח.

(2) סז. כשאומר קדיש מרכין במלים: יתגדל ויתקדש, ויצמח פורקני, ובחיי דכל בית ישראל [או לפעמים רק בעגלא ובזמן קריב] יהא שמי' רבא מבורך, מיתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם בכל מרכין ראשו יותר [מעט] ומנענע ראשו ויתהדר ויתעלה ויתהדר, שמה דקדשא, [לפעמים תשבחתא ונחמתא] דאמירן בעלמא. כשאומר בעושה שלום – על כל ישראל מגביה את שני רגליו וכן כשחוזר למקומו.

(3) סז. בעשה מטה ראשו לצד ימין שלום לצד שמאל, ובמרומיו לאמצע [משא"כ בעשה שלום שאחרי שמו"ע]

סח. אמירת התהלים לפני המשניות.

(1) סט. אינו אומר לכו נרננה קודם תהלים.

(2) סט. בסיום כל קאפיטל אומר פסוק אחרון בקול.

ע. אינו מסיר הטו"ת עד אחר המשניות.

ע"א. יוצא מביהכנ"ס מעוטר בטו"ת.

ע"ב. כשיוצא [וכן כשנכנס] מביהכנ"ס נוגע בפרוכת [מחזיק לרגע עם הבוהן והאצבע].

לזכות

הוד כבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יה"ר שיראה הרבה נחת

משלוחיו, תלמידיו, וחסידיו

וכל עמך בית ישראל

ויולכנו לגאולה האמיתית והשלימה

תיכף ומיד ממ"ש

לזכות

החתן הרב הת' **יעקב** שי'

והכלה מרת **חנה** תחי'

יוסף

יהי רצון מלפני ה' יתברך

שיבנו את ביתם בית נאמן בישראל

בית חב"ד אמיתי לנחת רוח המשלח

על יסודי התורה והמצוות

כפי שהם מוארים במאור שבתורה

זוהי תורת החסידות

ויכינו את ביתם וכל סביבתם לקבלת פני משיח צדקנו

תיכף ומיד ממש

נישואין דכאו"א מישראל (גם איש פרטי) הו"ע הקשור עם
הנישואין דכנס"י והקב"ה בימות המשיח, שלכן מסיימים
וחותמים השבע ברכות דנישואין בענין הגאולה: "מהרה כו'
ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים וגו'"

משיחות ש"פ תצא, י"ד אלול ה'תנש"א

בימינו אלה ממש צריכים רק לפתוח את העיניים ולראות את
המציאות בפועל ממש - היינו שיושבים יחד עם הקב"ה
("ישראל וקוב"ה כולא חד") ב"שולחן ערוך" לסעודת
הנישואין, הסעודה דלוינתן ושור הבר ויין המשומר . .

משיחות ש"פ וישלח, ט"ז כסלו ה'תשנ"ב

